

การสร้างแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่:กรณีศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น สำนักดนตรีไทยบ้าน
อรรถกฤษณ์

CONSTRUCTION OF GONG WONGYAI SKILLS:A CASE STUDY LOCAL WISDOM
OF THAI AUTTAGRIT MUSIC SCHOOL

ณัฐพล เลิศวิริยะปิติ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2563

การสร้างแบบฝึกทักษะการตีข้อวงใหญ่:กรณีศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น สำนักดนตรีไทยบ้าน
อรรถกฤษณ์

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

CONSTRUCTION OF GONG WONGYAI SKILLS:A CASE STUDY LOCAL WISDOM
OF THAI AUTTAGRIT MUSIC SCHOOL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF EDUCATION
(Art Education)

Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University

2020

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การสร้างแบบฝึกทักษะการตีข้อวงใหญ่:กรณีศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น สำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์

ของ

ณัฐพล เลิศวิริยะปิติ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพนธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์)

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนรรฆ จรรย์ยานนท์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิณันต์เศก ย่านเดิม)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพนธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์)

ชื่อเรื่อง	การสร้างแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่:กรณีศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น สำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์
ผู้วิจัย	ณัฐพล เลิศวิริยะปิติ
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2563
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) สร้างแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ผลการวิจัยพบว่า 1) การสร้างแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์มีกระบวนการฝึกตีฆ้องวงใหญ่โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาได้คือ แบ่งออกเป็น 3 กระบวนการด้วยกันดังนี้ 1. กระบวนการฝึกตีฆ้องวงใหญ่ขั้นพื้นฐาน คือ การฝึกจับคู่เสียง และการฝึกทักษะการจำเสียงเพื่อเป็นการสร้างกำลังแขนในการตี 2. กระบวนการถ่ายทอดเพลง คือ การถ่ายทอดบทเพลงตามธรรมเนียมปฏิบัติและเพื่อประกอบสัมมาอาชีพ โดยถ่ายทอดบทเพลงตามลำดับดังนี้ เพลงชุดโหมโรงเช้า เพลงชุดโหมโรงเย็น เพลงประกอบพิธีกรรม เพลงเรื่องเพลงช้า เพลงเสภา เพลงเบ็ดเตล็ดและเพลงเดี่ยว และมีการฝึกเทคนิคระหว่างถ่ายทอดบทเพลงคือ การตีสะบัด การตีสะเดาะ การตีกวาด การตีประคบบมือ การตีไขว้มือ และการหมุนหัวไม้ตี จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกทักษะให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนในระบบโรงเรียนและเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีทักษะการตีฆ้องวงใหญ่โดยผู้วิจัยได้สร้างจากการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ดังนี้ การฝึกตีในลักษณะคู่แปด การฝึกตีในลักษณะแยกมือ การตีในลักษณะแบ่งมือ การตีในลักษณะหมุนหัวไม้ การฝึกตีประคบบเสียง การฝึกตีเทคนิคขั้นสูง การฝึกบรรเลงเพลง จากแบบฝึกที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.46/81.96 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ 80/80 2) การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่ฝึกด้วยแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ พบว่าค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 อยู่ในระดับดีมากซึ่งสูงกว่าสมมุติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้คือ นักเรียนที่ฝึกด้วยแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์มีความพึงพอใจในระดับดี

คำสำคัญ : แบบฝึกทักษะ, การตีฆ้องวงใหญ่, สำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์, ภูมิปัญญาท้องถิ่น

Title	CONSTRUCTION OF GONG WONGYAI SKILLS:A CASE STUDY LOCAL WISDOM OF THAI AUTTAGRIT MUSIC SCHOOL
Author	NATTAPON LERTWIRIYAPITI
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2020
Thesis Advisor	Assistant Professor Prapansak Pum-in , Ph.D.

The purposes of this research were as follows: (1) to construct the exercise on Gong Wongyai skills based on the local wisdom of Thai Auttagrit music school to achieve an efficiency criterion of 80/80; (2) to study the satisfaction of students on the exercises for Gong Wongyai skills from the local wisdom of Thai Auttagrit music school. The results of the research were as follows: (1) construction of exercises on Gong Wongyai skills, based on the local wisdom of Thai Auttagrit music school and consisted of three processes: (1) the basic practice of Gong Wongyai skills process was the basic practice that included octave practice, sound memorization, and arm-strengthening to play Gong Wongyai; (2) the transmission process of songs was based on tradition and to occupation, for example, Pleng Homrong Chao, Pleng Homrong Yen, ritual songs, Plaeng Rueang Plaeng Cha, Plaeng Sepa, Pleng Bed-Ta-led, and solo songs. There was also the technical practice of playing music, such as Sa-but, Sa-dao, Kwad, Pra-kob, Kwai, and Rogue Gong. The researcher constructed exercises on Gong Wongyai skills to suit learning in the school system. The secondary school students were playing using Gong Wongyai skill as follows: practice in Ku-pad, Yak Mue, Bang Mue, to turn the heads of Gong Wongyai sticks, Pra-kob, high levels of technical proficiency, and playing songs: (1) the exercises on Gong Wongyai skills was constructed by the researcher to achieve an efficiency (E1/E2) of 81.46/81.96, which was higher than the criteria of 80/80; and (2) to study the satisfaction of students on exercises on Gong Wongyai skills from the local wisdom of Thai Auttagrit music school, with a mean of 4.64, which was at an excellent level and higher than the hypothesis.

Keyword : Gong Wongyai skills, Thai Auttagrit music school, Local wisdom, Skill construction

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ นายดิเรก อรรถกฤษณ์ และ ร้อยตำรวจโทวิฑูรย์ อรรถกฤษณ์ ที่ได้ให้ข้อมูลในการศึกษาวิธีการตีฆ้องวงใหญ่จึงทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่ามากขึ้น และขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์ ที่ได้ให้ความเมตตากรุณาเป็นที่ปรึกษาและให้ความช่วยเหลือชี้แนะแนวทางในสิ่งที่เป็นโยบายต่อการศึกษาและการทำปริญญานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมา รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ อนรรฆ จรรย์ยานนท์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิทธิเศก ยานเดิม ที่ได้ให้ความกรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแก่ผู้วิจัย ทำให้ปริญญานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ นายณรงค์ฤทธิ์ คงปิ่น ครูชำนาญการ วิทยาลัยนาฏศิลป์ ลพบุรี นายศุภมงคล อินทร์สนอง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางปะอิน "ราชานุเคราะห์ ๑" และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เทพิกา รอดสการ อาจารย์ประจำสาขาดุริยางคศาสตร์ไทยและเอเชีย ที่ได้กรุณาตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย และขอขอบพระคุณโรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคมและนักเรียนชุมนุมดนตรีไทยโรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคมที่ได้กรุณาให้ใช้สถานที่และอนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้มอบความรู้แก่ผู้วิจัย ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยสำหรับข้อมูลตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย รวมถึงความช่วยเหลือต่างๆ

ขอขอบคุณพี่ๆสาขาวิชาศิลปศึกษา รวมถึงบุคคลอีกหลายท่านที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบคุณทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวถึงที่ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงคุณของบิดามารดาและครูอาจารย์ที่อบรมสั่งสอนให้ความรู้เป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ณัฐพล เลิศวิริยะปิติ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
ตัวแปรที่ศึกษา.....	3
ระยะเวลา.....	4
กรอบแนวคิด	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
สมมุติฐานการวิจัย.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
1. สำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์และครูถวิล อรรถกฤษณ์	6
2. ห้างวังใหญ่.....	9
3. แบบฝึกทักษะ.....	12
4. การวัดและประเมินทักษะปฏิบัติ	14

5.การเรียนรู้ทักษะดนตรี.....	20
6. วิธีการสอนดนตรีและการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	22
6.1 วิธีการสอนดนตรี.....	22
6.2 การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	26
7. วิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	30
1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	30
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	30
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	31
4.การดำเนินการทดลอง	34
5.การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
6.การจัดกระทำข้อมูล	35
7.สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	36
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
1. ผลการศึกษาข้อมูลการสร้างแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่จากสำนักดนตรีไทยบ้าน อรรถกฤษณ์.....	39
1.1 ประวัตินายดิเรก อรรถกฤษณ์	39
1.2 ประวัติร้อยโทวิฑูรย์ อรรถกฤษณ์.....	41
1.3 กระบวนการฝึกตีฆ้องวงใหญ่ขั้นพื้นฐาน	42
1.4 กระบวนการถ่ายทอดบทเพลง.....	42
1.5 การวัดและประเมินผลทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ของสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์	44
2. ผลการหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่.....	46
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	49

สรุปผล.....	49
อภิปรายผล	51
ข้อเสนอแนะ	53
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	54
บรรณานุกรม	55
ภาคผนวก.....	59
1.ผลการประเมินคุณภาพแบบฝึกทักษะการดีซ้องวงใหญ่	60
2. ผลการประเมินคุณภาพแบบวัดและประเมินผลการดีซ้องวงใหญ่.....	62
3. ผลการตรวจสอบความตรงและความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบิค.....	64
4. ผลการความสอดคล้องของแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการ ดีซ้องวงใหญ่	70
ประวัติผู้เขียน.....	102

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่	47
ตาราง 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ กรณีศึกษาแนวทางภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์	48
ตาราง 3 ผลการประเมินคุณภาพแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่	60
ตาราง 4 ผลการประเมินคุณภาพแบบวัดและประเมินผลการตีฆ้องวงใหญ่	62
ตาราง 5 ผลการตรวจสอบความตรงและความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูปค 64	
ตาราง 6 ผลการประเมินความสอดคล้องแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึก ทักษะการตีฆ้องวงใหญ่	70

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ภาพประกอบ 2 ครูถวิล อรรถกฤษณ์	6
ภาพประกอบ 3 แผนภาพผลการวิเคราะห์การถ่ายทอดวิธีการตีฆ้องวงใหญ่	43
ภาพประกอบ 4 โครงสร้างแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรณีศึกษาสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์	46

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ดนตรีไทยถือเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่มีความสำคัญต่อวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่แสดงออกซึ่งเอกลักษณ์ มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตกับคนไทยในอดีตจนถึงปัจจุบัน (ปัญญา รุ่งเรือง, 2517, น. 1) กล่าวว่า ดนตรีไทยเป็นสิ่งที่มิขึ้นพร้อมกันกับคนไทย ดนตรีและศิลปะเป็นเครื่องสำหรับวัดความรุ่งเรืองของชาติอย่างหนึ่ง ชาติไทยเป็นชาติที่มีอารยธรรมสูงส่ง เพราะเรามีดนตรี และศิลปะซึ่งเจริญถึงขั้นเป็นแบบฉบับ ดนตรีไทยเป็นศิลปะแขนงหนึ่งของประเทศไทยที่มีความสัมพันธ์กับชาวไทยมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน หากจะกล่าวถึงดนตรีไทยนั้นก็จะสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ดนตรีในราชสำนักหรือดนตรีแบบฉบับ และดนตรีพื้นบ้าน ดนตรีในราชสำนักจะใช้ในงานพิธีกรรมต่างๆ ในงานพระราชพิธี และใช้บรรเลงเพื่อความสุนทรีย์จนได้รับความนิยมในหมู่ชาวบ้านนอกราชสำนัก มีการเผยแพร่ออกมานอกราชสำนัก แต่ก็ยังคงไว้ซึ่งระเบียบวิธีการบรรเลง มีการสืบทอดมาถึงปัจจุบัน ดังนั้นองค์ความรู้ในดนตรีไทยในปัจจุบันได้ฝากองค์ความรู้ไว้กับสถาบันการศึกษา สำนักดนตรีไทย ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดโดยตรงจากครู เพราะธรรมชาติในการเรียนการสอนดนตรีไทยเป็นการเลียนแบบครูผู้สอน ทำให้องค์ความรู้ที่ลูกศิษย์ได้รับการถ่ายทอดนั้นครบถ้วน เมื่อออกจากสำนักของครูมาแล้วก็กลับมาอยู่ที่ท้องถิ่นของตนเอง บางคนประพันธ์เพลงขึ้นใหม่และมีลูกศิษย์เป็นของตนเอง ทำให้เป็นเสมือนปราชญ์ประจำท้องถิ่น

ฆ้องวงใหญ่เป็นเครื่องดนตรีที่มีความสำคัญในวงดนตรี เนื่องจากทำหน้าที่บอกทำนองหลักให้กับเครื่องดนตรีอื่นๆ ในวงดนตรี ซึ่งจะบรรเลงเป็นทำนองหลักโดยเฉพาะวงปี่พาทย์ และวงมโหรี ส่วนวงเครื่องสายถึงแม้จะไม่มีฆ้องวงใหญ่ในการผสมวง แต่ก็ยังจะต้องใช้ทำนองหลักในการแปลทำนองเป็นทางในการบรรเลง ด้วยเหตุนี้ผู้บรรเลงในวงดนตรีไทยจะต้องรู้จัก ทำนองหลัก หรือจะต้องสามารถบรรเลงฆ้องวงใหญ่ได้ เพราะฉะนั้นการเรียนหรือเริ่มต้นฝึกฆ้องวงใหญ่ถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญของดนตรีไทย โดยเฉพาะเครื่องดนตรีในวงปี่พาทย์ ฆ้องใหญ่ถือว่าเป็นเครื่องดนตรีที่สำคัญ(สงบศึก ธรรมวิหาร, 2542, น.201) การฝึกหัดปี่พาทย์ตามหลักโบราณแล้วจะต้องเริ่มจากฆ้องวงใหญ่ก่อน เมื่อผู้เรียนฝึกฆ้องวงใหญ่จนมีทักษะพอสมควร จะส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะและกระบวนการเรียนรู้เครื่องดนตรีในวงปี่พาทย์ชิ้นอื่นๆ ได้ดี เนื่องจากเพลงไทยเดิมทุกเพลงจะมีทำนองอยู่ทำนองหนึ่งที่ใช้เป็นทำนองหลักในการบรรเลง นักดนตรีทุกคนจะต้องรู้ทำนองนี้ดี แต่เครื่องดนตรีทุกชิ้นไม่ได้บรรเลงทำนองหลักนี้อย่างเดียว ทำนองหลักจะมีเครื่องดนตรี

บางอย่างบรรเลงอยู่เพื่อเป็นหัวใจของวงดนตรี หัวใจของท่านองเพลง ถ้าเป็นวงปี่พาทย์ผู้บรรเลงที่ทำหน้าที่บรรเลงท่านองหลักนี้ก็คือ ช้องวงใหญ่

สำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ เป็นสำนักดนตรีที่มีชื่อเสียงในจังหวัดปทุมธานี มีครูถวิล อรรถกฤษณ์ เป็นเจ้าสำนัก ครูถวิล อรรถกฤษณ์ อดีตเป็นคนช้องวงใหญ่ประจำวังบางค้อแหลม ได้เรียนการตีช้องวงใหญ่ และเครื่องดนตรีต่างๆจากครูที่มีชื่อเสียงในวังบางค้อแหลม อาทิ ครูเพชร จรรย์นาฏ หลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เป็นต้น นอกจากนี้ครูถวิล อรรถกฤษณ์ ยังได้รับพระราชทาน กระดุม ย.ท. ชั้น 2 เมื่อตอนเป็นมหาดเล็ก รางวัลเชิดชูเกียรติพระสิทธิดาตองคำ จากสมเด็จพระเทพรัตน ราชสุดาสยามบรมราชกุมารีฯ รางวัลศิลปินดีเด่นของกรุงเทพมหานคร ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2542 และรางวัลอื่นๆอีกมากมาย ครูถวิล อรรถกฤษณ์ เป็นนักดนตรีไทยที่มีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับและเคารพของนักดนตรีไทยทุกคน ครูถวิล อรรถกฤษณ์ ได้ถ่ายทอดวิธีการตีช้องวงใหญ่ไว้ให้ทายาทตนเอง ได้แก่ นายดิเรก อรรถกฤษณ์ นายวิฑูรย์ อรรถกฤษณ์ ซึ่งได้รับการถ่ายทอดการตีช้องวงใหญ่โดยตรงจากครูถวิล อรรถกฤษณ์ จะเห็นได้ว่าสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์นั้นเป็นแหล่งเรียนรู้ทางภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่าควรอนุรักษ์สืบสานองค์ความรู้ไว้เป็นมรดกของคนไทยในรุ่นต่อไป

การเรียนการสอนดนตรีไทยในปัจจุบันแตกต่างจากในอดีตเป็นอย่างมาก (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2561, น.537) การเรียนดนตรีไทยในอดีตนั้นผู้เรียนจะต้องอยู่ประจำกับครูผู้สอนที่บ้าน เรียนและฝึกซ้อม การเรียนจะเป็นการเรียนแบบมุขปาฐะ หลักสูตรครูผู้สอนจะเป็นผู้กำหนด นั้นแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนในอดีต มีการเรียนรู้จากครูผู้สอนอย่างใกล้ชิด รวมทั้งมีเวลาในการฝึกซ้อมมากกว่าในปัจจุบัน การเรียนการสอนดนตรีไทยในปัจจุบันนั้น ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถปฏิบัติตนแบบอดีตได้ ด้วยการเรียนการสอนในปัจจุบันของประเทศไทยผู้เรียนจะต้องได้รับการศึกษาและความรู้ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนด และผู้เรียนส่วนใหญ่นั้นเลือกที่จะเรียนในระบบ การเรียนดนตรี และฝึกซ้อมดนตรีจึงถูกจำกัดด้วยกรอบของเวลา ส่งผลให้ผู้เรียนนั้นไม่มีเวลาในการเรียน และฝึกซ้อมได้อย่างในอดีต

ปัจจุบันครูผู้สอนดนตรีไทยไม่ได้ความชำนาญทางด้านช้องวงใหญ่ทุกคนจึงเป็นปัญหาในการสอนและฝึกฝนผู้เรียนทำให้ผู้เรียนขาดทักษะในการตีช้องวงใหญ่ที่ดี หากนักเรียนขาดทักษะพื้นฐานในการตีช้องวงใหญ่ที่ดีย่อมส่งผลทำให้การบรรเลงเพลงเดี่ยวหรือการบรรเลงในโอกาสอื่น ๆ นั้นมีคุณภาพของเสียงช้องวงใหญ่ตลอดจนบุคลิกภาพในที่ไม่ดี เช่นตีเสียงเบา ขาดทักษะในการประคบบมือ นั่งหลังคร่อม เป็นต้น ถือได้ว่าเป็นปัญหาที่ส่งผลต่อทักษะของนักเรียนใน

การติ่งองวงใหญ่เป็นอย่งมากคือผู้เรียนไม่สามารถเข้าร่วมการประกวดแข่งขัน หรือนำความรู้ และทักษะไปใช้ในโอกาสอื่นได้

อย่างไรก็ตามเพื่อให้เป็นไปตามบริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคม รูปแบบการศึกษาในปัจจุบัน และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำความรู้เรื่อง การติ่งองวงใหญ่ ของสำนักคณตริบ้านอรรธฤษณ์ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น มาประยุกต์ และพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทการเรียนการสอนในปัจจุบัน จึงได้ พัฒนาชุดแบบฝึกทักษะการติ่งองวงใหญ่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียน และสืบทอดองค์ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบฝึกทักษะการติ่งองวงใหญ่กรณีศึกษาสำนักคณตริไทยบ้านอรรธฤษณ์
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่ฝึกทักษะการติ่งองวงด้วยแบบฝึกทักษะการติ่งองวงใหญ่กรณีศึกษาสำนักคณตริไทยบ้านอรรธฤษณ์

ความสำคัญของวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ทำให้มีแบบฝึกในการพัฒนาทักษะการติ่งองวงใหญ่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีต้นแบบในการสร้างมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นการอนุรักษ์และเป็นแนวทางในการนำความรู้ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคมที่มีทักษะการติ่งองวงใหญ่ จำนวน 5 คนโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง

บุตครูถวิล อรรธฤษณ์ 2 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น : แบบฝึกทักษะการติ่งองวงใหญ่กรณีศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักคณตริไทยบ้านอรรธฤษณ์

- ตัวแปรตาม :
1. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการติ่งองวงใหญ่
 2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการติ่งองวงใหญ่

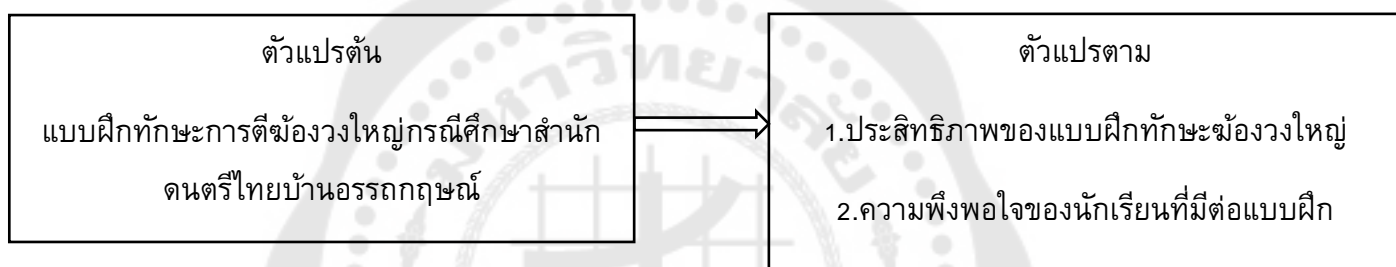
ระยะเวลา

ครั้งละ 50 นาที จำนวน 12 ครั้ง

กรอบแนวคิด

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการให้แบบฝึกทักษะตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ 80/80 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะนี้อยู่ในระดับมาก

จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

แบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ หมายถึง แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาและประยุกต์ใช้ด้วยเนื้อหาใหม่และปรับให้เข้ากับบริบทการเรียนการสอนในกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทยโรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ภูมิปัญญาและองค์ความรู้ในการตีฆ้องวงใหญ่ของสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ จังหวัดปทุมธานี เป็นสำนักดนตรีไทยที่มีชื่อเสียง มีลูกศิษย์ที่ประสบความสำเร็จในการเรียนการสอนจำนวนมาก

ประสิทธิภาพ หมายถึง ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ตามแนวทางสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ที่เป็นไปตามมาตรฐาน 80/80

สมมุติฐานการวิจัย

ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษาสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์มีเกณฑ์คุณภาพเท่ากับ 80/80 และความพึงพอใจของนักเรียนที่ฝึกด้วยแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษาสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์อยู่ในระดับ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การสร้างแบบฝึกทักษะการตีช่องวงใหญ่กรณีศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทย บ้านอรรถกฤษณ์ ครั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถจำแนกเป็นหัวข้อต่างๆ ได้ดังนี้

1. ประวัติสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์และครูฉวีล อรรถกฤษณ์
2. ช่องวงใหญ่
 - 2.1 ที่มาของช่องวงใหญ่
 - 2.2 ลักษณะทั่วไปของช่องวงใหญ่
 - 2.3 บทบาทและหน้าที่ของช่องวงใหญ่
3. แบบฝึกทักษะ
 - 3.1 ความหมายของแบบฝึกทักษะ
 - 3.2 แนวคิดและทฤษฎีแบบฝึกทักษะ
 - 3.3 ขั้นตอนการจัดทำแบบฝึกทักษะ
4. การวัดและประเมินผลทักษะปฏิบัติ
 - 4.1 ความหมายของทักษะปฏิบัติ
 - 4.2 แนวคิดและทฤษฎีการประเมินผลด้านทักษะ
 - 4.3 ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินผลด้านทักษะ
 - 4.4 ประเภทของเครื่องมือวัดผลด้านทักษะ
5. การเรียนรู้ทักษะทางดนตรี
 - 5.1 ความหมายการเรียนรู้
 - 5.2 การเรียนรู้ทักษะดนตรี
6. วิธีการสอนดนตรีและการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 การสร้างแบบประเมินทักษะพื้นฐานการบรรเลงช่องวงใหญ่
 - 7.2 การพัฒนาทักษะการตีช่องวงใหญ่ของนักศึกษา ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
 - 7.3 การพัฒนาแบบฝึกทักษะการปฏิบัติช่องวงใหญ่เบื้องต้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ(ดนตรี) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

7.4 การสร้างชุดการเรียนรู้แบบสาธิตและฝึกปฏิบัติ เรื่องการบรรเลงฆ้องวงใหญ่

1. สำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์และครูถวิล อรรถกฤษณ์

ภาพประกอบ 2 ครูถวิล อรรถกฤษณ์

ที่มา : นายณัฐพล เลิศวิริยะปิติ

(งานพระราชทานเพลิงศพนายถวิล อรรถกฤษณ์, 2547, น.72-83) สำนักดนตรีบ้านอรรถกฤษณ์ ก่อตั้งโดยนายถวิล อรรถกฤษณ์ หลังจากที่ได้สมรสกับนางบุญหลง อรรถกฤษณ์ โดยใช้ชื่อว่า “ดนตรีไทย คณะถวิล อรรถกฤษณ์” นายถวิล อรรถกฤษณ์ อายุได้ 9 ปี บิดาได้พานายถวิลไปฝากเรียนดนตรีกับครูเพชร จรรย์นาฎย์ ครูเพชร เป็นครูสอนดนตรี และเป็นคนระนาดของสมเด็จพระบรมวงศานุวงศ์ซึ่งมีบ้านพักอยู่ในวังบูรพาภิรมย์ โดยเริ่มฝึกหัดเรียนฆ้องวงใหญ่ และเป็นคนฆ้องวงใหญ่โดยตลอดมา

ครั้งเมื่อสมเด็จพระบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพรกรมหลวงวราเมศวร เสด็จจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้รับสั่งให้จางวางผาดหางปีพาทย์มาประชันกับวงปีพาทย์วังบางค้อแหลม วงปีพาทย์ของครูเพชร จรรย์นาฎย์ในขณะได้รับเลือกให้ไปประชัน เมื่อการประชันจบลง สมเด็จพระบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพรกรมหลวงวราเมศวรทรงพอพระทัยและได้ชวนนักดนตรีทั้งหมด 5 คน เข้าไปอยู่ในวงวังบางค้อแหลมด้วยซึ่งครูถวิล อรรถกฤษณ์ก็เป็นหนึ่งใน 5 คนที่พระองค์ทรงพอพระทัยและขอตัวเข้าไปอยู่ในวงวังบางค้อแหลม หลังจากนั้นครูถวิล อรรถกฤษณ์มีโอกาสดูเรียนกับคุณครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เนื่องจากคุณครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลป

บรรเลง) ได้เข้ามาสอนที่วังบางค้อแหลม ทุกวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ โดยครูถวิล อรรถกฤษณ์ ได้เรียนกับคุณครูในวันศุกร์ ครูถวิลได้รับการถ่ายทอดวิชาความรู้จากครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) ทั้งทฤษฎีและทักษะปฏิบัติ นอกจากการเรียนสั่งวงใหญ่แล้ว ครูถวิล อรรถกฤษณ์ ยังได้เรียนกับครูอีกหลายท่าน อาทิ ครูหลวงเสียงเสนาะกรรณ (การขับร้องเพลง) พระบาทย์ บรรเลงรมย์ (เครื่องกำกับจังหวะหน้าทับหรือกลองไทยทุกชนิด) ครูเทียบ คงลายทอง (หลักการเป่า ปี่ การใช้นิ้วปี่) ครูถวิล อรรถกฤษณ์เป็นผู้รอบรู้ทั้งทักษะปฏิบัติและทักษะการบันทึกโน้ตไทย ครู ถวิล ได้บันทึกบทเพลงที่ได้รับการถ่ายทอดเป็นโน้ตไทยไว้มากกว่า 200 เพลง

ประมาณ พ.ศ. 2474 นายถวิลอายุได้ 15 ปี ที่อยู่ในวังบางค้อแหลมนั้นวงปี่พาทย์รุ่นเล็ก ที่นายถวิลบรรเลงประจำอยู่นั้นได้มีการจัดการประชันวงขึ้น 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 บรรเลงที่วัดพระศรีรัตน ศาสดาราม (วัดพระแก้ว) ครั้งนั้น พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 เป็นประธาน ทรงตัดสินให้วงบางค้อแหลมชนะการประชัน ได้รับพระราชทานรางวัลเป็นเงินคนละ 20 บาท ครั้งที่ 2 บรรเลงที่วังสวนอัมพร ไม่มีการตัดสินแพ้ชนะ ทุกคนได้รับรางวัลเป็นเงินคนละ 20 บาท

ต่อมาครูถวิล อรรถกฤษณ์ ได้รับเลือกตั้งลงคะแนนได้เป็นมหาดเล็กหน้าห้อง พระบรมม หาราชวังผู้ที่จะเป็นมหาดเล็กหน้าห้องพระบรมมหาราชวังจะต้องเป็นบุคคลที่ซื่อสัตย์จงรักภักดี ตลอดเวลา ที่ทรง พระบรมมหาราชวังและทรงเสวย นายถวิลได้รับรางวัลกระดุมเงิน ย.พ. ชั้นที่ 2 (ย.พ.พระนามย่อของ สมเด็จพระบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร) และมีโอกาสได้ตามเสด็จประพาสทะเลโดยเรือฟังกะ ในการเสด็จประพาสครั้งนี้เกิดพายุจึงทำให้เรือพระที่นั่งชนกับเรือสินค้า ครูถวิล ได้ช่วยชีวิตสมเด็จพระ บรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพรและได้รับพระราชทานรางวัลเป็นเงิน 200 บาท หลังจากนั้นได้ ไม่นานพระองค์ก็ได้สิ้นพระชนม์ ครูถวิลจึงได้ออกจากวังบางค้อแหลมมาพักอยู่กับพี่สาว พ.ศ. 2477 นายถวิลอายุได้ 18 ปี ครูเพชรได้เรียกตัวครูถวิลกลับมาอยู่ที่วงครูเพชร เพราะเห็นว่าครูถวิล มีความสามารถรอบรู้ได้เพลงมาทั้งทางของท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะฯ และทางเพลงของ ครู เพชร ให้นายถวิลมาซ้อมและต่อเพลง เพื่อประชันวงปี่พาทย์ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้ง 12 อำเภอ ที่ส่งวงปี่พาทย์อำเภอละ 1 วง ซึ่งถวัลย์รางวัลแห่งกรุงศรีอยุธยา ในคราวนั้นนายถวิลได้รับ รางวัลชนะเลิศ เฉพาะเครื่องมือ (สั่งวงใหญ่) นายถวิลได้รับรางวัลเป็นผ้าพันคอจากผู้ว่าราชการ จังหวัด ส่วนรางวัลชนะเลิศประเภทวงดนตรีเป็นของครูเพชร ได้ครองถ้วยรางวัล แห่งกรุงศรีอยุธยา พ.ศ. 2479 ครูถวิล อายุได้ 20 ปีบริบูรณ์ ได้กลับมาอุปสมบทที่วัดนนทรี ตำบล พุดเลา อำเภอบาง ประหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ครบ 1 พรรษาจึงลาสิกขาบท แล้วกลับมาอยู่ที่ตำบล บ้านใหม่ (บ้านนายสังเวียน) ที่บ้านของนายสังเวียนนอกจากจะมีปี่พาทย์แล้ว ยังมีการแสดงอื่นๆ เช่น ลิเก

จำอวด ละครว้ง หนึ่งใหญ่ แตรวง อังกะลุง นายถวิลได้ศึกษาถ่ายทอดศิลปะการแสดงทุกชนิด และสามารถแสดงได้อย่างดีเยี่ยม

ต่อมานายสังเวียนได้ออกทุนให้ครูถวิลไปศึกษาเพลงมอญ กับครูเจิ่นดนตรีเสนาะ (เป็นชาวมอญ) และเป็นครูสอนปี่พาทย์ในจังหวัดปทุมธานีที่มาจากหงสาวดี เป็นต้นตำรับเพลงมอญ ที่มีชื่อเสียงโด่งดัง ในจังหวัดปทุมธานี) นายถวิลได้รับการถ่ายทอดเพลงมอญที่ใช้กับวงปี่พาทย์มอญ จากครูเจิ่น ไข่มุกมากมาย และนายถวิลได้บันทึกเป็นโน้ตไทยไว้อย่างครบถ้วน พ.ศ. 2484 ครูถวิลได้สมรสกับนางบุญหลงและได้สร้างครอบครัวอยู่ที่อำเภอสามโคกจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2507 นายถวิลได้เริ่มสร้างเครื่องดนตรีเป็นของตนเอง (แตรวง อังกะลุง ปี่พาทย์ไทย-มอญ) และในปีพ.ศ. 2511 นายถวิลได้ย้ายครอบครัวมาอยู่ที่บ้านเลขที่ 46 ซอยรังสิต - ปทุมธานี 15 ตำบลประชาธิปไตย อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี หลังจากนั้นครูถวิลได้เริ่มถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ให้กับลูกจำนวน 6 คน และระหว่างที่ได้สอนลูกนั้นก็ให้มีลูกศิษย์เพิ่มเขาเรียน สำหรับผลสำเร็จของการเรียนการสอนของสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์นั้น ลูกของครูถวิล อรรถกฤษณ์ทั้ง 6 คนนั้นได้รับราชการและได้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับดนตรีทั้งสิ้น และได้สร้างลูกศิษย์ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบสัมมาอาชีวะสามารถนำวิชาความรู้ที่ได้จากการเรียนจากสำนักไปเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัวได้

1.2 การเรียนการสอนของสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์

สำหรับการเรียนการสอนดนตรีไทยของสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์มีดังนี้

1. การเรียนการสอนเครื่องดนตรีประเภทเครื่องดำเนินทำนอง
2. การเรียนการสอนเครื่องดนตรีประเภทกำกับจังหวะหน้าทับ
3. การเรียนการสอนคีตศิลป์ไทย

การเรียนการสอนดนตรีไทยในสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ผู้เรียนทุกคนจะเริ่มเรียนจากฆ้องวงใหญ่เนื่องจากฆ้องวงใหญ่เป็นเครื่องดนตรีที่มีความสำคัญต่อวงดนตรีไทยเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะวงปี่พาทย์ถือเป็นเครื่องดนตรีที่เป็นหลักของวงเนื่องจากฆ้องวงใหญ่บรรเลงทำนองหลักเพื่อให้เครื่องดนตรีชิ้นอื่นๆ แปรทำนอง เพราะฉะนั้นการเริ่มเรียนด้วยฆ้องวงใหญ่จึงมีความสำคัญต่อผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง เมื่อผู้เรียนสามารถบรรเลงฆ้องวงใหญ่ได้อย่างคล่องแคล่วแล้วครูผู้สอนจะให้ผู้เรียนเลือกเครื่องดนตรีตามความสนใจ หรือในบางโอกาสครูผู้สอนจะพิจารณาทักษะของผู้เรียนแล้วเลือกเครื่องดนตรีที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน

วิธีการสอนของสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ที่ยึดถือปฏิบัติมาจนถึงปัจจุบันคือการสอนแบบตัวต่อตัว เป็นการสอนให้ผู้เรียนเลียนแบบผู้สอน เรียนรู้จากองค์ความรู้ของผู้สอนโดยที่ระหว่างทำการเรียนการสอนก็แทรกเรื่องเล่าประสบการณ์ดนตรีเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้

ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจในการเรียน นอกจากเรื่องเล่าประสบการณ์ดนตรีแล้วครูผู้สอนก็จะสอนมารยาททางดนตรีและคุณธรรมจริยธรรมในการเป็นนักดนตรีที่ดี เมื่อจัดการเรียนการสอนในส่วนของการทักษะปฏิบัติเรียบร้อยแล้ว ครูผู้สอนจะให้ผู้เรียนบันทึกเสียงเพื่อสำหรับทบทวนด้วยตนเองหรือในบางโอกาสครูผู้สอนจะให้โน้ตเพลงที่ได้สอนไปในครั้งนั้น และในการเรียนครั้งถัดไปก่อนที่จะเริ่มการเรียนการสอนเพลงใหม่หรือบทเรียนใหม่นั้นครูผู้สอนจะให้ผู้เรียนทบทวนความรู้เดิมที่ได้เรียนเมื่อครั้งที่ผ่านมา

จากข้อความดังกล่าวผู้วิจัยสรุปได้ว่าครูวุฒิ อรรถกฤษณ์เป็นผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากครูที่มีชื่อเสียง จนทำให้มีความเชี่ยวชาญในการบรรเลงดนตรีไทยโดยเฉพาะการตีฆ้องวงใหญ่และเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการบรรเลงดนตรีได้อย่างหลากหลายนอกจากความรู้ในด้านการปฏิบัติทักษะแล้วนั้นยังมีความชำนาญในงานบันทึกโน้ตไทย และได้วางรากฐานการเรียนการสอนไว้คือผู้เรียนทุกคนจะต้องเริ่มเรียนจากฆ้องวงใหญ่จนคล่องแคล่วแล้วจึงเปลี่ยนไปเรียนเครื่องดนตรีชิ้นอื่นการเรียนการสอนเป็นแบบตัวต่อตัวเน้นการเลียนแบบครูผู้สอน

2. ฆ้องวงใหญ่

2.1 ที่มาของฆ้องวงใหญ่

(สงบศึก ธรรมวิหาร, 2542, น.161)กล่าวว่า ฆ้องวงใหญ่ เป็นเครื่องดนตรีที่มีวิวัฒนาการมาจากฆ้องเดี่ยว ฆ้องคู่ และฆ้องราว ฆ้องชนิดนี้มีลักษณะเป็นวง เปิดช่องว่างไว้สำหรับเป็นทางเข้าของคนตีทางด้านหลังเล็กน้อย ผูกรูปฆ้องเรียงลำดับจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูงจำนวน 16 เสียง หรือ 2 octaves ของชั้นเสียง 8 ฆ้องนี้ทำหน้าที่ดำเนินแม่บทหรือหลักอันเป็นทำนองเพลงที่แท้จริงของวงดุริยางค์ไทย ซึ่งเรียกว่า “ลูกฆ้อง” หมายถึง ทำนองพื้นฐานเครื่องดนตรีชนิดอื่น จะแปลลูกฆ้องไปตามแนวของแต่ละชนิด

(อภิชาติ ภูระหงษ์, 2540, น.19)กล่าวว่า ฆ้องในยุคแรกน่าจะเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้เป็นจังหวะสัญญาณเท่านั้น ทำนองเดียวกับกลองมโหระทึก และกังสดาล เป็นกลุ่มเครื่องดนตรีที่เรียกกันติดปากว่า ฆ้อง ระฆัง กังสดาล เป็นต้น ที่มีอยู่ในจารึกครั้งกรุงสุโขทัยนั้นก็กล่าวรวมไว้ในกลุ่มที่เป็นเครื่องดนตรีชนิดเป็นจังหวะสัญญาณด้วยกัน ต่อเมื่อมีฆ้องหลายใบเข้าและมีเสียงสูงต่ำกว่ากันเป็นต่าง ๆ มาติดด้วยกันเกิดเป็นทำนองได้ ฆ้องจึงขยายบทบาทหน้าที่ที่กว้างขวางมากกว่าที่ใช้ดีให้สัญญาณอยู่อย่างเดียวดังแต่ก่อน

จากข้อความดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ฆ้องวงในที่นี้ เป็นออกเป็นสองประเภทคือ ฆ้องวงใหญ่และฆ้องวงเล็กซึ่งฆ้องทั้งสองประเภท มีวิวัฒนาการมาจาก ฆ้องราวหรือฆ้องคู่ที่ใช้

ประกอบการแสดงละคร ในหฺรา ชาตรี มีลำดับการวิวัฒนาการ คือวิวัฒนาการเป็นห้องวงใหญ่ จากห้องวงใหญ่วิวัฒนาการเป็นห้องวงเล็ก

2.2 ลักษณะทั่วไปของห้องวงใหญ่

(เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี, 2550, น.17) กล่าวว่า ห้องวงใหญ่ประกอบไปด้วย ส่วนที่สำคัญ 2 ส่วน คือ ร้านฆ้อง (วงฆ้อง) และลูกฆ้อง ร้านฆ้องทำด้วยหวายโง 4 อัน ด้านบน 2 อัน และด้านล่างอีก 2 อัน โดยมีลูกมะหวดที่ทำหน้าที่คล้ายกับเสาเชื่อมต่อและรับน้ำหนักระหว่างเส้นหวายด้านบน และด้านล่าง ขดให้เป็นวงกลมขนานกันไป โดยเว้นที่ไว้สำหรับนักดนตรีสามารถเข้าไปนั่งบรรเลงได้ ขนาดความใหญ่ของวงที่จะมีขนาดที่นักดนตรีสามารถนั่งขัดสมาธิได้สบายๆ ส่วนปลายระหว่างเส้นหวายด้านบนทั้งสองจะมี “โขน” ซึ่งทำด้วยไม้ ส่วนปลายจะเล็กเรียว และอนห้องวงใหญ่จะประกอบไปด้วยลูกฆ้องทั้งหมด 16 ลูก โดยเรียงจากลูกที่มีขนาดใหญ่สุดมีชื่อเรียกว่า “ลูกทวน” ทางด้านซ้ายมือของผู้บรรเลง

(จิตติพร พันธุ์ธาดาพร, 2556, น.4)กล่าวถึง ห้องวงใช้ต้นหวายโป่งทำเป็นร้านสูงประมาณ 24 เซนติเมตร หวายเส้นนอกกับเส้นในห่างกันประมาณ 14-17 เซนติเมตร ดัดโค้งไปเกือบรอบตัวคนนั่งตีเปิดช่องไว้สำหรับทางเข้าด้านหลังห่างกันราว 20-30 เซนติเมตร ขนาดความกว้างขาขอบวงในทางซ้ายไปถึงขอบวงในทางขวากว้างประมาณ 82 เซนติเมตร จากด้านหน้าไปด้านหลังกว้างประมาณ 66 เซนติเมตร ให้ผู้บรรเลงนั่งขัดสมาธิ นั่งตีได้สบาย แล้วเจาะรูลูกฆ้องลูกละ 4 รู ใช้เชือกหนังผูกร้อยกับเรือนฆ้องให้ปุ่มของลูกฆ้องหงายขึ้นผูก เรียงลำดับขนาดลูกต้นไปหาลูกยอด ตั้งแต่ใหญ่ไปหาเล็กเรียงลำดับเสียงจากต่ำไปหาสูง ห้องวงหนึ่งมีจำนวน 16 ลูก ลูกต้นวัดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 17 เซนติเมตร อยู่ทางซ้ายมือด้านหลังผู้บรรเลง ลูกยอดวัดผ่านศูนย์กลางประมาณ 12 เซนติเมตร อยู่ทางขวามือด้านหลังผู้บรรเลง

จากข้อความดังกล่าว ผู้วิจัยได้ว่า ห้องวงใหญ่และห้องวงเล็กมีลักษณะทางกายภาพคล้ายกันคือ ร้านฆ้อง และลูกฆ้อง ร้านฆ้องทำด้วยหวาย 4 อัน ด้านบน 2 อัน และด้านล่างอีก 2 อัน โดยมีลูกมะหวดที่ทำหน้าที่คล้ายกับเสาเชื่อมต่อและรับน้ำหนักระหว่างเส้นหวายด้านบน และด้านล่างแต่มีส่วนที่แตกต่างกันคือ ขนาดของหวายและลูกฆ้อง

2.3 บทบาทและหน้าที่ของฆ้อง

(อภิชาติ ภูระหงษ์, 2540, น.32)กล่าวว่า ห้องวงมีบทบาทสำคัญอยู่ในวงดนตรีประเภทที่เรียกว่าปี่พาทย์เป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทในการสร้างทำนองหลัก จึงปรากฏว่าฆ้องเป็นเครื่องดนตรีที่อยู่ในการประสมวง ประเภทวงปี่พาทย์ทุกชนิด เช่น ปี่พาทย์เครื่องห้า เครื่องคู่ เครื่องใหญ่ ปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์ ปี่พาทย์นางหงส์ เป็นต้น สำหรับบทบาทของฆ้องที่เป็นเครื่องดนตรีที่ทำจังหวะนั้น ฆ้องก็ได้ร่วมอยู่ในขบวนแห่งต่าง ๆ ของทุกภาค เป็นเครื่องจังหวะในวง

ดนตรีอื่น เช่น วงกาหลอ วงดนตรีประกอบการแสดง การพ็อทภาคเหนือ การร่ำมโนราห์ภาคใต้ ฯลฯ นอกจากนี้ที่ห้องจะทำหน้าที่ของเครื่องดนตรีแล้วห้องยังเสมือนตัวแทนของครูดนตรีที่นักดนตรีไทยให้ความเคารพบูชาและปฏิบัติต่อห้องที่เป็นเครื่องดนตรีที่เป็นเครื่องดนตรีด้วยจิตที่นอบน้อม ดังที่ได้ปฏิบัติต่อครูทั้งที่เป็นครูเทวดา และครูมนุษย์อย่างเคร่งครัดอีกด้วย

(อุทิศ นาคสวัสดิ์, 2531, น.8) กล่าวว่า“ลูกห้อง” คือทำนองเพลงอันเป็นแม่บทหรือทำนองหลัก(Basic Melody) ขอบทเพลงที่ศิลปินหรือครูเพลงไทยประพันธ์ขึ้นในแต่ละเพลง เรียกอย่างหนึ่งว่า ประโยคเพลงลูกห้องนี้เป็น “เนื้อเพลง” ขึ้นก่อน แล้วจึง “ต่อ” ลูกห้องนั้นให้แก่ศิษย์ แล้วศิษย์ที่เล่นเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ กัน ก็จะนำลูกห้องนั้นไป “แปล” ออกเป็นทำนองย่อยต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับที่จะใช้เครื่องดนตรีแต่ละชนิดบรรเลง เรียกทำนองที่แปลออกนั้นไปแล้วว่า “ทำนองเต็ม” (Full Melody) เหตุที่เรียก “ทำนองหลัก” หรือ “เนื้อเพลง” อันเบสิก เมลโลดี ว่า “ลูกห้อง” นั้นเป็นเพราะเมื่อนำเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ มาเล่นประสมวง ครูเพลงไทยท่านกำหนดให้ “ห้องวงใหญ่” เป็นเครื่องหลักของวงปี่พาทย์ มีหน้าที่เล่น “ทำนองหลัก” ส่วนเรื่องเล่นทำนองชนิดอื่นๆ ให้เล่นทางแปรทำนอง ทางที่แปรแล้วของเครื่องแต่ละชนิดก็มีทางธรรมชาติไม่เหมือนกัน อย่างเช่นทางของระนาดเอกต้องแปรออกไปให้มีหลักเกณฑ์ถูกต้อง เพราะถือว่าเป็นผู้นำในวงหรือเป็นพระเอกของวงปี่พาทย์ ทางของระนาดทุ้มอาจแปรให้มีสำเนียงตลกคะนอง หยอกล้อกับทางของเครื่องดนตรีอื่นๆ เช่น ล้ำไปข้างหน้าบ้าง หน่วงไปข้างหลังบ้าง ชัดบ้าง แฉงบ้าง ทางห้องวงเล็กซึ่งมีระดับเสียงแหลมกระจุ๋งกระจิง อาจเทียบได้ว่าเป็นเสียงนางเอกของวงปี่พาทย์ก็ควรมีสำเนียงอ่อนหวานสะบัด ขยี้ ส่วนทางของของปี่ซึ่งทำหน้าที่คล้ายให้สีสันแก่นิเวศของเพลงทั้งหมด ต้องสามารถคลุกเคล้าเคียงดนตรีทุกอย่างเข้ากันได้อย่างกลมกลืน อย่างนี้เป็นต้น

ประเภทของลูกห้อง “ลูกห้อง” หรือ ทำนองหลักของดนตรีปี่พาทย์ซึ่งใช้ห้องวงใหญ่ บรรเลงมี 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

- 1) ลูกห้องประเภทบังคับ คือลูกห้องที่มีแนวทำนองตามตัว ซึ่งครูผู้แต่งหรือกำหนดบังคับให้เครื่องบรรเลงตามอย่างเคร่งครัด ห้ามแปรทำนองไปเป็นอย่างอื่น
- 2) ลูกห้องอิสระ คือ ลูกห้องที่เปิดทางให้นักดนตรีที่แปรทางสำหรับใช้กับเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ ได้โดยอิสระ แม้จะแปรสำหรับเครื่องดนตรีชนิดเดียวกัน จากทำนองหลักเดียวกันก็สามารถแปรได้ตั้งหลายแบบเพ็ญรักษาหรือยืดเยื้อ “ตก”หรือเสียง “ลงจังหวะหนัก” ที่หัวห้อง (ในตจังหวะที่หนึ่งของห้อง) ให้เป็นระดับเสียงเดียวกันกับ “ลูกห้อง” หรือทำนองหลักเท่านั้น
- 3) ลูกห้องกึ่งบังคับอิสระคือลูกห้องที่บังคับให้เดินทำนองและจังหวะให้เหมือนทำนองหลักทุกประการครึ่งหนึ่ง ส่วนอีกครึ่งหนึ่งให้เป็นลูกห้องอิสระ ดังคำอธิบายข้อ 2

จากข้อความดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ห้องวงใหญ่มีหน้าที่บรรเลงเป็นทำนองหลักในวงปี่พาทย์เพื่อและมีหน้าที่ในการตรวจวัดการแปรทำนองของเครื่องดนตรีชนิดอื่นๆ

3. แบบฝึกทักษะ

3.1 ความหมายของแบบฝึกทักษะ

(ขจิรัตน์ หงส์ประสงศ์, 2534, น.15) กล่าวว่าแบบฝึกเป็นอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างหนึ่ง ที่ครูใช้ฝึกทักษะหลังจากที่นักเรียนได้เรียนเนื้อหาเรียบร้อยแล้ว โดยสร้างขึ้นเพื่อเสริมทักษะให้แก่ นักเรียน มีลักษณะเป็นแบบฝึกหัดที่มีกิจกรรมให้นักเรียนกระทำ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียน

(ดวงแสง ณ นคร, 2558, น.38) กล่าวว่าแบบฝึกปฏิบัติ เป็นสมุดหรือหนังสือที่พิมพ์ขึ้น โดยมีเนื้อหาเป็นแบบฝึกหัด หรือ แบบฝึกปฏิบัติเป็นการเพิ่มทักษะหรือทดสอบผู้เรียน อาจมีเนื้อหาในรูปแบบคำถามให้เลือกคำตอบหรือเป็นต้นแบบเพื่อให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามโดยอาจมีรูปภาพประกอบเพื่อความเข้าใจ

(ณัฐินี เศวตสุพร, 2556, น.27) กล่าวว่าแบบฝึก หรือแบบฝึกเสริมทักษะ หรือแบบฝึกปฏิบัติ คือ สื่อการสอนที่ครูผู้สอนได้สร้างขึ้น เพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยความสนใจ สนุกสนาน เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะเพิ่มขึ้น

(ถวัลย์ มาศจรัส, 2550, น.18)กล่าวว่า กิจกรรมที่พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม มีความหลาย และมีจำนวนมากพอที่จะสามารถตรวจสอบและพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ หรือกระบวนการคิด สามารถพัฒนาผู้เรียนไปสู่การสรุปความคิดรวบยอด และสาระสำคัญของบทเรียน อีกทั้งยังสามารถช่วยให้ผู้เรียนตรวจสอบความรู้และความเข้าใจในบทเรียนด้วยตนเองได้

(สุนันทา สุนทรประเสริฐ, 2547, น.24) กล่าวว่าแบบฝึกหรือแบบฝึกหัด เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากเนื้อหาที่ศึกษา เพราะการฝึกฝนหรือฝึกหัด จะทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้ เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และรู้ผลความก้าวหน้าของตนเอง

จากข้อความดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปว่า แบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะ และแบบฝึกปฏิบัติ นั้นเป็นสื่อการสอนที่ครูผู้สอนสร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เพื่อฝึกปฏิบัติ และพัฒนาทักษะของตนเอง อีกทั้งยังเป็นการให้นักเรียนได้ตรวจสอบความรู้และความสามารถของตนเอง

3.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะ

(พรพนี ชูทัยเจนจิต, 2538, น.434) ได้กล่าวถึงแนวคิดของกาเยไว้ว่า การเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนดังนั้นก็ก่อนที่จะสอนเด็กแก้ปัญหา เด็กจะต้องเรียนรู้ความคิดรวบยอดหรือกฎเกณฑ์มาก่อน ซึ่งในการสอนเด็กให้เกิดความคิดรวบยอดนั้น จะทำให้เด็กสรุปความคิดรวบยอดได้ด้วยตนเอง

(สุนันทา สุนทรประเสริฐ, 2547, น.4-5) การฝึกให้บุคคลทำกิจกรรมต่าง ๆ นั้น ผู้ฝึกจะต้องควบคุมและจัดสภาพการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของตนเอง บุคคลจะถูกกำหนดลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออก ดังนั้นผู้สร้างแบบฝึกต้องกำหนดกิจกรรมตลอดจนคำสั่งต่างๆ ในแบบฝึกหัดให้ผู้ฝึกได้แสดงพฤติกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ผู้สร้างต้องการ

(อารีย์ พันธมณี, 2546, น.214-219) กฎการเรียนรู้ ของธอร์นไคด์ สรุปเป็นกฎการเรียนรู้ได้ดังนี้

1. กฎแห่งความพร้อม สภาพความพร้อมหรือความมีวุฒิภาวะของผู้เรียนทั้งร่างกาย อวัยวะ จิตใจ รวมทั้งพื้นฐานประสบการณ์เดิม สภาพความพร้อมของหู ตา ประสาทสมอง กล้ามเนื้อ ประสบการณ์เดิมที่จะเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่
2. กฎแห่งการฝึกหัด การที่ผู้เรียนได้ฝึกหัดหรือกระทำซ้ำบ่อยๆ ย่อมจะเกิดความสำเร็จ ถูกต้องซึ่งกฎนี้เป็นการเน้นความมั่นคงระหว่างการเรียนรู้ และการตอบสนองต่อสิ่งที่ถูกต้องนำมาซึ่งความสำเร็จ
3. กฎแห่งความพอใจ กฎนี้ทำให้เกิดความพอใจ คือ เมื่อร่างกายหรืออินทรีย์ในร่างกายได้ตอบรับความพอใจจะทำให้พันธะหรือสิ่งเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับสิ่งตอบสนองอ่อนลงหรืออาจจะหมายถึงว่าเมื่ออินทรีย์ในร่างกายได้รับความพอใจจากผลของการกระทำ ก็จะเกิดผลดีกับการเรียนรู้ทำให้อินทรีย์อยากเรียนรู้เพิ่มเติม

จากข้อความดังกล่าวผู้วิจัยสรุปได้ว่า การกระทำที่มีการฝึกฝน มีการทำซ้ำบ่อยๆ อย่างต่อเนื่อง และการกระทำนั้นจะต้องมีการทำเป็นลำดับขั้นตอนเพื่อเป็นการเชื่อมโยงความรู้ของผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนมีความชำนาญในการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งที่ได้รับมอบหมาย

3.3 ขั้นตอนในการสร้างแบบฝึกทักษะ

(วิไลวรรณ ทิศประเสริฐ, 2543, น.30) กล่าวถึงหลักการสร้างแบบฝึกไว้ดังนี้

1. ก่อนสร้างแบบฝึก จะต้องกำหนดโครงร่างไว้คร่าวๆก่อนจะเขียนแบบฝึกเรื่องอะไร
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำ
3. เขียนวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาให้สอดคล้องกัน

4. แง่วัตถุประสงค์การเรียนรู้มาเป็กิจกรรมย่อย โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของนักเรียน

5. กำหนดอุปกรณ์ใช้กิจกรรมแต่ละตอนให้เหมาะสมกับแบบฝึก

6. กำหนดเวลาที่ใช้แบบฝึกแต่ละตอนให้เหมาะสม

(สุนันทา สุนทรประเสริฐ, 2547, น.45-46) กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบฝึก จะคล้ายคลึงกับการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาประเภทอื่นๆซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการสอน ปัญหาการผ่านจุดประสงค์ของนักเรียน

2. ศึกษารายละเอียดหลักสูตร เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์แต่ละกิจกรรม

3. พิจารณาแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากข้อ 1 โดยการสร้างแบบฝึก และเลือกเนื้อหาในส่วนที่จะสร้างแบบฝึกนั้น ว่าจะทำเรื่องใดบ้าง กำหนดเป็นโครงเรื่องไว้

4. ศึกษารูปแบบของการสร้างแบบฝึกจากเอกสารตัวอย่าง

5. ออกแบบฝึกแต่ละชุดให้มีรูปแบบที่น่าสนใจ

6. ลงมือสร้างแบบฝึกในแต่ละชุด พร้อมทั้งข้อทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้

7. ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

8. นำไปทดลองใช้ แล้วบันทึกผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง

9. ปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

10. นำไปใช้จริงและเผยแพร่ต่อไป

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การสร้างแบบฝึกทักษะนั้น จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ ศึกษาปัญหาและเนื้อหาที่จะสร้างแบบฝึก การวางแผนเนื้อหาจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนด และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

4. การวัดและประเมินทักษะปฏิบัติ

4.1 ความหมายทักษะปฏิบัติ

(กมลวรรณ ตังธนกันนธ์, 2557, น.1) ทักษะปฏิบัติ คือ การเคลื่อนไหวทางกายภาพ การควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกาย และการใช้ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว

(พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2557, น.40) กล่าวถึงพฤติกรรมด้านทักษะพิสัยเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถเชิงปฏิบัติการซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบการใช้งานของอวัยวะต่างๆ ซึ่งเป็น

หน่วยสั่งการ การทำงานของกล้ามเนื้อและระบบประสาทให้มีการประสานสัมพันธ์กันย่อมก่อให้เกิดความชำนาญหรือทักษะในการปฏิบัติงาน

จากความหมายดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่าทักษะปฏิบัติเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความชำนาญและความเชี่ยวชาญของการควบคุมและการเคลื่อนไหวร่างกาย

4.2 แนวคิดและทฤษฎีการวัดและประเมินทักษะปฏิบัติ

(กมล สุดประเสริฐ, 2529, น.89)การวัดผลภาคปฏิบัตินั้นเป็นเป้าหมายส่วนใหญ่มุ่งไปที่การวัดทักษะ เพราะทักษะหรือความคล่องแคล่วว่องไวในการปฏิบัติงาน และสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องด้วยนั้นเป็นเป้าหมายที่สำคัญของทุกๆรายวิชา

(กฤษฎากาญจน์ ไตพิทักษ์, 2563, น.15)การประเมินการปฏิบัติเป็นการประเมินที่ออกแบบเพื่อทดสอบความสามารถของผู้เรียนในการประยุกต์ความรู้ ทักษะ และนิสัยการทำงาน ผ่านการปฏิบัติในบริบทหรือสถานการณ์จริงที่สอดคล้องกับสภาพจริงมากที่สุดเพื่อสะท้อนว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้การประเมินมีองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ ได้แก่

1. งานเพื่อการประเมิน
2. เกณฑ์การให้คะแนนที่มีความชัดเจนและสะท้อนเป้าหมายการเรียนรู้

(พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2557, น.77-78)การทดสอบภาคปฏิบัติแบ่งออกได้หลายประเภท ขึ้นกับเกณฑ์ที่ใช้แบ่ง

1. แบ่งตามปัจจัยที่จะประเมิน เป็น 2 ประเภทคือ

1.1 การวัดกระบวนการ เป็นการวัดเพื่อพิจารณา เฉพาะวิธีทำ วิธีปฏิบัติในการทำงานหรือกิจกรรม

1.2 การวัดผลงานหรือผลผลิต เป็นการวัดที่พิจารณาผลผลิตที่เกิดจากการทำงานของผู้เรียน

2. แบ่งตามลักษณะสถานการณ์ เป็น 2ประเภท

2.1 สถานการณ์จำลอง ใช้สำหรับวัดผลการปฏิบัติงานที่เสี่ยงอันตรายต่อบุคคลที่ปฏิบัติ ถ้าผู้ปฏิบัตินั้นไม่มีความชำนาญหรือหรือทักษะเพียงพอ หรือในสภาพจริงไม่สามารถปฏิบัติได้

2.2 สถานการณ์จริง ใช้สำหรับวัดผลการปฏิบัติงานที่ไม่เสี่ยงอันตรายต่อผู้ปฏิบัติ หรือใช้ในกรณีที่ผู้ปฏิบัติมีความชำนาญการประเมินผลบางกิจกรรมอาจใช้ทั้งสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริงก็ได้

(ภัทรา นิคมานนท์, 2540, น.175)การวัดทักษะด้านทักษะพิสัย เป็นการวัดความสามารถในการทำงานของผู้เรียนว่า สามารถทำกิจกรรมได้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงไร โดยทั่วไปมักใช้คำว่า การวัดภาคปฏิบัติทักษะ เพราะทักษะการวัดจะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติจริง

(สำเริง บุญเรืองรัตน์, 2527, น.78)การทดสอบภาคปฏิบัติมีองค์ประกอบ 3 ส่วนคือ ผู้ปฏิบัติหรือผู้เข้าสอบ งานที่กำหนดให้ และผู้วัดหรือผู้ประเมิน

1. ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เข้าสอบ เป็นผู้ที่แสดงความสามารถในการปฏิบัติงาน พฤติกรรมที่ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เข้าสอบแสดงออกเป็นเป็น 2 ลักษณะ ลักษณะแรกพฤติกรรมการปฏิบัติงานที่แยกเป็นส่วนของการดำเนินงานกับผลงาน ตามลำดับ ลักษณะที่สองพฤติกรรมการปฏิบัติที่มีการดำเนินงานและผลงานเกิดขึ้นพร้อมๆกัน

2. งานที่กำหนดให้ เป็นสิ่งเร้าที่กำหนดให้ผู้เข้าสอบหรือผู้ปฏิบัติงานได้แสดงความสามารถตามวัตถุประสงค์ของการสอบ งานที่กำหนดให้ปฏิบัตินี้ต้องสามารถสังเกตการณ์ดำเนินงานและตรวจสอบผลได้

3. ผู้ประเมินหรือผู้วัด เป็นผู้สังเกตดำเนินงานและตรวจสอบผลงานของผู้สอบตามเครื่องมือวัดให้ครอบคลุมทั้งการดำเนินงานและผลงาน

(ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552, น.22)การประเมินภาคปฏิบัติ เป็นการประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้เรียนภายใต้สภาพการณ์และเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพจริง โดยพิจารณาจากกระบวนการทำงานและคุณภาพของงาน เกณฑ์การประเมินอาจจะสร้างขึ้นจากมิติความสำคัญของคุณลักษณะด้านต่างๆของผลงานนั้น

(สุวิมล ว่องวานิช, 2546, น.216-217)การวัดการปฏิบัติงาน เป็นการวัดที่ใช้สถานการณ์เพื่อทดสอบการปฏิบัติงานของบุคคลซึ่งส่วนใหญ่เป็นการวัดพฤติกรรมการปฏิบัติงานทีละคนหรือการทำงานกลุ่ม ทั้งนี้ผู้ถูกวัดจะได้รับมอบหมายให้ทำงานชิ้นใดชิ้นหนึ่ง โดยปกติแล้วการปฏิบัติงานจะเกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาในงานที่ต้องทำ หรือการวัดที่เน้นความถูกต้องในการปฏิบัติ เป็นการวัดกระบวนการปฏิบัติงาน ขณะที่ผู้ถูกทดสอบกำลังปฏิบัติ นักวัดผลจะต้องสังเกตพฤติกรรมแล้วจึงประเมินผล

จากแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวผู้วิจัยสรุปได้ว่า การวัดผลด้านทักษะ การวัดผลด้านปฏิบัติ นั้น เป็นการวัดความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียน โดยมีครูผู้สอบเป็นผู้ประเมิน ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนกำหนด ซึ่งการวัดผลด้านทักษะแบบออกเป็น 2 ประเภท คือการวัดกระบวนการ และการวัดผลงาน

4.3 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวัดผลด้านทักษะ

(ภมรศักดิ์ เกื้อหนองขุน, 2556, น.190-198)การสร้างเครื่องมือวัดด้านทักษะพิสัยมีทั้งหมด 5 ขั้นตอน

1. ศึกษาหลักสูตรและกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในรายวิชาที่สอน
2. วิเคราะห์ธรรมชาติของงานที่ให้ปฏิบัติ

2.1 ประเภทของงานภาคปฏิบัติที่จำแนกโดยอีกทักษะที่วัด ได้แก่ งานที่เน้นการวัดกระบวนการ งานที่เน้นการวัดผลงาน งานที่เน้นการวัดทั้งกระบวนการและผลงาน

2.2 ประเภทของงานภาคปฏิบัติที่จำแนกโดยจุดประสงค์ทางการศึกษา ได้แก่ งานที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านพุทธิพิสัยและสัมพันธ์กับทักษะทางสมองงานที่เกี่ยวข้องกับจิตพิสัยและสัมพันธ์กับความรู้สึงานที่เกี่ยวข้องกับทักษะพิสัยและมีความสัมพันธ์กับทักษะทางกาย

3. การวิเคราะห์คุณลักษณะของพฤติกรรมที่ต้องการวัด
4. กำหนดน้ำหนักความสำคัญของคุณลักษณะที่ต้องการวัด
5. ลงมือสร้างเครื่องมือ

(สุวิมล ว่องวานิช, 2546, น.233)ขั้นตอนสำคัญในการสร้างเครื่องมือวัดการปฏิบัติมี

ดังนี้

1. การกำหนดพฤติกรรมที่บอกทักษะการปฏิบัติ
2. เลือกรูปแบบของเครื่องมือที่เหมาะสมและสร้างข้อรายการแทนที่พฤติกรรมที่

ต้องการวัด

3. การสร้างข้อรายการพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด โดยปกติจะแยกเป็นสองส่วน คือรายการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงาน และรายการที่แสดงถึงคุณภาพของงานที่ปฏิบัติ

4. การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการปฏิบัติ และเกณฑ์การประเมินคุณภาพของงาน

4.1 ประเภทของการสร้างเกณฑ์การให้คะแนน

1. Holistic rubrics การกำหนดเกณฑ์แบบองค์รวม กว้าง ๆ ไม่แยกให้คะแนนตามแต่ละองค์ประกอบย่อย

2. Analytic rubrics การกำหนดเกณฑ์แบบองค์รวม กว้าง ๆ แยกการให้คะแนน ตามแต่ละองค์ประกอบย่อย

3. Annotated rubrics ผู้ประเมินให้คะแนนแบบองค์รวมก่อน แล้วค่อย
ระบุจุดแข็งจุดอ่อนสนับสนุนการให้คะแนนแบบองค์รวม

5. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวัดปฏิบัติ

(กฤษฎาภาณุจัน โดพิทักษ์, 2563, น.14) กล่าวว่า การออกแบบการประเมินการปฏิบัติ
มี 5 ขั้นตอนหลักได้แก่

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน
2. ออกแบบงานหรือกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติ
3. สร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผล
4. ประเมินการปฏิบัติงาน
5. นำเสนอผลการประเมิน

จากขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวัดผลด้านทักษะผู้วิจัยสรุปได้ว่า การสร้างเครื่องมือ
วัดผลจะต้องมีการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เลือกรูปแบบในการวัดผล กำหนดค่าน้ำหนัก
คะแนน แต่สิ่งสำคัญที่จำเป็นจะต้องมีคือการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่สร้าง

4.4 ประเภทของเครื่องมือวัดผลด้านทักษะ

(กมลวรรณ ตังธนทานนท์, 2557, น.51-25) เครื่องมือวัดและประเมินทักษะการ
ปฏิบัติสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ เครื่องที่ใช้การทดสอบ และเครื่องมือที่ไม่ใช่การ
ทดสอบ เครื่องประเภทที่ใช้การทดสอบที่ใช้ในการวัดประเมินทักษะการปฏิบัติ คือ แบบทดสอบ ซึ่ง
แบ่งเป็น แบบทดสอบข้อเขียนและแบบทดสอบปากเปล่า ส่วนเครื่องมือที่ไม่ใช่การทดสอบแบ่งเป็น
แบบตรวจสอบรายการ แบบประเมินค่า และเกณฑ์การให้คะแนนแบบบูรณาการ

(สุนันทา สุนทรประเสริฐ, 2547, น.65-76)การทดสอบภาคปฏิบัติ เป็นการทดสอบใน
การจัดกระทำ ดังนั้นจะแบ่งประเภทของการทดสอบโดยพิจารณาจากสิ่งที่กำหนด และความมุ่ง
หมายของงานที่กำหนดให้ทำเป็นหลัก การทดสอบภาคปฏิบัติจะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท

1. การเลียนแบบ เป็นการทดสอบที่ผู้ปฏิบัตินั้นจะต้องปฏิบัติให้คล้ายกับความ
เป็นจริงมากที่สุด การทดสอบแบบเลียนแบบนี้จะมีการกำหนดต้นแบบเพื่อให้ผู้ถูกทดสอบปฏิบัติ
ได้ถูกต้องเหมือนกับต้นแบบ หรืออาจจะกำหนดให้ผู้ปฏิบัตินั้นปฏิบัติได้ถูกต้องตามเกณฑ์

2. การสร้างสถานการณ์ เป็นการทดสอบที่กำหนดสถานการณ์จำลองให้เหมือน
จริง เพื่อให้ผู้รับการทดสอบลงมือปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของสถานการณ์จำลอง
นั้นๆ

3. การกำหนดงานเป็นการกำหนดงานให้ทำเป็นโครงการ หรือเป็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีการวางแผนการในการปฏิบัติเป็นสังเกตความสามารถในการทำงานของบุคคล ความสามารถในการตัดการ วิธีการดำเนินการ และผลที่ได้จากการปฏิบัติ

(ภัทรา นิคมานนท์, 2540, น.39-45) เครื่องมือวัดผลด้านทักษะมีหลายประเภท ที่นิยมใช้ได้แก่ การทดสอบ การสังเกต แบบสำรวจรายการ มาตรฐานประมาณค่า ซึ่งแต่ละประเภทมีความเหมาะสมต่างกันขึ้นอยู่กับงานที่ประเมิน

1. การสอบข้อเขียน สามารถใช้ทดสอบในกรณี ดังนี้ การวัดการปฏิบัติที่เป็นการทดลองหรือการปฏิบัติที่มีความรู้ทางทฤษฎีเป็นองค์ประกอบ เช่นการวัดทักษะภาษา ทักษะการคิดคำนวณ

2. การสอบปากเปล่า เป็นวิธีที่ใช้เพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเป็นหลัก ซึ่งเหมาะสมกับ การตรวจสอบการมีส่วนร่วมในการทำงาน ตรวจสอบว่านักเรียนสามารถปฏิบัติได้ ตรวจสอบทักษะการทำงานเมื่องานที่ให้ทำมีความหลากหลาย

3. การสังเกต การสังเกตทักษะการปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุด คือการให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง และผู้วัดผลใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมการทำงานของผู้ปฏิบัติ ซึ่งจะต้องมีเครื่องมือในการสังเกต คือ การบันทึกข้อมูล การใช้แบบสำรวจ และมาตรฐานประมาณค่า

(สุวิมล ว่องวานิช, 2546, น.225-232) ประเภทของเครื่องมือวัดการปฏิบัติงาน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท การประเมินพฤติกรรมการทำงานซึ่งเน้นความถูกต้องของกระบวนการทำงาน และประเภทที่ใช้ในการประเมินคุณภาพของการปฏิบัติงานเครื่องมือประเภทที่ใช้ในการวัดกระบวนการปฏิบัติงาน คือต้องการวัดทักษะความสามารถ ความถูกต้องของการปฏิบัติ ลำดับการทำงาน วิธีการที่มีความตรงคือ การสังเกต ประเมินพฤติกรรม ซึ่งสามารถใช้เครื่องมือดังนี้

1. แบบตรวจสอบรายการ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดพฤติกรรมที่ต้องการโดยเน้นที่การบันทึกข้อมูลที่แสดงถึงพฤติกรรมกาปฏิบัติของผู้ถูกประเมินว่าปฏิบัติได้ตามรายที่ระบุไว้หรือไม่

2. ระเบียนพฤติกรรม ใช้บันทึกข้อมูลจากการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการในห้องเรียน เป็นเครื่องมือที่มีแต่แบบฟอร์มการบันทึกไม่ปรากฏเนื้อหาหรือข้อรายการที่จัดเตรียมไว้เหมือนเครื่องมืออื่น รูปแบบของเครื่องมือจึงประกอบด้วย ผู้ถูกสังเกต วัน เวลา สถานที่ เหตุการณ์ การแปลความหมายอื่นๆ

3. มาตรฐานค่า เป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้วัดทักษะการปฏิบัติได้ ทั้งในการวัดกระบวนการและผลงาน โดยการแสดงรายการพฤติกรรมที่วัด ตัวบ่งชี้คุณภาพของระดับการปฏิบัติซึ่งกำหนดเป็นโครงสร้างและมีช่วงของมาตรฐานที่มีค่าเป็นตัวเลข หรือระดับของพฤติกรรมให้ผู้ประเมินเลือกตามการตัดสินใจของตนเอง

4. แผนภูมิการมีส่วนร่วม เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการสังเกตพฤติกรรมของผู้ถูกประเมินซึ่งมีทั้งข้อมูลรายบุคคลและรายกลุ่ม ลักษณะของเครื่องมือจึงทำให้ได้ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบกับ ความมุ่งหมายของการสร้างเครื่องมือนี้เพื่อบันทึกการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการทำงาน

(กฤษฎาภาณุจน์ โต้พิทักษ์, 2563, น.70) การวัดและประเมินผลแบบใช้แบบทดสอบและไม่ใช้แบบทดสอบเป็นการวัดและประเมินผลคือ 2 ประเภทใหญ่ๆและในแต่ละประเภทจะสามารถจำแนกได้ดังนี้ การวัดและประเมินผลที่ใช้แบบทดสอบได้แก่ แบบทดสอบข้อเขียนและการทดสอบแบบปากเปล่าซึ่งเป็นการวัดความรู้ด้านการปฏิบัติของผู้เข้ารับการประเมิน การวัดและประเมินผลแบบไม่ใช้แบบทดสอบได้แก่แบบตรวจสอบรายการมาตรฐานค่าและเกณฑ์การให้คะแนนรูปคดี ซึ่งเครื่องมือในแต่ละประเภทก็จะใช้แตกต่างกันตามสถานการณ์

จากประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดด้านทักษะ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลด้านทักษะที่ดี คือการสังเกตพฤติกรรม ซึ่งมีเครื่องมือในการประเมินผล ผู้ประเมินผลจะต้องเลือกประเภทของเครื่องมือให้เหมาะสมกับทักษะที่ต้องการประเมินผลให้เหมาะสมที่สุด ประเภทของเครื่องมือ มี การตรวจสอบรายการ มาตรฐานค่า เป็นต้น

5.การเรียนรู้ทักษะดนตรี

5.1 ความหมายการเรียนรู้

วัลภา ยิ่งสบาย (2559, น.8) การเรียนรู้หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเดิมไปเป็นพฤติกรรมใหม่อย่างถาวรด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความรู้สึกและด้านทักษะ ซึ่งเกิดจากการฝึกฝนและการได้รับประสบการณ์ แต่ไม่ใช่เกิดจากสัญชาตญาณ วุฒิภาวะ หรือการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย ซึ่งทำให้เกิดการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดีขึ้น และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆเป็นอย่างดี

วิจารณ์ พานิช (2557, น.20-21) การเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาการ ที่สัมพันธ์กับพัฒนาการด้านอื่น ๆ ในชีวิตของนักเรียน ทุนที่นักเรียนถือเข้ามาไม่ได้มีเฉพาะทักษะ ความรู้และความสามารถเท่านั้น ยังมีปัจจัยด้านประสบการณ์ทางสังคม และอารมณ์ที่มีผลต่อทัศนคติ ค่านิยมของนักเรียนต่อตนเอง และต่อผู้อื่น อันจะส่งผลต่อความสนใจหรือไม่สนใจเรียน

จากข้อความดังกล่าวผู้วิจัยสรุปว่า การเรียนรู้คือกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการ พัฒนาและเปลี่ยนแปลงด้าน ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยจะต้องมีการฝึกฝนและ ได้รับประสบการณ์จนเกิดความชำนาญ

5.2 การเรียนรู้ทักษะดนตรี

สุกรี เจริญสุข (2540, น.12-21) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้ที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อ การพัฒนา สุนทรีภาพออกเป็นดังนี้

1. ทฤษฎีความเหมือน

1.1 ทฤษฎีการทำซ้ำ หมายถึง การย้ำคิดย้ำทำในทักษะเดิม ๆ เพื่อให้เกิดการ จดจำและเข้าใจในทักษะนั้น สุดท้ายแล้วจึงเกิดเป็นความชำนาญและแม่นยำในที่สุด ซึ่งผู้ที่ สามารถฝึกฝน ตนเองจนเกิดทักษะเช่นนี้ จะสามารถจัดการและควบคุมสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ทักษะที่เกิดขึ้นได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การเกิดทักษะดังกล่าวต้องอาศัยการทบทวนฝึกฝน และปฏิบัติทักษะนั้น ซ้ำ ๆ อย่างสม่ำเสมอ

1.2 ทฤษฎีการเลียนแบบ หมายถึง การอาศัยต้นแบบเพื่อเป็นแนวทางในการ เรียนรู้ ทางสุนทรีภาพของผู้เรียน กล่าวคือ ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งหรือประทับใจต่อการที่ได้เห็น ครูผู้สอน สาธิตการปฏิบัติทางสุนทรีภาพให้ผู้เรียนได้รับชมและรับฟัง จนเกิดเป็นแรงกระตุ้นทำ ให้ผู้เรียนมี ความต้องการจะประพฤติปฏิบัติตามให้ใกล้เคียงจากสิ่งที่เคยได้รับรู้ทางประสบการณ์ มา

2. ทฤษฎีความแตกต่าง

2.1 ทฤษฎีทางเทวดา หมายถึง ทักษะด้านการแสดงออกอย่างสมบูรณ์ สามารถแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของตนเอง มีความเชี่ยวชาญ แม่นยำสามารถใช้ปฏิภาณไหว พริบในการสร้างชิ้นงานใหม่ด้านดนตรีได้อย่างหลากหลาย

2.2 ทฤษฎีการแหกคอก หมายถึง การสร้างสรรค์ชิ้นงานทางสุนทรีภาพให้ แตกต่าง ออกไปจากชิ้นงานเดิม โดยอาศัยความรู้พื้นฐานเดิม เพื่อบ่งบอกถึงตัวตนของตนเองหรือ แสวงหาความเป็นตัวตนใหม่

3. ทฤษฎีความเป็นฉัน ทฤษฎีนี้เป็นการเลือกที่จะเรียนรู้สุนทรีภาพโดยการด ารงตนอยู่บนพื้นฐานทาง วัฒนธรรม แบ่งออกได้เป็น

3.1 วัฒนธรรมจากสันดานภายใน คือ การถ่ายทอดผลงานทางศิลปะจาก ความรู้ที่ผู้ถ่ายทอดได้สั่งสมจากประสบการณ์ตลอดชีวิตของตนเอง

3.2 วัฒนธรรมจากสันดานภายนอก คือ การที่ผู้ถ่ายทอดงานศิลปะสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะที่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะตนเอง จนยากที่ผู้อื่นจะลอกเลียนแบบได้ การเรียนรู้ทักษะ

อรวรรณ บรรจงศิลป์ (2561, น.193-196) กล่าวถึง การเรียนรู้ทักษะทางดนตรี อันมีใจความสรุปได้ว่า ผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนของผู้เรียนและเป็นผู้ที่ทำให้เกิดความเจริญงอกงาม ทางดนตรีแก่ผู้เรียน ได้แก่ ครูผู้สอน ซึ่งครูผู้สอนสามารถส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ทักษะทางดนตรี ของผู้เรียนได้โดยคำนึงถึงกระบวนการต่อไปนี้

1. ครูควรส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนอันเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จ

2. ครูควรใช้สื่อการสอนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น

3. ครูผู้สอนควรถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนในลักษณะกระบวนการต่อเนื่อง และผู้เรียนสามารถนำเอาสิ่งที่ได้จากการเรียนไปใช้ได้ทันที

4. ครูพึงระลึกถึงการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นทักษะใดโดยตรงในการเรียนแต่ละครั้ง ซึ่งย่อมดีกว่าการมุ่งเน้นทักษะหลาย ๆ สิ่งในเวลาเดียวกันบนพื้นฐานแนวคิดที่ว่า การเรียนรู้สั้น ๆ ในระยะยาวที่อาจให้ผลดีกว่าเรียนรู้ครั้งละนาน ๆ ในเวลาอันสั้น

5. ครูควรปล่อยให้ผู้เรียนเป็นผู้รู้จักศึกษาหาความรู้ในสิ่งที่ตนสนใจหรือสงสัยด้วยตนเองและควรปล่อยให้ผู้เรียนฝึกฝนปฏิบัติสิ่งที่เรียนให้เกิดความชำนาญด้วยตนเอง

6. ครูควรช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นต่อการเรียนให้แก่ผู้เรียนโดยการทำให้ผู้เรียนรู้สึกประสบความสำเร็จต่อการเรียนอันจะนำไปสู่เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ทักษะทางดนตรี

6. วิธีการสอนดนตรีและการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

6.1 วิธีการสอนดนตรี

(ปพิชญา เสี่ยงประเสริฐ, 2556, น.42-45)แนวคิดการสอนดนตรีไทยของครูชนก สาคกริก แบ่งเป็น 3 ด้านดังนี้

1. ไม่ยึดติดแบบเดิมหรือแบบเก่า คือแนวคิดที่ได้รับการถ่ายทอดจากครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) คือการไม่ตีกรอบความคิดในเรื่องดนตรีขอให้ดนตรีเรียนรู้ได้ทั้งหมดแต่จะเน้นดนตรีไทยเป็นหลักซึ่งสิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดสิ่งใหม่ๆ ได้

2. ยึดลูกศิษย์เป็นที่ตั้ง คือการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การที่ครูผู้สอนเลือกจัดการเรียนการสอนตามความพร้อมของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งเป็นการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

และถือเป็นการวิเคราะห์ให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคลอีกด้วย และระหว่างที่มีการเรียนการสอนก็ สอดแทรกหลักคุณธรรมไปด้วย

3. ใช้หลักการสอน 18 ข้อของครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) ซึ่งแบ่ง ออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

3.1 เตรียมให้ครบ 3 ดี คือ คุณภาพของเครื่องดนตรีที่ดี ฝึกตนเองให้ดี และหาครู ดีมีเมตตา จริยธรรม

3.2 รู้จักฟังเสียง 5 ประการ คือ เสียงในใจ เสียงที่เราบรเพลง เสียงที่ผู้อื่นบรเพลง เสียงที่เกี่ยวข้องกับการบรเพลง และเสียงที่ไม่เกี่ยวข้องกับการบรเพลง

3.3 มีความแม่นยำ 5 ประการ คือ แม่นตา แม่นมือ แม่นหู แม่นใจ และแม่นยำปาก

3.4 เรียนรู้มนต์เพลง 5 ประการ คือ บุคลิกลักษณะ มีความแม่นยำในความทรงจำ และมีความแม่นยำในการบรเพลง บังคับเสียงได้ดังใจ ควบคุมจังหวะเร็วช้าได้ดังใจ และมีวิธีการ บรเพลงดี

(ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2537, น.62)ได้กล่าวถึงหลักพื้นฐานในการสอนดนตรี อันสรุปใจความ ได้ ดังนี้

1. ผู้สอนต้องวางแผนการสอนในระยะยาวว่า ต้องการจะสอนสิ่งใดและต้องการให้ ผู้เรียนได้รับอะไรจากการเรียนรู้

2. ผู้สอนควรวางแผนระยะสั้นในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนด้วย

3. ผู้สอนต้องฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการปฏิบัติฝึกซ้อมเครื่องดนตรีที่เกิดประสิทธิภาพ ด้วย ตนเอง

4. ผู้สอนควรสอนให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนทีละเรื่อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความ เข้าใจ ในเรื่องที่เรียนได้อย่างเต็มที่ และไม่สับสน

5. ผู้สอนควรถ่ายทอดความรู้ โดยใช้วิธีการสอนและภาษาที่เหมาะสมกับวัยของ ผู้เรียน

6. ผู้สอนต้องคอยตรวจสอบในทักษะการเรียน หรือเนื้อหาในการเรียนที่ผู้เรียนยังไม่ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนอยู่เสมอ

7. ผู้สอนควรพยายามสอดแทรกเนื้อหาเพิ่มเติมทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี ดนตรี ประวัติศาสตร์ดนตรี หรือเรื่องทางโสตทักษะให้แก่ผู้เรียน

8. นอกเหนือจากการสอนโดยการอธิบายเพียงอย่างเดียวแล้ว ผู้สอนควรหาวิธีการปฏิบัติเครื่องดนตรีในจุดที่ยากต่อการเรียนรู้หรือมีลักษณะเฉพาะทางดนตรีที่ต้องอาศัยความเข้าใจ เป็นพิเศษร่วมด้วย

9. ผู้สอนควรเชื่อมโยงสิ่งใหม่หรือความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีอยู่แล้ว

(อรรถกร บวรจิตศิลป์, 2561, น.13-14) กล่าวว่าการสอนดนตรีครูต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญ 3 ประการที่เด็กควรได้รับ คือ มโนทัศน์ (Concept) ทักษะ (Skill) และวรรณคดีดนตรี (Music Literature) การเตรียมการสอนแต่ละครั้ง ควรดำเนินตามลำดับขั้นดังนี้ คือ

1. กำหนดมโนทัศน์ที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยพิจารณาจากความเจริญด้านสติปัญญาว่าผู้เรียนอยู่ในวัยที่สามารถจะรับรู้อะไรได้

2. จะต้องพิจารณา ว่าผู้เรียนควรได้รับทักษะอะไร เพื่อช่วยให้เขาสามารถเข้าใจในทศน์ได้ดีที่สุด ซึ่งควรจัดให้เด็กได้รับทักษะหลาย ๆ ด้าน

3. การเลือกวรรณคดี ควรพิจารณาจาก

3.1 คุณค่าทางดนตรี และความสำคัญทางด้านวัฒนธรรมของประเทศ

3.2 ดนตรีที่เลือกมานั้นสอดคล้องกับมโนทัศน์ที่จะสอนมากน้อยเพียงใด

(พิชัย ปรัชญานุสรณ์, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, น.177-179) กล่าวว่าการเตรียมความพร้อมทางดนตรีครูผู้สอนดนตรีจะต้องสังเกตให้ได้ว่า นักเรียนมีความพร้อมทางร่างกาย จิตใจสติปัญญาทางอารมณ์หรือไม่ ถ้ายังไม่มีครูต้องรู้จักเตรียมดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมทางร่างกาย ครูต้องพิจารณาได้ว่า ผู้เรียนแต่ละคนมีสุขภาพเป็นอย่างไร เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้หรือไม่ หากพบผู้เรียนเป็นไข้อาจจะต้องแยกผู้เรียนออกเป็นสองกลุ่ม โดยใช้วิธีการในการให้เหตุผล

2. การเตรียมความพร้อมทางจิตใจ ผู้เรียนส่วนใหญ่ ไม่มีปัญหาทางด้านนี้ ผู้เรียนที่มีปัญหาเกิดจากสังคม ครอบครัว หรือสิ่งใดที่มากระทบต่อจิตใจของผู้เรียน สิ่งเหล่านี้ครูควรทราบและหาทางช่วยเหลือ ทำให้ผู้เรียนเกิดความสบายใจ ปลอดภัยและให้กำลังใจหรือไม่ก็เบนความสนใจไปทางอื่น

3. การเตรียมความพร้อมทางอารมณ์ ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นหรือไม่ ถ้อยชาต ครูต้องสร้างให้เกิดอาจจะเป็นการเล่าเรื่องสนุกๆเกี่ยวกับประโยชน์ของดนตรีหากเตรียมความพร้อมได้ทั้ง 3 สิ่งนี้แล้วก็ถึงมือสอนดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักดังนี้

1. สอนจากสิ่งง่ายไปก่อน เช่นการหัดเรียนรู้เรื่องจังหวะจากการสังเกตการณเคลื่อนไหวร่างกาย โดยการให้ครูเป็นผู้สาธิต

2. ผสมผสานสิ่งง่าย ๆ เข้าด้วยกัน นำเนื้อหาที่เรียนรู้แล้วมาผสมผสานก่อเป็นรูปแบบในแนวความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ

ควรผลิตทำทั้งสองแบบ เพราะผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์ทั้งสองด้าน และเป็นการฝึกความคิดจินตนาการให้ได้รู้จักการเคลื่อนไหวร่างกายที่สัมพันธ์กับความคิด

(ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2561, น.240) หลักการสอนของดอลโครซ ที่สำคัญคือ ยูริธึมมิกส์ ซึ่งหมายถึงการเคลื่อนไหวทางจังหวะที่ดี จุดเน้นของวิธีการนี้คือ การให้ความสนใจและพัฒนาความรู้สึกของผู้เรียนในการตอบสนองดนตรี และความสามารถในการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนั้นออกมาในลักษณะของการเคลื่อนไหว ดังนั้น ในการเรียนดนตรีจะมุ่งพัฒนาความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก วิธีการนี้เป็นการพัฒนาการทางดนตรีในตัวผู้เรียน ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องมาจากผลรวมของประสาทสัมผัสทางกาย ความสามารถทางปัญญา และความรู้สึกของผู้เรียน

(ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2561, น.243) หลักการสอนของออร์ฟ คือการให้ผู้เรียนมีโอกาสสำรวจและทดลองสิ่งต่างๆ ทางดนตรีโดยใช้การพูด การร้อง และการเคลื่อนไหวเป็นหลักการสอน ซึ่งประกอบไปด้วยการเรียนรู้จากการสำรวจสิ่งต่าง ๆ ต่อไปจากนี้

1. การสำรวจเกี่ยวกับพื้นที่บริเวณรอบ ๆ ตัวผู้เรียน การเคลื่อนไหวเป็นพื้นฐานของวิธีการนี้ ผู้เรียนจะต้องรู้เกี่ยวกับตำแหน่งของร่างกายและการเคลื่อนไหวของตนโดยผู้สอนไม่แนะนำสิ่งใด ๆ กับผู้เรียนในขั้นแรก ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ด้วยตนเองพยายามแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

2. การสำรวจเสียง ผู้เรียนเริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับเสียงต่าง และเสียงดนตรีในที่สุด ผู้เรียนใช้เสียงพูดและเสียงร้องเพลงรวมทั้งเสียงเครื่องดนตรีในการเรียนรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณสมบัติของเครื่องดนตรี

3. สำรวจเกี่ยวกับรูปแบบของเพลง การเรียนรู้เรื่องรูปแบบของเพลงเกิดขึ้นควบคู่ไปกับการเรียนรู้พื้นที่และเสียง การเคลื่อนไหวและเสียงรวมกันเป็นรูปแบบของดนตรี

(ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2561, น.246) วิธีการสอนของโคดายมีลักษณะเป็นระเบียบ เป็นขั้นตอน โดยเริ่มจากวิธีที่ง่ายและไม่ซับซ้อน คือการใช้หลักการเรียนจากส่วนย่อยไปสู่ส่วนใหญ่ วิธีการนี้มุ่งเน้นการร้องเพลงเป็นหลักกล่าวคือ การร้องเพลงให้ถูกต้อง เสียงไม่เพี้ยน ความถูกต้องในเรื่องของระดับเสียงและการร้องโดยแสดงความรู้สึกเป็นสิ่งที่เน้นตลอดเวลา สัญลักษณ์ของตัวโน้ตในระบบซอล-ฟา และสัญญาณมือ ซึ่งใช้แทนระดับเสียงช่วยพัฒนาการร้องเพลง เพื่อพัฒนาการและประสบการณ์การรับรู้ทางโสตประสาทและด้านการอ่านโน้ตเพลง

(ภมรศักดิ์ เกื้อหนองขุน, 2556, น.89-91)กล่าวว่า วิธีการสอนดนตรีไทยเครื่องมือซอคู่ของครูฉุย จิยะจันทร์ มี 3 หลักการดังนี้

1. สอนตามความสามารถของผู้เรียน คือ พื้นฐานของนักเรียนที่เรียนนั้นมีความแตกต่างกันหากนักเรียนไม่สามารถบรรเลงเพลงที่ต้องใช้ทักษะก็จะปรับหรือทำให้มีความง่ายต่อผู้เรียนมากขึ้น

2. สอนตามแบบโบราณคือการถ่ายทอดแบบตัวต่อตัว คือครูปฏิบัติให้นักเรียนดูแล้วปฏิบัติตามในลักษณะของการเลียนแบบ

3. เน้นทักษะปฏิบัติ

โดยสรุปแล้วการเรียนการสอนที่เกิดประสิทธิภาพต้องอาศัยการจัดการสอนที่เหมาะสมควบคู่ไปด้วย ดังนั้นแบบฝึกทักษะที่ได้ถูกพัฒนาขึ้นนี้จึงได้มีการผสมผสานนำเอาหลักการสอนต่าง ๆ มาช่วยเป็นแนวทางในการใช้แบบฝึกทักษะ ทั้งนี้เพื่อให้ชุดการสอนเกิดประโยชน์ต่อการเรียนมากที่สุดและทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จ

6.2 การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, น.4)กล่าวว่า จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ 2) พ.ศ. 2545 มีสาระบัญญัติโดยให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย คือส่งเสริมการนำประสบการณ์ความรู้และความเชี่ยวชาญจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลมาใช้และประยุกต์ใช้ในแต่ละระบบการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาอัยาศัย โดยสถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้มีการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาเพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา

(นุชลี คล้ายวันเพ็ญ, 2553, น. 49) กล่าวว่า การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน คือการนำความเชื่อ คตินิยม สิ่งใดก็ตามที่เกิดจากการสะสมและถ่ายทอดกันมาตั้งแต่บรรพกาล หรือขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และจริยธรรมที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญ ความงอกงาม อย่างมีระเบียบแบบแผนที่เคยยึดปฏิบัติสืบกันมา ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระของหลักสูตรมาให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอน

(ประเวศ วะสี, 2536, น.16) ได้เสนอกล่าวว่าถึงการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีใช้ในการจัดการศึกษาดังนี้ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดทำหนังสือพิมพ์และสื่อในรูปแบบอื่นๆที่ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีจำนวนมากและคุณภาพเหมาะสม และให้นำมาใช้ในการจัดการศึกษาทุกระดับ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ระบบการศึกษาทุกระดับทำการศึกษภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น

โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาและมหาวิทยาลัยทำการศึกษาวิจัยภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น จัดสร้างตำราท้องถิ่น โดยให้ครูที่อยู่ในท้องถิ่นสร้างตำรา จากความรู้ท้องถิ่นซึ่งจะทำให้เห็นได้ว่าระบบการศึกษาต้องให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

(รุ่ง แก้วแดง, 2543, น.230) กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญา แบ่งออกเป็น 2 กระบวนการด้วยกัน

1. การเรียนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นบนฐานของชุมชน คือ รูปแบบการจัดการเรียน การสอนโดยที่นำภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้กิจกรรมของชุมชนเป็นสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบนี้ จะทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับโรงเรียนได้ ตั้งแต่การกำหนดนโยบายโรงเรียน ตลอดจนการจัดทำหลักสูตรการประเมินและติดตามผล ซึ่งกิจกรรมต่างๆ ที่จัดนั้นจะต้องอยู่บนพื้นฐานของชุมชน การจัดการ กิจกรรมการแบบนี้จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน และโรงเรียนจะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

2. การเรียนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นบนฐานของโรงเรียน คือการนำเนื้อหา ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิธีการสอนแบบภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้สอนผู้เรียนโดยรูปแบบของการ จัดการเรียนการสอนแบบสอดแทรกเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละระดับ การจัดการเรียน โดยรูปแบบนี้โรงเรียนต้องสำรวจความต้องการและศักยภาพในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาทั้งด้านเนื้อหา และคำนึงถึงผลกระทบต่อชุมชนในด้านอื่นๆ

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยสรุปได้ว่า การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียน การสอนนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นและการนำภูมิปัญญา ท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันโดยรูปแบบการนำมาใช้ในสถานศึกษาคือการนำมาจัดทำ เป็นหลักสูตรและการนำมาสอดแทรกในสาระวิชา

7. วิจัยที่เกี่ยวข้อง

(บุญสม ตรีนิก, 2559, น.5) การพัฒนาแบบฝึกทักษะการปฏิบัติของวงใหญ่เบื้องต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ(ดนตรี) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา แบบฝึกทักษะการปฏิบัติของวงใหญ่เบื้องต้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ(ดนตรี) ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการปฏิบัติของวงใหญ่ เบื้องต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ(ดนตรี)ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการวิจัยครั้งนี้ได้ ทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 32 คน โรงเรียนเชิงใน (เจริญราษฎร์) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบฝึกทักษะการปฏิบัติของวงใหญ่เบื้องต้น กลุ่มสาระ

การเรียนรู้ศิลปะ(ดนตรี)จำนวน 6 ชุด โดยใช้ควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการปฏิบัติซ้องวงใหญ่เบื้องต้น เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 30 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการปฏิบัติซ้องวงใหญ่เบื้องต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ(ดนตรี)ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.51/80.21 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ตามที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการปฏิบัติซ้องวงใหญ่เบื้องต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ(ดนตรี)ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.01ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

(ยิ่งศักดิ์ ชุ่มเย็น, 2561, น.60-70) การวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการตีซ้องวงใหญ่ ของนักศึกษาภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการตีซ้องวงใหญ่ของการพัฒนาทักษะการตีซ้องวงใหญ่ของนักศึกษาในกลุ่มเป้าหมาย 15 คน ผลการวิจัยพบว่านักศึกษากลุ่มเป้าหมายทั้ง 15 คน ก่อนที่จะใช้ชุดฝึกทักษะนักศึกษามีคะแนนความก้าวหน้าจากการใช้ชุดฝึกทักษะการตีซ้องวงใหญ่ทั้ง 11 ชิ้น จากคะแนนเฉลี่ยก่อนใช้ชุดฝึกทักษะเป็น 4.86 คะแนนเฉลี่ยหลังใช้ชุดฝึกทักษะเป็น 7.25 ดังนั้น นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นหลังการใช้ชุดฝึกทักษะการตีซ้องวงใหญ่ของครูสุรินทร์ สงค์ทอง ทั้ง 11 ท่าโดยเฉลี่ย คือ 4.06 นั่นคือความก้าวหน้าของการใช้ชุดฝึกทักษะการตีซ้องวงใหญ่ของนักศึกษากลุ่มเป้าหมายมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ซึ่งการนำชุดฝึกทักษะของครูสุรินทร์ สงค์ทอง มาใช้กับกลุ่มเป้าหมายมีประสิทธิภาพอย่างดียิ่ง ในการส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะการตีซ้องวงใหญ่สู่ความเป็นเลิศ

(รณชัย บุญลือ, 2548, น.115) การสร้างแบบประเมินทักษะพื้นฐานการบรรเลงซ้องวงใหญ่ สามารถวัดครอบคลุมเนื้อหาและประเมินผลการเรียนวิชาทักษะพื้นฐานการบรรเลงซ้องวงใหญ่ เพราะจากการทดลองใช้แบบประเมินทักษะพื้นฐานการบรรเลงซ้องวงใหญ่ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน โดยนำแบบประเมินที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพไปทดลองใช้กับนิสิตสาขาวิชาดนตรีไทยจำนวน 20 คน ผลการให้คะแนนของผู้ประเมิน 2 คนมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมินโดยใช้หลักสูตร RAI ได้ค่าความเชื่อมั่นของผู้ประเมิน เท่ากับ 0.893 ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินหรือค่าความเชื่อมั่นของผู้ประเมินอยู่ในระดับสูงพอสมควรสาเหตุที่ผลการให้คะแนนของผู้ประเมิน 2 คน มีค่าอยู่ในระดับสูงนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่า แบบประเมินที่สร้างขึ้นจากการรวบรวมความคิดของผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทย เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ประเมินให้คะแนนสอดคล้องกันเพราะผู้ประเมินได้ศึกษาข้อปฏิบัติและเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับคุณภาพที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น นั้นแสดงให้เห็นว่าการสร้างข้อปฏิบัติและเกณฑ์

การให้คะแนน มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่วิเคราะห์จากโครงสร้างหลักสูตร และความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จึงทำให้แบบประเมินทักษะพื้นฐานการบรรเลงฆ้องวงใหญ่ มีความชัดเจน และมีความเป็นปรนัยสูงสามารถนำไปใช้ในการประเมินทักษะพื้นฐานการบรรเลงฆ้องวงใหญ่ได้

(อรพิน ชุชนเศรษฐกุล, 2555, น.3) การสร้างชุดการเรียนรู้แบบสาธิตและฝึกปฏิบัติ เรื่อง การบรรเลงฆ้องวงใหญ่ วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อสร้างและหาคุณภาพชุดการเรียนรู้แบบสาธิต และปฏิบัติเรื่องการบรรเลงฆ้องวงใหญ่ เพื่อประเมินทักษะการบรรเลงฆ้องวงใหญ่ หาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อหาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้แบบสาธิตและฝึกปฏิบัติ โดย การศึกษครั้งนี้ได้ดำเนินการศึกษาโดยใช้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนจินะอุทิศ โดยการสุ่มอย่างง่าย 34 คน สถิติที่ใช้คือ t-test dependent ผลการศึกษาพบว่าชุดการเรียนรู้แบบ สาธิตและฝึกปฏิบัติ เรื่องการบรรเลงฆ้องวงใหญ่ ด้านเนื้อหาและด้านเทคนิคการผลิตมีค่าเท่ากับ ($\bar{X}=4.83, S.D.=0.12$) และ ($\bar{X}=4.37, S.D.=0.65$) ซึ่งอยู่ในระดับดีมากและดีตามลำดับ ผลการ ประเมินทักษะการบรรเลงของผู้เรียนคิดร้อยละเป็นร้อยละ 82.54 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ ผู้เรียนมีคะแนนการทดสอบหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจะนำแนวทางผลการวิจัยเรื่องการสร้างแบบประเมินทักษะ ขั้นพื้นฐานการบรรเลงฆ้องวงใหญ่เป็นเกณฑ์สำหรับในการประเมินเนื่องจากชุดเครื่องมือที่สร้าง นั้นมีคุณภาพผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีไทย จำนวน 19 คน จึง เป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพและเชื่อถือได้ และงานวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ ของ นักศึกษาภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนบุรี มีรูปแบบในการฝึกทักษะการบรรเลงฆ้องวงใหญ่ที่หลากหลายผู้วิจัยจะทำการศึกษาและ นำวิธีการในการฝึกมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยเพื่อให้งานวิจัยนั้นออกมาดีมีคุณภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังจะได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การดำเนินการทดลอง
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นักเรียนที่เป็นสมาชิกชุมนุมดนตรีไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2563 จำนวน 5 คน โดยวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

บุตรชายครูถวิล อรรถกฤษณ์ 2 คน

1. นายดิเรก อรรถกฤษณ์
2. ร้อยตำรวจโทวิฑูรย์ อรรถกฤษณ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกตามลักษณะการใช้ดังนี้

1. แบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ ที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสร้างแบบฝึกทักษะขึ้นจากองค์ความรู้ของสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์
2. แบบวัดประเมินผลทักษะการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ ที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสร้างแบบฝึกทักษะขึ้นจากองค์ความรู้ของสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์

3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ตามแนวทางภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี แนวคิด ทักษะด้านการตีฆ้องวงใหญ่ รวมทั้งศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น สำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ เพื่อเป็นการอนุรักษ์นำมาพัฒนาและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทการเรียนการสอนในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ชุมชนดนตรีไทย โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

2. นำความรู้และข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างเป็นแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคมให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของงานวิจัยและสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ได้กำหนดไว้

3. หลังเสร็จสิ้นกระบวนการสร้างแบบฝึกทักษะแล้ว จึงนำแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ทำการประเมินคุณภาพตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความเหมาะสมของเนื้อหา รวมถึงมีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของงานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะเพียงพอที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้หรือไม่ ได้แก่

1. นายณรงค์ฤทธิ์ คงปิ่น ครูชำนาญการ วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี
2. นายศุภมงคล อินทร์สนอง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางปะอิน “ราชานุเคราะห์ ๑”

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพิกา รอดสการ อาจารย์ประจำสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ไทยและเอเชีย

4. นำผลคะแนนจากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกทักษะตามคำแนะนำที่ผู้เชี่ยวชาญได้ระบุ

5. นำแบบฝึกทักษะดังกล่าวไปทดลองปฏิบัติใช้กับกลุ่มผู้เรียนที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจริง และศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงคุณภาพของแบบฝึกทักษะก่อนนำเอาแบบฝึกทักษะดังกล่าวไปใช้ทดลองกับกลุ่มจริง

3.1.1 ลักษณะของแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่

แบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน
ธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม แบ่งเนื้อหาออกเป็น

1. คำนำ เป็นข้อความเกริ่นนำ เกี่ยวกับหลักการและเหตุผล รวมถึง
ความสำคัญในการจัดทำแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ขึ้น

2. ประวัติสำนักดนตรีบ้านอรรถกฤษณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นถึงคุณค่าของภูมิ
ปัญญาท้องถิ่นและเป็นยกย่องเชิดชูเกียรติของครูผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ซึ่งเป็นต้นแบบของการ
สร้างแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ชุดนี้

3. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ การเรียบเรียงและวิธีการฝึกทักษะการตีฆ้องวง
ใหญ่ตามแนวทางภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ โดยมีการใช้แผนการจัดการ
เรียนรู้ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับฆ้องวงใหญ่และ
การฝึกไล่เสียงแบบที่1-2 จำนวน 1 ชั่วโมง นำมาใช้ 1 ครั้ง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องการไล่เสียงแบบที่ 3-10 จำนวน 1 ชั่วโมง
นำมาใช้ 2 ครั้ง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องการฝึกแบ่งมือ จำนวน 1 ชั่วโมง นำมาใช้
1 ครั้ง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องการฝึกประคบเสียง จำนวน 1 ชั่วโมง
นำมาใช้ 2 ครั้ง

แผนที่การจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องการฝึกหมุนหัวไม้และฝึกบรรเลงเพลงฉิ่ง
กระบอก ชั้นเดียว จำนวน 1 ชั่วโมง นำมาใช้ 1 ครั้ง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่องการฝึกสลับรูปแบบที่1-2 จำนวน 1
ชั่วโมงนำมาใช้ 1 ครั้ง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่องการฝึกเทคนิคขั้นสูง จำนวน 1 ชั่วโมง
นำมาใช้ 2 ครั้ง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่องการฝึกบรรเลงเพลงเดี่ยว จำนวน 1 ชั่วโมง
นำมาใช้ 2 ครั้ง

3.1.2 แบบประเมินความพึงพอใจในการใช้แบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่: กรณีศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างแบบวัดความพึงพอใจ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ โดยกำหนดค่าน้ำหนักไว้ 5 ระดับดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)
 - ระดับ 5 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด
 - ระดับ 4 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับ มาก
 - ระดับ 3 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง
 - ระดับ 2 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับ น้อย
 - ระดับ 1 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับ น้อยที่สุด
3. นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบข้อคำถามและความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะและนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ
4. นำแบบประเมินความพึงพอใจที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปนำไปใช้ทดสอบกับนักเรียนที่ใช้แบบฝึกทักษะ
5. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความพึงพอใจโดยใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)
6. ได้แบบประเมินความพึงพอใจที่มีคุณภาพไปใช้ในการทดลอง

3.1.3 แบบวัดและประเมินผลการปฏิบัติทักษะที่ใช้ในแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ตามแนวทางภูมิปัญญาท้องถิ่น : กรณีศึกษา สำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาวิธีการวัดและประเมินผลจากสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ ลทฤษฎีการสร้างแบบประเมินทักษะการปฏิบัติ
2. วิเคราะห์จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่
3. สร้างแบบวัดและประเมินทักษะการตีฆ้องวงใหญ่โดยสร้างเป็นแบบการวัดและประเมินผลแบบรูปิกโดยแบ่งเป็น 4 ด้านดังนี้
 - 3.1 ด้านทักษะการปฏิบัติฆ้องวงใหญ่
 - 3.2 ด้านคุณภาพเสียงของฆ้องวงใหญ่
 - 3.3 ด้านความคล่องตัวในการตี
 - 3.4 ด้านการดูแลรักษาฆ้องวงใหญ่

4. นำแบบประเมินที่สร้างไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของ-วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
5. นำแบบประเมินที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง
6. นำแบบประเมินไปใช้
7. วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบประเมินโดยใช้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคโดยผู้สอนการปฏิบัติทักษะการตีฆ้องวงใหญ่เป็นคนประเมิน

4.การดำเนินการทดลอง

4.1 ภายหลังจากการปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกทักษะและสอบถามความพึงพอใจตามคำแนะนำจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยจึงได้นำแบบฝึกทักษะดังกล่าวไปทดลองปฏิบัติใช้กับกลุ่มผู้เรียนที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นและนำมาแก้ไขปรับปรุงคุณภาพของแบบฝึกทักษะให้ดียิ่งขึ้น

4.2 ทดลองภาคสนาม (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างจริง โดยใช้เวลาทั้งหมด 12 ครั้ง คิดเป็นเวลาทั้งสิ้น 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ใช้เวลาเรียนครั้งละ 1 ชั่วโมงทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนดังนี้

4.2.1 ครูผู้สอนเป็นผู้ชี้แจง และทำความเข้าใจแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆในการจัดการเรียนการสอนด้วยแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่

4.2.2 ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนตามแบบฝึกเรียงตามลำดับขั้นโดยปฏิบัติให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม

4.2.3 หลังจากจัดการเรียนการสอนในแต่ละแบบฝึกทักษะ ครูผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนปฏิบัติแบบฝึกนั้นๆรายบุคคล ซึ่งจะให้ผู้เรียนได้ทราบถึงข้อบกพร่องและครูผู้สอนสามารถแนะนำได้เป็นรายบุคคล

4.2.4 ครูผู้สอนจะตั้งประเมินทักษะของผู้เรียนด้วยแบบประเมินที่อยู่แบบฝึกทักษะด้วยทุกครั้งเมื่อผู้เรียนฝึกทักษะเสร็จสิ้น โดยผู้เรียนจะต้องสามารถปฏิบัติทักษะแต่ละทักษะให้ได้ร้อยละ 80 ขึ้นไปจึงจะสามารถฝึกทักษะในขั้นตอนไปได้

4.2.5 ภายหลังจากการเสร็จสิ้นการฝึกทักษะทั้งหมดแล้ว จึงจะจัดให้ผู้เรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่

5.การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 8 แผน ในชั่วโมงเรียนปกติที่ผู้วิจัยทำการจัดการเรียนรู้ ในกิจกรรมชุมนุม ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1. อธิบายให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเข้าใจในวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่จะได้รับการเรียนรู้ผ่านแบบฝึกทักษะ
2. ดำเนินการทดลองโดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนเอง ระยะเวลา 12 ชั่วโมง โดยใช้แบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่
3. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียนวัดทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ และสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะ
4. ประเมินผลการทดสอบแล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมุติฐาน

6.การจัดกระทำข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล ดังนี้

6.1 หาค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ โดยนำคะแนนทั้งหมดที่ได้จากการที่ผู้เรียนฝึกทักษะในแต่ละแบบฝึกมาจัดกระทำข้อมูลตามทฤษฎีการหาประสิทธิภาพของศาสตราจารย์ ดร. ชัยยงค์ พรหมวงศ์ โดยมีเกณฑ์มาตรฐานการหาประสิทธิภาพ 80/80

6.2 ศึกษาหาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่โดยให้ผู้เรียนทำการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการเรียน อันมีเนื้อหามุ่งวัดประเมินผลการจัดการเรียนการสอน 3 ด้าน ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และนำผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจมาหาค่าคะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. จากนั้นนำค่าคะแนนนั้นมาแปลความหมายโดยพิจารณาตามช่วงคะแนนต่อไป แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

6.2.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการตีฆ้องวงใหญ่

6.2.2 ตอนที่ 2 คำถามวัดความพึงพอใจของผู้เรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยแบบฝึกทักษะฆ้องวงใหญ่ แบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ

6.2.3 ตอนที่ 3 ข้อคำถามอัตรัยแบบปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยแบบฝึกทักษะการตีข้อวงใหญ่

7.สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 สูตรที่ใช้ในการหาคุณภาพและประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ

7.1.1. สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าร้อยละ

การหาค่าร้อยละ ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกตทักษะการตีข้อวงใหญ่

$$\text{ร้อยละ (\%)} = \frac{x \cdot 100}{N}$$

X คือ จำนวนข้อมูล (ความถี่) ที่ต้องการนำมาหาค่าร้อยละ

N คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

7.1.2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาแบบ 5 Rating Scale ของ Likert เพื่อประเมินความเหมาะสมของแบบฝึกในด้านวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ด้านเนื้อหาการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านสื่อการสอน ซึ่งจะเป็นแบบตารางประเมินค่า และใช้สถิติพื้นฐานดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

โดย

$\bar{X}$

แทน

ค่าเฉลี่ย

$\sum x$

แทน

ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N

แทน

จำนวนข้อมูลทั้งหมด

1.2 การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดังนี้

$$S = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{N - 1}}$$

โดย

S

แทน

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X

แทน

คะแนนแต่ละตัว

$\bar{x}$

แทน

ค่าเฉลี่ย

N

แทน

จำนวนคะแนนในกลุ่ม

$\sum$

แทน

ผลรวม

1.3. หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ตามแนวทางภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษา สำนักดนตรีไทยบ้านอรรณพฤษดิ์ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยมีสูตรดังนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556, น.10)

$$E_1 = \frac{\frac{\sum x}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนนักเรียนที่ได้จากการทดสอบย่อย

N แทน จำนวนนักเรียน

A แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบย่อย

$$E_2 = \frac{\frac{\sum f}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมด

$\sum f$ แทน คะแนนรวมของนักเรียนจากการทดสอบหลังเรียน

N แทน จำนวนนักเรียน

B แทน คะแนนเต็มของการทดสอบหลังเรียน

2. การหาความตรงตามเนื้อหาของแบบวัดประเมินผล เกณฑ์การประเมินแบบ
 รูปิกที่ใช้ประเมินผู้เรียนที่ฝึกด้วยแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษาแนวทางภูมิปัญญา
 ท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบ
 ฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ โดยใช้วิธีของโรบินสันและแฮมเบิลตันการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
 แบบ IOC (Index of Congruence) ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการวัดผลแต่ละด้าน
 เกณฑ์การประเมินแบบรูปิกแต่ละรายการและข้อคำถามของแบบประเมินความพึงพอใจในแต่ละ
 ข้อ โดยมีสูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบฝึกทักษะการตีข้อวงใหญ่ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยทำการศึกษาลำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ซึ่งเป็นสำนักดนตรีไทยที่ประสบความสำเร็จในการสอนศิษย์ในสำนัก ประกอบกับเป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยจึงได้ศึกษากระบวนการสอนข้อวงใหญ่ของสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์เพื่อนำมาสร้างเป็นแบบฝึกทักษะการตีข้อวงใหญ่ จากนั้นนำแบบฝึกที่ได้สร้างขึ้นมาหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 และศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการฝึกด้วยแบบฝึกข้อวงใหญ่ กรณีศึกษาลำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่เป็นสมาชิกชุมนุมดนตรีไทย และมีทักษะการตีข้อวงใหญ่เบื้องต้นโรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคมปีการศึกษา 2563 จำนวน 5 คน ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลจากการศึกษาลำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์และผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลการสร้างแบบฝึกทักษะการตีข้อวงใหญ่จากสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์
2. ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการตีข้อวงใหญ่
3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการตีข้อวงใหญ่

1. ผลการศึกษาข้อมูลการสร้างแบบฝึกทักษะการตีข้อวงใหญ่จากสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลจากทายาทของสำนักได้แก่ นายดิเรก อรรถกฤษณ์ และร้อยตำรวจโทวิฑูรย์ อรรถกฤษณ์ซึ่งทั้งสองท่านนี้ได้รับการถ่ายทอดวิธีการตีข้อวงจากนายถวิล อรรถกฤษณ์ซึ่งเป็นเจ้าสำนักโดยตรง และปัจจุบันท่านทั้งสองยังเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับสถาบันการศึกษาต่างๆ จากการศึกษพบว่า กระบวนการฝึกการตีข้อวงใหญ่ของสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์มีดังนี้

1.1 ประวัตินายดิเรก อรรถกฤษณ์

นายดิเรก อรรถกฤษณ์ เกิดเมื่อวันศุกร์ที่ 21 ธันวาคม 2493 เป็นบุตรคนที่ 4 ของครูถวิล อรรถกฤษณ์

ระดับการศึกษา

ระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดบัวทอง-โรงเรียนวัดถั่วทอง

ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนปทุมวิไล อายุ 18 ปี

ด้านครอบครัว

ปี 2519 สมรสกับนางสายชล อรรถกฤษณ์ มีบุตรด้วยกัน 2 คน

1. นายชัยพร อรรถกฤษณ์
2. นายอดิสร อรรถกฤษณ์

ประวัติการทำงาน

เมื่อปี 2516 เข้าทำงานการไฟฟ้านครหลวง ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงิน จนถึงปี 2554 รวม 38 ปี เกษียณอายุราชการที่ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่การเงินระดับ 6

ปัจจุบัน

ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นที่โรงเรียนวัดถั่วทอง จังหวัดปทุมธานี

ครูพิเศษโรงเรียนสาธิตบางนา

ครูพิเศษชมรมดนตรีไทยมหาวิทยาลัยศิลปากร

ครูผู้สอนสถาบันคึกฤทธิ์

ผลงานการประพันธ์เพลง

ประพันธ์เดี่ยวระนาดเอกเพลงต่ออวยรูป สามชั้น เดี่ยวฆ้องวงเล็ก-ฆ้องวงเล็ก เพลงสวดสงวน สองชั้น เดี่ยวฆ้องวงใหญ่ เพลงจีนขิมเล็ก และเพลงอื่นๆที่ใช้ในการประกวดงาน ศิลปหัตถกรรม

ปัจจุบันกำลังประพันธ์เพลงเทิดทูล เถา เพื่อบูชาพระคุณพ่อพระคุณแม่ เป็น เพลงที่ประพันธ์ทำนองขึ้นมาใหม่ ใช้น้ำทับปรบไก่

ประวัติด้านการเรียนดนตรี

อายุ 7 ปีเริ่มเรียนตรงกับคุณครูถวิลเนื่องจากเดิมครูถวิลได้สร้างวงดนตรี แตรวงก่อนจึงเริ่มหัด แตรวงให้กับลูกทุกคน ต่อมาปี 2506 ครูถวิล อรรถกฤษณ์ได้ซื้อเครื่องดนตรีปี่พาทย์ นายดิเรก อรรถกฤษณ์จึงได้เริ่มดนตรีไทยกับครูถวิล อรรถกฤษณ์ โดยเริ่มเรียนจากฆ้องวงใหญ่ โดยเริ่มจากเพลงสาธุการ เพลงโหมโรงเช้า โหมโรงเย็น และเพลงพิธีการต่างๆ ต่อมาเมื่ออายุ 10 ปี ได้เริ่มเรียนระนาดเอกกับคุณครูถวิล อรรถกฤษณ์โดยเริ่มเรียนเพลงสาธุการและเพลงพิธีการ ตามลำดับ และเพลงอื่นๆที่ใช้สำหรับการประกอบอาชีพและเพื่อบรรเลงงานทั่วไปและได้เป็นคน ระนาดเอกประจำสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ เมื่ออายุ 15 ปีได้ขึ้นตีประลองวงกับวงปี่พาทย์ ของครูเก็บ (ไม่ทราบนามสกุล) ในงานกวนข้าวทิพย์เป็นครั้งแรก และก็ได้อัฒิประชันวงตามงานต่างๆ จนมาถึงการประชันในระดับประเทศคือ งานไหว้ครูของสมาคมสงเคราะห์สหายศิลปิน ปี 2513

ต่อมาได้เรียนเพลงหน้าพาทย์ชั้นสูงจากครูถวิล อรรถกฤษณ์และครูวิเชียร เกิดผล นายติเรก อรรถกฤษณ์ได้รับการถ่ายทอดเพลงเดี่ยวฆ้องวงใหญ่จาก ครูถวิล อรรถกฤษณ์ ดังนี้

เพลงเชิดนอก เพลงพญาโศก และเพลงกราวในสามชั้น นอกจากเดี่ยวฆ้องวงใหญ่แล้วยังมีเดี่ยวระนาดเอกและเดี่ยวระนาดทุ้มซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากครูที่มีชื่อเสียงดังนี้

เดี่ยวระนาดเอก เพลงสารถี สามชั้นได้รับการถ่ายทอดจากครูวิเชียร เกิดผล เพลงแขกมอญ เถา และ กราวในเถา ได้รับการถ่ายทอดจากครูไพฑูรย์ จรรย์นาฏ เพลงพญาโศก สามชั้น และเพลงทยอยเดี่ยว ได้รับการถ่ายทอดจากครูบุญยงค์ เกตุคง

เดี่ยวระนาดทุ้ม เพลงพญาโศก ได้รับการถ่ายทอดจากครูถวิล อรรถกฤษณ์ เพลงสุดสงวน สามชั้น ได้รับการถ่ายทอดจากครูปรุง นันดนตรี

1.2 ประวัติร้อยโทพิฑูรย์ อรรถกฤษณ์

ร้อยตำรวจโทพิฑูรย์ อรรถกฤษณ์เกิดวันที่ 1 มกราคม 2598 เป็นบุตรของครูถวิล อรรถกฤษณ์ กับนางบุญหลง อรรถกฤษณ์ เป็นบุตรคนที่ 6

ระดับการศึกษา

ระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดถั่วทอง

ระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนธัญบุรี อายุ 18 ปี

ประวัติการทำงาน

เริ่มเข้ารับราชการตำรวจนครบาลเมื่ออายุ 18 ปีโดยปฏิบัติหน้าที่ แตรเดี่ยว จากนั้นได้ย้ายมาปฏิบัติราชการที่กองดุริยางค์ปากเกร็ดในสังกัดวงโยธวาทิตอยู่ประมาณ 18 ปี จากนั้นได้รับเชิญให้มาปฏิบัติหน้าที่ ผู้ช่วยหัวหน้าวงดนตรีไทย และได้เลื่อนขึ้นเป็นหัวหน้าวงดนตรีไทย ต่อมาได้รับคำสั่งให้เข้ารับการอบรมตำรวจชั้นสัญญาบัตร จึงได้รับแต่งตั้งให้เป็นรองสารวัตร และได้คุมหมวดดนตรีไทยในปี 2554 จากนั้นเกษียณอายุราชการเมื่อปี 2558 อายุราชการ 42 ปี

ปัจจุบัน

ครูผู้สอนดนตรีไทยประเภทเครื่องเป่า สมาคมศิลปะเพื่อเยาวชนแห่งประเทศไทย

ครูผู้สอนศูนย์ศิลปะการแสดงสถาบันคึกฤทธิ์ ประเภทเครื่องเป่า

โรงเรียนดวงกมล (คลอง 2)

ประวัติการเรียนดนตรี

เริ่มเรียนดนตรีจากคุณครูถวิล อรรถกฤษณ์โดยเริ่มเรียนฆ้องวงใหญ่จากท่านั่งตีที่ ดี การจับไม้ การฝึกตีคู่ 8 จากฆ้องวงใหญ่ด้วยเพลงสาธุการจากนั้นตามด้วยเพลงชุดใหม่โรงเข้าใหม่โรงเย็นและเพลงพิธีการตามลำดับจากนั้นร้อยโทพิฑูรย์ อรรถกฤษณ์ก็ได้ทำหน้าที่ในการบรรเลงฆ้องวงใหญ่ประจำวงสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์มาโดยตลอดภายหลังได้รับการ

ถ่ายทอดเดี่ยวห้องวงใหญ่เมื่ออายุประมาณ 10 ปี เพลงเขินนอก เพลงแขกมอญ เพลงพญาโศก และกราวโนจากครูถวิล อรรถกฤษณ์ และได้ขึ้นประลองเช่นเดียวกันกับนายดิเรก อรรถกฤษณ์ เมื่อหลังจากการบวชเรียนได้รับการถ่ายทอดเพลงหน้าพาทย์ชั้นสูงและเพลงเถาอื่นๆซึ่งเป็นเพลงของสำนักพาทย์โกสธจากครูจำลอง เกิดผล และครูวิเชียร เกิดผล

1.3 กระบวนการฝึกตีห้องวงใหญ่ขั้นพื้นฐาน

1.3.1 การฝึกทักษะพื้นฐาน คือการฝึกการจับคู่เสียงของห้องวงใหญ่ และการฝึกทักษะการจำเสียงและการจำตำแหน่งลูกห้องวงใหญ่

1.3.2 การฝึกความคล่องตัว คือการฝึกการใช้มือซ้ายและมือขวาให้เกิดความคล่องตัวและเป็นการสร้างกำลังแขนในการตี

1.3.3 การฝึกการแบ่งสัดส่วนของการตีห้องวงใหญ่ คือการแบ่งมือซ้ายขวาให้ถูกต้องและให้ได้สัดส่วนตามรูปแบบของสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์

1.4 กระบวนการถ่ายทอดบทเพลง

บทเพลงแรกที่สำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์จะถ่ายทอดให้ผู้เรียนคือ เพลง สาธุการ เนื่องจากเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของสำนักที่จะต้องถ่ายทอดเพลงสาธุการเป็นเพลงแรกและเพลงนี้มีการใช้ทักษะการตีห้องวงใหญ่เบื้องต้นอย่างครบถ้วนและเป็นการต่อเพลงเพื่อนำไปประกอบสัมมาอาชีวะ เมื่อผู้เรียนสามารถบรรเลงเพลงนี้ได้แล้วครูผู้สอนก็จะถ่ายทอดบทเพลงตามลำดับแล้วตามลำดับดังต่อไปนี้

1. เพลงชุดโหมโรงเช้า และเพลงชุดโหมโรงเย็น
2. เพลงประกอบพิธีกรรม
3. เพลงเรื่องเพลงช้า
4. เพลงเสภา และเพลงเบ็ดเตล็ด
5. เพลงเดี่ยว

นอกจากวิธีการฝึกทักษะขั้นพื้นฐานแล้วสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ก็ได้มีการฝึกเทคนิคอื่นๆเพิ่มเติมคือ

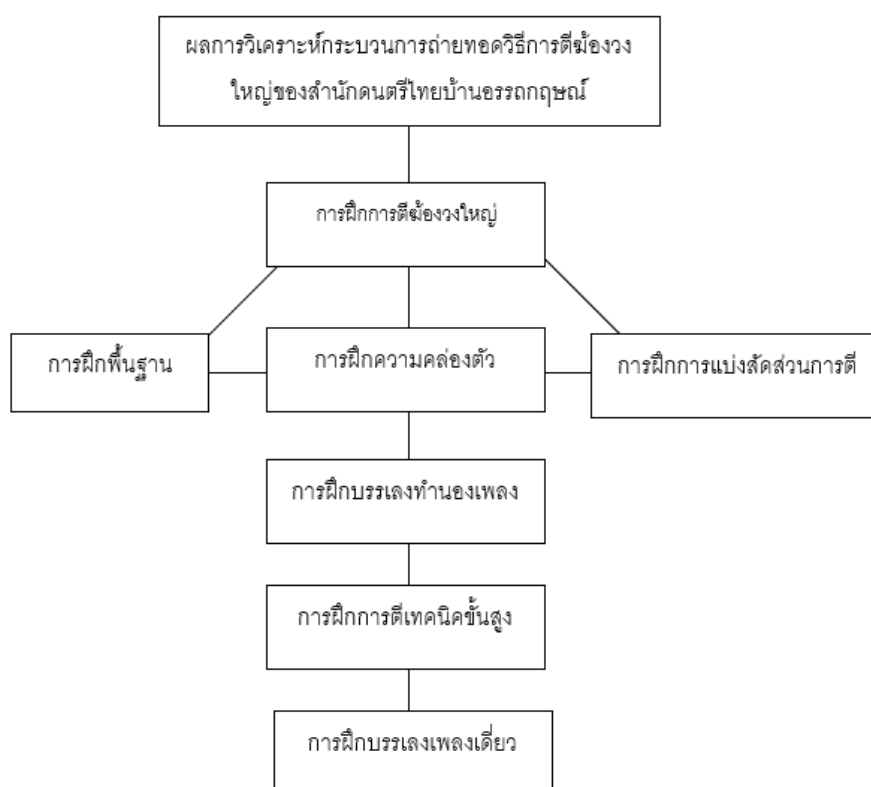
1. การตีสะบัด
2. การตีสะเดาะ
3. การตีกวาด
4. การตีไขว้มือ
5. การตีหมุนหัวไม้

6. การตีประคบน้ำ้มือ

กระบวนการฝึกเทคนิคดังกล่าวทางสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ให้ผู้เรียนฝึกทักษะผ่านบทเพลงคือเมื่อเพลงที่ได้รับการถ่ายทอดมีเทคนิคการตีสะบัดผู้เรียนก็ต้องฝึกการตีสะบัดเมื่อมีการใช้เทคนิคการตีไขว้มือผู้เรียนก็ต้องฝึกการตีไขว้มือ

แต่การตีหมุนหัวไม้ และการตีประคบน้ำ้มือนั้นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์จะเน้นย้ำกับผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอตลอดเวลาทำการฝึกตีฆ้องวงใหญ่เพราะการตีประคบน้ำ้มือนั้นจะทำให้เสียงฆ้องวงใหญ่มีคุณภาพที่ดีและไพเราะมากขึ้นส่วนการหมุนหัวไม้นั้นเป็นการผ่อนคลายกล้ามเนื้อของมือและเป็นการถนอมไม้ตีให้มีความอ่อนทนทานตลอดทั้งหัวไม้

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลการถ่ายทอดการตีฆ้องวงใหญ่ของสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ดังภาพ

ภาพประกอบ 3 แผนภาพผลการวิเคราะห์การถ่ายทอดวิธีการตีฆ้องวงใหญ่

สำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนในระบบโรงเรียนและเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีทักษะการตีฆ้องวงใหญ่เบื้องต้นดังนี้

1. การฝึกตีในลักษณะคู่แปด จำนวน 4 รูปแบบ
2. การฝึกตีในลักษณะแยกมือ จำนวน 5 รูปแบบ
3. การฝึกตีในลักษณะแบ่งมือ จำนวน 2 รูปแบบ
4. การฝึกตีในลักษณะการหมุนหัวไม้จำนวน 1 รูปแบบ
5. การฝึกตีประคบเสียง จำนวน 2 รูปแบบ
6. การฝึกตีเทคนิคขั้นสูง จำนวน 4 รูปแบบ
7. การฝึกทักษะการบรรเลงทำนองเพลง ชิงกระบอก อัตร่าจังหวะชั้นเดียว
8. การทดสอบทักษะการบรรเลงเดี่ยวเพลงแขกบรเทศ อัตร่าจังหวะชั้นเดียว (2 รอบ)
9. แบบวัดประเมินทักษะการตีฆ้องวงใหญ่

สำหรับการถ่ายทอดบทเพลงบรรเลงเพลงแรกนั้นผู้วิจัยได้เลือกเพลงชิงกระบอก อัตร่าจังหวะชั้นเดียว เนื่องจากมีการใช้ทักษะการตีฆ้องวงใหญ่เบื้องต้นทำนองสั้น มีการเข้าไปมาของทำนองประกอบกับเป็นการฝึกเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการตีฆ้องวงใหญ่ในลักษณะมือต่างๆ ไม่ได้เป็นการฝึกเพื่อการประกอบสัมมาอาชีพ และได้รับความอนุเคราะห์ในการประดิษฐ์ทำนองเดี่ยวเพลงแขกบรเทศ อัตร่าจังหวะชั้นเดียว จากนายดิเรก อรรถกฤษณ์ เพื่อใช้เป็นเพลงทดสอบทักษะ ทั้งนี้บทเพลงทั้งสองเพลงนี้ได้รับความเห็นชอบจากสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์แล้วว่ามีความเหมาะสมกับการเรียนการสอนในระบบ ในส่วนของแบบฝึกนี้ผู้วิจัยได้แนบไว้ในส่วนของภาคผนวกไว้เรียบร้อยแล้ว

1.5 การวัดและประเมินผลทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ของสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์

จากการศึกษาพบว่าครูผู้สอนจะพิจารณาว่าผู้เรียนผ่านการฝึกในแต่ละขั้นนั้นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์มีเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.5.1 ด้านคุณภาพเสียง เสียงฆ้องจะต้องดังกังวานไม่มากจนเกินไปหากตีดังมากอาจจะส่งผลทำให้ลูกฆ้องแตกได้และเสียงที่ออกมาไม่ไพเราะ

1.5.2 ด้านความคล่องตัว ผู้เรียนจะต้องสามารถตีแบบฝึกแต่ละแบบฝึกได้อย่างคล่องตัวและชำนาญจึงจะสามารถฝึกแบบฝึกถัดไปได้

1.5.3 ด้านความแม่นยำ ผู้เรียนจะต้องมีความแม่นยำในการตีช่องวงใหญ่คือการตีให้ถูกต้อง ตีให้โดนปุ่มช่องห้ามโดนฉัตรช่องโดยเด็ดขาด หากตีผิดคู่หรือโดนฉัตรช่องจะต้องเริ่มฝึกใหม่ในแบบฝึกนั้นๆ

1.8.4 ด้านน้ำหนักมือ ผู้เรียนจะต้องลงน้ำหนักมือทั้งสองข้างอย่างเท่าๆกันหรือใกล้เคียงกันไม่ให้เสียงข้างใดข้างหนึ่งดังกว่าไม่ว่าจะเป็นการในลักษณะใดก็ตาม

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดและประเมินผลโดยแบ่งเป็น 4 ด้านดังนี้

1. วัดผลด้านทักษะการตีช่องวงใหญ่ ประเมินจาก 5 พฤติกรรมดังนี้

- 1.1 การปฏิบัติตามลักษณะของแบบฝึกได้อย่างคล่องตัว
- 1.2 ความแม่นยำในการตีลูกช่อง
- 1.3 บุคลิกภาพ
- 1.4 การบังคับหัวไม้ตี
- 1.5 ระดับของการยกไม้ตี

2. วัดผลด้านคุณภาพเสียง ประเมินจาก 3 พฤติกรรมดังนี้

- 2.1 ผู้เรียนสามารถตีช่องจนเกิดเสียงดังพอประมาณ
- 2.2 ผู้เรียนสามารถตีช่องให้มีคามดังสม่ำเสมอขณะฝึกทักษะ
- 2.3 เมื่อผู้เรียนตีช่องสามารถบังคับให้น้ำหนักมือทั้งสองข้างซ้ายและขวาลงพร้อมกันและมีความดังเท่ากัน

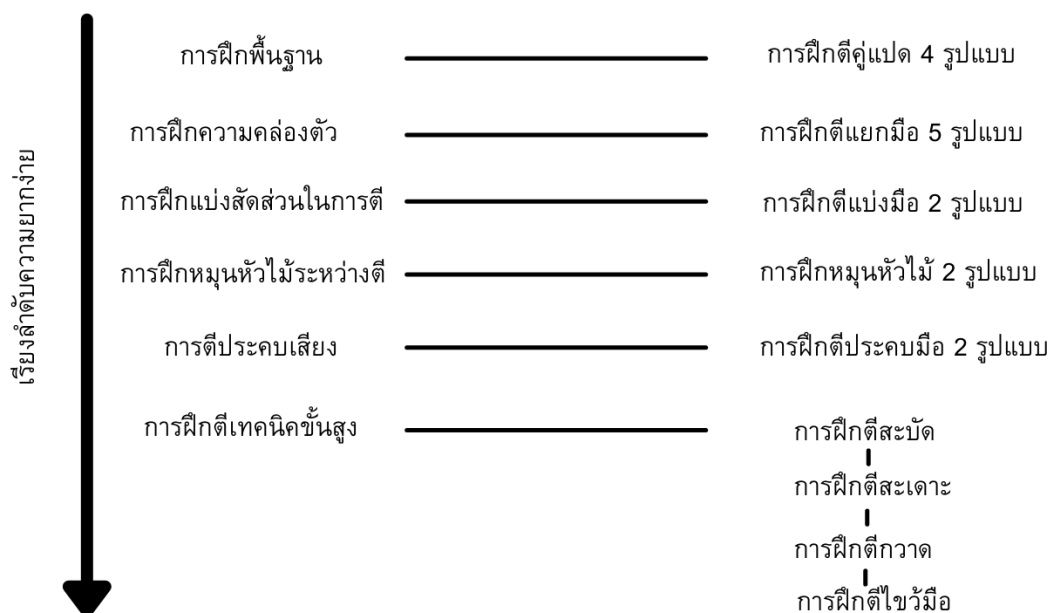
3. วัดผลด้านความคล่องตัว ประเมินจาก 2 พฤติกรรมดังนี้

- 3.1 ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทักษะตามแบบฝึกได้ตามเวลาที่กำหนด
- 3.2 ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทักษะตามแบบฝึกได้ทันทีและสามารถปฏิบัติได้อย่างสมบูรณ์

4. วัดผลด้านการดูแลรักษาช่องวงใหญ่ ประเมินจาก 3 พฤติกรรมดังนี้

- 4.1 เมื่อลูกช่องติดกันสามารถขยับลูกช่องได้ทันที
- 4.2 เมื่อเชือกหรือหนังร้อยลูกช่องหย่อนสามารถผูกให้ตึงอย่างเหมาะสม
- 4.3 เมื่อบรเวลงเสร็จสามารถจัดเก็บเข้าที่วางร้านช่องในแนวราบไม่ซ้อนกัน

**โครงสร้างแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษา
ภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์**

การทดสอบหลังเรียนครั้งที่ 1 การทดสอบการบรรเลงเป็นทำนอง เพลง ฉิ่งกระบอก อัตราจังหวะชั้นเดียว
การทดสอบหลังเรียนครั้งที่ 2 การทดสอบทักษะขั้นสูงเพลง เดี่ยวแขกประเทศ อัตราจังหวะชั้นเดียว

ภาพประกอบ 4 โครงสร้างแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรณีศึกษานัก
ดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์

2. ผลการหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่

หลังจากที่สร้างแบบฝึกทักษะและผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองภาคสนามโดยทดลองกับนักเรียนที่เป็นสมาชิกชุมนุมดนตรีไทยและมีทักษะการตีฆ้องวงใหญ่เบื้องต้นระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนธรรมศาสตร์จำนวน 5 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ กรณีศึกษานักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ โดยการเก็บคะแนนระหว่างฝึก และการทดสอบหลังใช้แบบฝึก

ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)เก็บคะแนน 6 แบบฝึก

แบบฝึกที่ 1 การตีคู่แปด	65 คะแนน
แบบฝึกที่ 2 การตีแยกมือ	65 คะแนน
แบบฝึกที่ 3 การตีแบ่งมือ	65 คะแนน

แบบฝึกที่ 4 การหมุนหัวไม้ 65 คะแนน

แบบฝึกที่ 5 การตีประคบเสียง 65 คะแนน

แบบฝึกที่ 6 การตีเทคนิคขั้นสูง 65 คะแนน

ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เก็บคะแนนจาก 2 แบบทดสอบ

ทดสอบการบรรเลงเป็นทำนองเพลงจึงกระบอกอัตราจังหวะชั้นเดียว 65 คะแนน

ทดสอบการบรรเลงเดี่ยวเพลงแขกบรเทศอัตราจังหวะชั้นเดียว 65 คะแนน

ตาราง 1 การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่

ผู้เรียน	คะแนนระหว่างฝึกทักษะ						คะแนนทดสอบหลังฝึกแบบฝึกทักษะ
	1	2	3	4	5	6	
						คะแนนรวมแบบฝึกที่ 1-6	แบบทดสอบที่ 1- 2
							130
1	55	50	60	53	60	55	333
2	55	48	58	53	60	53	327
3	52	45	63	52	59	54	325
4	50	43	55	50	57	53	308
5	47	43	50	48	57	51	296
คะแนนรวมคน ที่ 1 -5	259	229	286	256	293	266	$\sum x = 1871$
							$\sum f = 531$

จากตาราง 1 ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษาสำนักดนตรีไทยบ้านอรรณพคุณ มีประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 81.48 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์จากการทดสอบหลังแบบฝึก (E_2) เท่ากับ 81.69 แสดงว่าแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษานักดนตรีไทยบ้านอรรณพคุณมีประสิทธิภาพ 81.48/81.69 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

ตาราง 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่
กรณีศึกษาแนวทางภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์

สิ่งที่จะ ประเมิน	รายการในแบบประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
1.ด้านปัจจัย นำเข้า	1. คำชี้แจงของกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เข้าใจง่าย	4.6	0.54	ดีมาก
	2. มีเวลาเพียงพอสำหรับฝึกทักษะในแต่ละแบบฝึก	4	0.70	ดี
	3. เนื้อหาที่เรียนมีความเหมาะสม และมีความน่าสนใจ	4.8	0.44	ดีมาก
2.ด้าน กระบวนการ	1. แบบฝึกทักษะทำให้เกิดความชำนาญ	4.6	0.89	ดีมาก
	2. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้	4.6	0.54	ดีมาก
	3. แบบฝึกทักษะเรียนรู้จากง่ายไปหายาก	4.4	0.89	ดี
	4. แบบประเมินการปฏิบัติมีความเหมาะสม	4.6	0.89	ดีมาก
3. ด้าน ผลผลิต	1. ได้ฝึกทักษะตามรูปแบบของแบบฝึก	5	0	ดีมาก
	2. การฝึกด้วยแบบฝึกทักษะนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ ในการตีฆ้องวงใหญ่ได้	4.8	0.44	ดีมาก
	3. แบบฝึกทักษะนี้ทำให้ฉันทราบถึงองค์ความรู้ของภูมิ ปัญญาท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี	5	0	ดีมาก
เฉลี่ยรวม		4.64	0.24	

จากตาราง 2 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่
กรณีศึกษาแนวทางภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.64
ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสร้างแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษา
แนวทางภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่องการสร้างแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษา:แนวทางภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษากระบวนการฝึกการตีฆ้องวงใหญ่ของสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์และนำมาสร้างเป็นแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่นำมาใช้สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีทักษะการตีฆ้องวงใหญ่เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกที่สร้างขึ้นและความพึงพอใจของนักเรียนที่ฝึกโดยใช้แบบฝึกทักษะนี้และเพื่อเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งสามารถสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

สรุปผล

จากการดำเนินการขั้นตอนดังกล่าวสามารถสรุปการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษากระบวนการฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ของสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ คือ การฝึกของสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์จะเรียงความง่ายไปหาความยากเพิ่มเติมเทคนิคการตีเมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติทักษะพื้นฐานได้ดีแล้ว ลักษณะของการถ่ายทอดเป็นการถ่ายทอดแบบตัวต่อตัวผู้เรียนเลียนแบบครูผู้สอน

1.1 การฝึกพื้นฐานการตีฆ้องวงใหญ่ ฝึกความคล่องตัว ฝึกการแบ่งสัดส่วนการใช้มือในการบรรเลงทำนองต่างๆ โดยมีลำดับการถ่ายทอดบทเพลงดังนี้

1. เพลงสาธุการ
2. เพลงชุดโหมโรงเช้าและเพลงชุดโหมโรงเย็น
3. เพลงประกอบพิธีกรรม
4. เพลงเรื่องเพลงช้าเพลงเร็ว
5. เพลงเสภาและเพลงเบ็ดเตล็ด
6. เพลงเดี่ยว

ในการถ่ายทอดบทเพลงนั้นจะมีการฝึกการตีเทคนิคต่างๆเพิ่มเติม คือ เทคนิคการตีสะบัด การตีสะเดาะ การตีไขว้มือ การตีกวาด และข้อสำคัญของการฝึกตีฆ้องของสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์คือการตีประกอบมือ

1.2 การวัดและประเมินผลการตีฆ้องวงใหญ่ของสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์จะพิจารณาจาก 4 ข้อผู้เรียนจึงจะสามารถฝึกบทเรียนถัดไปได้ คือ

1. คุณภาพเสียง

2. ความคล่องตัว

3. ความแม่นยำ

4. น้ำหนักมือ

ซึ่งทั้ง 4 ข้อเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนใช้พิจารณาและตัดสินผู้เรียนว่าสามารถปฏิบัติทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ในแต่ละการฝึกหรือบทเพลงได้อย่างมีคุณภาพ เมื่อสามารถปฏิบัติทักษะได้ตามที่กล่าวมาได้แล้วครูผู้สอนจะถ่ายทอดบทเรียนถัดไปให้กับผู้เรียน

2. การสร้างแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษา: ภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

1. บทนำ ประวัติของสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์

2. แบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่

1. การฝึกตีในลักษณะคู่แปด

2. การฝึกตีในลักษณะแยกมือ

3. การฝึกตีในลักษณะแบ่งมือ

4. การฝึกตีในลักษณะการหมุนหัวไม้

5. การฝึกตีประคบเสียง

6. การฝึกตีเทคนิคขั้นสูง

7. การทดสอบทักษะการบรรเลงทำนองเพลง ชึงกระบอก อัตร่าจังหวะชั้นเดียว

8. การทดสอบทักษะการบรรเลงเดี่ยวเพลงแขกบรเทศ อัตร่าจังหวะชั้นเดียว

3. แบบวัดและประเมินผลทักษะการตีฆ้องวงใหญ่

3. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษา: แนวทางภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์มีประสิทธิภาพกระบวนการหรือผลสัมฤทธิ์ระหว่างเรียน (E1) เท่ากับ 81.46 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน(E2) เท่ากับ 81.96 แบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษา: แนวทางภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์มีประสิทธิภาพ 81.46/81.96 สูงกว่าเกณฑ์คุณภาพที่กำหนดไว้ 80/80

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษา: ภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์พบว่ามีความเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.64 แสดงว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษา: แนวทางภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์อยู่ในระดับ ดีมาก

อภิปรายผล

จากการสร้างแบบฝึกทักษะการตีข้อวงใหญ่กรณีศึกษา: ภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักคนตรีไทยบ้านอรรณฤกษ์ พบว่าประสิทธิภาพของแบบฝึกเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยนั้น สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาสำนักคนตรีไทยบ้านอรรณฤกษ์พบว่ากระบวนการถ่ายทอดวิธีการตีข้อวงใหญ่เป็นดังนี้

1.1 วิธีการถ่ายทอดเป็นการถ่ายทอดแบบการเลียนแบบครูผู้สอนซึ่งผู้เรียนจะต้องปฏิบัติทักษะต่างๆให้คล้ายกับครูผู้สอนให้มากที่สุดซึ่งกระบวนการสอนดังกล่าวผู้เรียนได้เห็นการปฏิบัติทักษะที่ถูกต้องจึงทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการปฏิบัติทักษะและส่งผลให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทักษะได้ดี

1.2 ลักษณะของแบบฝึกทักษะของสำนักคนตรีไทยบ้านอรรณฤกษ์เป็นแบบฝึกทักษะที่ฝึกผู้เรียนสำหรับการประกอบสัมมาอาชีวะ มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนนำความรู้และทักษะไปประกอบอาชีพได้อย่างชำนาญสามารถบรรเลงร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี

1.3 การวัดและประเมินผล ครูผู้สอนจะใช้ความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ของตนเองในการตัดสินผลการปฏิบัติทักษะของผู้เรียนโดยกำหนดหัวข้อไว้ 4 หัวข้อคือ คุณภาพเสียง ความคล่องตัว ความแม่นยำ และน้ำหนักมือ

1.4 การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม นอกจากการสอนผู้เรียนในเรื่องของการปฏิบัติทักษะแล้วสำนักคนตรีไทยบ้านอรรณฤกษ์จะสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมรวมถึงมารยาทการเป็นนักดนตรีที่ดีให้กับผู้เรียนในทุกๆครั้งที่มีการเรียนการสอน

1.5 การสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนให้กับผู้เรียน สำนักคนตรีไทยบ้านอรรณฤกษ์จะเล่าประสบการณ์ทางดนตรีให้กับผู้เรียนฟังเพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนและการฝึกฝนในระหว่างการฝึก

กระบวนการถ่ายทอดของสำนักคนตรีไทยบ้านอรรณฤกษ์สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบของ (สுகี เจริญสุข, 2540) ที่กล่าวว่า การอาศัยต้นแบบเพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้ทางสุนทรีภาพของผู้เรียน กล่าวคือ ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งหรือประทับใจต่อการที่ได้เห็นครูผู้สอน สาธิตการปฏิบัติทางสุนทรีภาพให้ผู้เรียนได้รับชมและรับฟัง จนเกิดเป็นแรงกระตุ้นทำให้ผู้เรียนมีความต้องการจะประพฤติปฏิบัติตามให้ใกล้เคียงจากสิ่งที่เคยได้รับรู้ทางประสบการณ์มา

2. การสร้างแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษา: ภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักคนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์พบว่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะด้านกระบวนการของแบบฝึกเท่ากับ 81.46 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์เท่ากับ 81.96 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 สามารถอธิบายได้ว่า

2.1 แบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 เนื่องจากแบบฝึกที่กล่าวมาใช้ทดลองครั้งนี้สร้างขึ้นโดยผ่านกระบวนการการสร้างอย่างมีระบบ เป็นไปตามกระบวนการสร้างแบบฝึกทักษะอีกทั้งยังได้รับการตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะและการประเมินด้านเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทย 3 ท่านทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญที่ได้ทำการตรวจสอบนั้นเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำแนะนำการสร้างแบบฝึกทักษะและแบบวัดและประเมินผลให้สอดคล้องครอบคลุมเนื้อหาในแบบฝึก และการวิจัยและทดลองโดยเฉพาะขั้นการดำเนินการทดลองเป็นไปตามกระบวนการวิจัยที่ถูกต้องตามแนวทาง

นอกจากนี้แบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมีกระบวนการเรียนการสอนตามรู้แบบการเรียนรู้ของสำนักคนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์คือการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับการฝึกปฏิบัติและลักษณะของแบบฝึกทักษะเรียงจากง่ายไปหายากเนื้อหามีความต่อเนื่องกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างแบบฝึกทักษะ (สุนันทา สุนทรประเสริฐ, 2547, น.16) ที่กล่าวว่าแบบฝึกช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากเนื้อหาที่ศึกษาเพราะการฝึกฝนหรือฝึกหัดที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้นั้นผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและรู้ผลความก้าวหน้าของตนเองและการสร้างแบบวัดและประเมินผลผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบวัดและประเมินผลตามทฤษฎีของ (สุวิมล ว่องวานิช, 2546) ที่กล่าวว่าขั้นตอนสำคัญในการสร้างเครื่องมือวัดการปฏิบัติควรมีดังนี้ การกำหนดพฤติกรรมที่บอกทักษะการปฏิบัติ เลือกรูปแบบของเครื่องมือที่เหมาะสมและสร้างข้อรายการแทนที่พฤติกรรมที่ต้องการวัด การสร้างข้อรายการพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด โดยปกติจะแยกเป็นสองส่วน คือรายการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงาน และรายการที่แสดงถึงคุณภาพของงานที่ปฏิบัติ การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการปฏิบัติ และเกณฑ์การประเมินคุณภาพของงาน ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวัดปฏิบัติ ซึ่งส่งผลทำให้เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและการประเมินออกมามีคุณภาพทำให้ผู้เรียนได้ทราบข้อบกพร่องของตนเองในแต่ละแบบฝึก และยังเป็นการนำความรู้ทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนโดยการจัดทำเป็นแบบฝึกหัดซึ่งทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสำคัญละทำให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้นทั้งการสร้างแบบฝึกทักษะชุดนี้เป็นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นไป

แนวทางของ (ประเวศ วะสี, 2536, น.16) ที่กล่าวว่า แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดทำหนังสือพิมพ์และสื่อเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีคุณภาพเหมาะสม และผลิตในปริมาณมากนำมาใช้ในการจัดการศึกษาทุกระดับ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ระบบการศึกษาทุกระดับทำการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดสร้างตำราท้องถิ่น โดยให้ครูที่อยู่ในท้องถิ่นสร้างตำราจากความรู้ท้องถิ่นซึ่งจะทำให้เห็นได้ว่าระบบการศึกษาต้องให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้แบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษา: สำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์มีประสิทธิภาพเป็นไปตามกำหนด 80/80 เท่ากับ 81.46/81.96 และสอดคล้องกับทฤษฎีการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกของ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556, น.11) ที่กล่าวว่าหลังจากคำนวณหาค่า E_1 และ E_2 ได้แล้วต้องตีความหมายดังนี้ ความคลาดเคลื่อนของผลลัพธ์หรือความแปรปรวนของผลลัพธ์จะมีความคลาดเคลื่อนหรือแปรปรวนได้ไม่เกิน 0.05 (ร้อยละ 5) จากช่วงต่ำไปสูงเท่ากับ ± 2.5 นั้นให้ผลลัพธ์ของค่า E_1 หรือ E_2 ที่ถือว่าเป็นไปตามเกณฑ์มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกิน 2.5% และสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่เกิน 2.5% หากคะแนน E_1 และ E_2 ห่างกันเกิน 5% แสดงว่ากิจกรรมที่ให้นักเรียนทำการสอบหลังเรียนไม่สอดคล้องกัน ซึ่งแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษา: สำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.46/81.96 มีความคลาดเคลื่อนจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้เท่ากับ 1.46/1.96 และคะแนน E_1 และ E_2 ห่างกัน 0.5 %

แบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษา: สำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามกำหนด 80/80 และสอดคล้องกับทฤษฎีที่กล่าวมาจึงสามารถนำไปใช้กับการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีทักษะการตีฆ้องวงใหญ่เบื้องต้นและยังเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกทักษะของเครื่องดนตรีไทยอื่นๆในระดับชั้นต่างๆที่เหมาะสมอีกต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. การสร้างแบบฝึกทักษะควรปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบและเป็ไปตามกระบวนการในการสร้างแบบฝึกทักษะ จะทำให้แบบฝึกนั้นมีประสิทธิภาพ
2. การสร้างแบบวัดและประเมินผลความคำนึงถึงความสอดคล้องของจุดประสงค์กับการวัดและประเมินผลเกณฑ์ในการประเมินผลต้องมีความชัดเจน จะช่วยให้เครื่องมือการวัดและประเมินผลมีประสิทธิภาพ

3. การหาประสิทธิภาพควรศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกหัดหรือนวัตกรรมการศึกษาอื่นๆตรงตามจุดมุ่งหมายของแบบฝึก

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. สำนักดนตรีไทยมีการถ่ายทอดวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยอีกหลายชิ้นอาทิ ปี่ใน ปี่ชวา ระนาดเอก ตะโพน นอกจากจะศึกษากระบวนการถ่ายทอดและ สำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ยังมีหลักและวิธีการบรรเลงเพลงมอญควรมีการศึกษาและนำมาสร้างในรูปแบบของแบบฝึกหรือหลักสูตร

2. การศึกษาภูมิปัญญาทางดนตรีไทยยังมีอีกหลายสำนักด้วยกันเช่น สำนักดนตรีไทยบ้านพาทย์รัตนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำนักดนตรีไทยบ้านพาทย์โกสุมพิสัยธนบุรี กรุงเทพมหานคร และจังหวัดอื่นๆอีกมาก ควรมีการศึกษากระบวนการถ่ายทอดวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีชนิดต่างๆเพื่ออนุรักษ์และนำมาประยุกต์บูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

บรรณานุกรม

- กมล สุคประเสริฐ. (2529). บทคัดสรรวิชาการทดสอบ. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.
- กมลวรรณ ตังธกานนท์. (2557). การวัดและประเมินทักษะการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กฤษฎากาญจน์ ไตพิทักษ์. (2563). การประเมินการปฏิบัติจากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ขจีรัตน์ หงส์ประสงค์. (2534). การสร้างแบบฝึกการเขียนคำพ้องสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน, กรุงเทพฯ.
- งานพระราชทานเพลิงศพนายถวิล อรรถกฤษณ์. (2547). ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี. (2550). อักษรประดิษฐ์ทางฆ้องวงใหญ่ ฉบับเพลงไม้นวม. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556, มกราคม-มิถุนายน). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 5(1), 5-19. สืบค้นจาก <http://www.educ.su.ac.th/2013/images/stories/081957-02.pdf>
- ฐิติพร พันธุ์ธาดาพร. (2556). วิเคราะห์เดี่ยวฆ้องวงใหญ่เพลงสดสงวน 3 ชั้น ทางครูวิเชียร เกิดผล. (ปริญญานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (กรุงเทพฯ).
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2537). กิจกรรมดนตรีสำหรับครู (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2561). ดนตรีศึกษา : หลักการและสาระสำคัญ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐินี เสวตสุพร. (2556). การสร้างแบบฝึกปฏิบัติศิลปะเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัณฐิต) จังหวัดฉะเชิงเทรา. (ปริญญานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สืบค้นจาก http://ils.swu.ac.th:8991/F?func=service&doc_library=SWU01&local_base=SWU01&doc_number=000367663&sequence=000001&line_number=0001&func_code=DB_REC&ORDS&service_type=MEDIA

ดวงแสง ณ นคร. (2558). การใช้สื่อการเรียนรู้ = *Utilization of learning media*. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ถวัลย์ มาศจรัส. (2550). นวัตกรรมการศึกษาชุดสรรพศาสตร์ของการเขียนในการจัดทำนวัตกรรม

การศึกษา. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.

นุชลี คล้ายวันเพ็ญ. (2553). การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครู

โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพระนคร. (ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก

http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ed_Adm/Nuchalee_K.pdf

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

บุญสม ตรีนก. (2559). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการปฏิบัติของวงใหญ่เบื้องต้นกลุ่มสาระการเรียนรู้

ศิลปะ(ดนตรี)ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.

ปพิชญา เสี่ยงประเสริฐ. (2556). การวิเคราะห์ทัศนคติและกระบวนการถ่ายทอดดนตรีไทยของครู

ชนก สาคกริก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต).

ประเวศ วะสี. (2536). การศึกษาของชาติกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนา

ชนบท. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.

ปัญญา รุ่งเรือง. (2517). ประวัติการดนตรีไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

พรณี ชูทัยเจนจิต. (2538). จิตวิทยาการเรียนการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ดันอ้อ แกรมมี.

พิชัย ปรัชญานุสรณ์. (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์). ดนตรีไทย. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณการพิมพ์.

พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2557). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: บริษัทแฮส

ออฟเคอร์มิสท์ จำกัด.

ภมรศักดิ์ เกื้อหนองขุน. (2556). การศึกษากระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงซอด้วงของครูฉลุวย จิยะ

จันทน์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ภัทรา นิคมานนท์. (2540). การประเมินผลการเรียน = *Learning evaluation* (พิมพ์ครั้งที่ 2).

กรุงเทพฯ อักษราพัฒนา

ยิ่งศักดิ์ ชุ่มเย็น. (2561). การพัฒนาทักษะการตีของวงใหญ่ของนักศึกษาภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 19(2), 60-70.

- รณชัย บุญลือ. (2548). การสร้างแบบประเมินทักษะพื้นฐานการบรรเลงฆ้องวงใหญ่. วารสารการ
วัดผลการศึกษา ปีที่ 27, ฉบับที่ 79 (พ.ค.-ส.ค 2548), หน้า 47-64, 27(79), 47-64.
- รุ่ง แก้วแดง. (2543). ปฏิบัติการศึกษไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วัลภา ยิ่งสบาย. (2559). เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาเพื่อการดำรงชีวิต. นนทบุรี: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.
- วิไลวรรณ ทิศประเสริฐ. (2543). การสร้างแบบฝึกการใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- วิจารณ์ พานิช. (2557). การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างไร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม = *Classical test theory* (พิมพ์ครั้งที่ 6).
กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สงบศึก ธรรมวิหาร. (2542). ดุริยางค์ไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2527). ทฤษฎีการวัดและการประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบ
ทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). แนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าสู่กระบวนการ
เรียนรู้ในระบบโรงเรียนและการเรียนรู้ตามอัธยาศัย. นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุกรี เจริญสุข. (2540). ระบบนิ้วเครื่องเป่า. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2547). การสร้างสื่อการสอนและนวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาผู้เรียน.
กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมรักษ์การพิมพ์ จำกัด.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2546). การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- อภิชาติ ภูระหงษ์. (2540). ฆ้องวง: วัฒนธรรมการสร้างและผลกระทบทางดนตรี. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- อรพิน ชุณหะวัณ. (2555). การสร้างชุดการเรียนรู้แบบสาธิตและฝึกปฏิบัติเรื่องการบรรเลงฆ้อง
วงใหญ่สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, กรุงเทพฯ.
- อรวรรณ บรรจงศิลป์. (2561). การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษาทฤษฎีและปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 3
) . กรุงเทพฯ: สมาคมครูดนตรี(ประเทศไทย).

อารีย์ พันธุ์มณี. (2546). จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนรู้การสอน. กรุงเทพฯ: ไผ่ไหมครีเอทีฟกรุ๊ป.
อุทิศ นาคสวัสดิ์. (2531). ทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีไทย. กรุงเทพฯ: พัฒนศิลป์การดนตรีและละคร.

1.ผลการประเมินคุณภาพแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่

ผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ กรณีศึกษาสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์เสร็จเรียบร้อยแล้วจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินคุณภาพของแบบฝึกทักษะ

ตาราง 3 ผลการประเมินคุณภาพแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่

ลำดับ ที่	รายการข้อคำถาม	ระดับการ พิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ระดับ คุณภาพ	แปลผล
		1	2	3		
ด้านวัตถุประสงค์การเรียนรู้						
1	วัตถุประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	4	4.67	ดีมาก
2	มีการกำหนดพฤติกรรมที่คาดหวังอย่างชัดเจน	5	5	4	4.67	ดีมาก
3	ระบุพฤติกรรมด้านการตีฆ้องวงใหญ่ได้อย่างเหมาะสม	5	5	3	4.3	ดี
4	วัตถุประสงค์การเรียนรู้สามารถวัดและประเมินผลได้	5	5	4	4.67	ดีมาก
ด้านเนื้อหาการเรียนการสอน						
5	เนื้อหาของบทเรียนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ทุกประการ	4	5	4	4.3	ดี
6	เนื้อหาของบทเรียนมีความถูกต้อง	4	5	3	4	ดี
7	เนื้อหาของบทเรียนมีความเหมาะสมกับเวลาในการจัดการเรียนการสอน	4	5	4	4.3	ดี
8	เนื้อหาของบทเรียนมีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน	5	4	4	4.3	ดี
9	กิจกรรมในแต่ละบทเรียนมีความเหมาะสม	5	5	4	4.67	ดีมาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	รายการข้อคำถาม	ระดับการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญคนที่			สรุปผล	แปลผล
		1	2	3		
ด้านการกิจกรรมการเรียนการสอน						
10	มีการจัดลำดับกิจกรรมการสอนตามความยากง่ายได้อย่างเหมาะสม	5	5	4	4.67	ดีมาก
11	มีการกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความสนใจการเรียนรู้	4	5	4	4.3	ดี
12	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	5	5	4	4.67	ดีมาก
13	กิจกรรมการสอนมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา	5	5	4	4.67	ดีมาก
ด้านสื่อการสอน						
14	แบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่มีรูปแบบที่เหมาะสม	5	5	4	4.67	ดีมาก
15	แบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ มีความชัดเจนในด้านเนื้อหาและเข้าใจง่าย	5	5	4	4.67	ดีมาก
16	แบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่มีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	5	4	4.67	ดีมาก
17	แบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้	5	5	4	4.67	ดีมาก

2. ผลการประเมินคุณภาพแบบวัดและประเมินผลการตีฆ้องวงใหญ่

ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดและประเมินผลการตีฆ้องวงใหญ่จากการศึกษาสำนักดนตรีไทย บ้านอรรถกฤษณ์และได้นำแบบวัดและประเมินผลให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านประเมินเพื่อประเมินคุณภาพของแบบวัดและประเมินผล

ตาราง 4 ผลการประเมินคุณภาพแบบวัดและประเมินผลการตีฆ้องวงใหญ่

สิ่งที่ประเมิน	รายการข้อคำถาม	ระดับการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
1. ทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ตามลักษณะของแบบฝึก	1. ปฏิบัติทักษะตามลักษณะของแบบฝึกอย่างคล่องตัวได้โดยไม่สะดุดหรือติดขัด	1	1	1	1	สอดคล้อง
	2. ตีถูกปุมของลูกฆ้องวงใหญ่โดยไม่โดนฉัตร หรือลูกฆ้องใกล้เคียง	1	1	1	1	สอดคล้อง
	3. บังคับหัวไม้ตั้งตรงเป็นฉากขนานกับลูกฆ้องวงใหญ่	1	1	1	1	สอดคล้อง
	4. บังคับไม้ตีให้ตีลงบนลูกฆ้องให้เต็มป็นของไม้ตี	1	1	1	1	สอดคล้อง
	5. ยกไม้ตีสูงพอประมาณไม่สูงหรือต่ำจนเกินไป	1	1	1	1	สอดคล้อง
2. คุณภาพของเสียงฆ้องวงใหญ่ขณะฝึกทักษะ	1. เสียงฆ้องมีความดังพอประมาณ ไม่ดังหรือเบาจนเกินไป	1	1	1	1	สอดคล้อง
	2. เสียงฆ้องมีความดังเท่ากันหรือสม่ำเสมอขณะฝึก	1	1	1	1	สอดคล้อง
	3. น้ำหนักมือของผู้เรียนลงพร้อมกันทั้งซ้ายและขวามีความดังเท่ากัน	1	1	1	1	สอดคล้อง
3. ความคล่องตัวในการตีฆ้องวงใหญ่	1. ปฏิบัติได้ตามเวลาที่กำหนดในแต่ละแบบฝึก	1	1	1	1	สอดคล้อง
	2. ปฏิบัติทักษะการตีฆ้องตามแบบฝึกได้ทันทีและตีตามแบบฝึกได้อย่างสมบูรณ์	1	1	1	1	สอดคล้อง

ตาราง 4 (ต่อ)

สิ่งที่ จะ ประเมิน	รายการประเมิน	ระดับการ พิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
4. การดูแล รักษาช่อง วงใหญ่	1. เมื่อลูกช่องติดกันสามารถขยับลูกช่องได้ทันที	1	1	1	1	สอดคล้อง
	2. เมื่อเชือกหรือหนังร้อยลูกช่องหย่อนสามารถผูกให้ตึงอย่างเหมาะสม	1	1	1	1	สอดคล้อง
	3. เมื่อบรรเลงเสร็จจัดเก็บเข้าที่วางงานช่องในแนวราบไม่ซ้อนกัน	1	1	1	1	สอดคล้อง

3. ผลการตรวจสอบความตรงและความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูปิก

ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูปิกและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประเมินผลความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของเกณฑ์

ตาราง 5 ผลการตรวจสอบความตรงและความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูปิก

สิ่งที่จะประเมิน	รายการประเมิน	ระดับการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
ทักษะการตี ช่องวงใหญ่ ตามลักษณะ ของแบบฝึก	5 คะแนน เมื่อ					
	1.ปฏิบัติทักษะตามลักษณะของแบบฝึกได้โดยไม่สะดุดหรือติดขัด	1	1	1	1	เหมาะสม
	2.ตีลูกปัดของลูกช่องวงใหญ่โดยไม่โดนฉัตร หรือลูกช่องใกล้เคียง	1	1	1	1	เหมาะสม
	3.บังคับหัวไม้ตั้งตรงเป็นฉากขนานกับลูกช่องวงใหญ่ตลอดเวลาที่ดี	1	1	1	1	เหมาะสม
	4.บังคับไม้ตีให้ตีลงบนลูกช่องให้เต็มปิ่นของไม้ตี	1	1	1	1	เหมาะสม
	5.ยกไม้ตีสูงพอประมาณไม่สูงหรือต่ำจนเกินไป	1	1	1	1	เหมาะสม
	4 คะแนน เมื่อ					
	1.ปฏิบัติทักษะตามลักษณะของแบบฝึกมีสะดุดหรือติดขัด 2-3 ครั้ง	1	1	1	1	เหมาะสม
	2.ตีลูกปัดของลูกช่องวงใหญ่แต่ตีโดนฉัตรหรือ ลูกช่องใกล้เคียง 2-3 ครั้ง	1	1	1	1	เหมาะสม
	3.บังคับหัวไม้ตั้งตรงเป็นฉากขนานกับลูกช่องวงใหญ่ มิงอ แชนหรือข้อมือ 1-2 ครั้ง	1	1	1	1	เหมาะสม
	4.บังคับไม้ตีให้ตีลงบนลูกช่องให้เต็มปิ่นของไม้ตี แต่มีตีไม่เต็มปิ่นของไม้หลายๆครั้ง	1	1	0	0.67	เหมาะสม
	5.ยกไม้ตีสูงหรือต่ำหลายๆครั้ง	1	1	0	0.67	เหมาะสม

ตาราง 5 (ต่อ)

สิ่งที่ จะ ประเมิน	รายการประเมิน	ระดับการ พิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
ทักษะการตี ช่องวงใหญ่ ตามลักษณะ ของแบบฝึก	3 คะแนน เมื่อ 1.ปฏิบัติทักษะตามลักษณะของแบบฝึกมีสะดุดหรือ ติดขัด 4-5 ครั้ง	1	1	0	0.67	เหมาะสม
	2.ตีลูกปุ่มของลูกช่องวงใหญ่แต่โดนฉัตรหรือ ลูกช่อง ใกล้เคียง 4-5 ครั้ง	1	1	0	0.67	เหมาะสม
	3.บังคับหัวไม้ตั้งตรงเป็นฉากขนานกับลูกช่องวงใหญ่ มืองแขนหรือข้อมือ3-4ครั้ง	1	1	0	0.67	เหมาะสม
	4.บังคับไม้ตีให้ตีลงบนลูกช่องให้เต็มปิ่นของไม้ตี แต่มี ตีไม่เต็มปิ่นของไม้บ่อยครั้ง	1	1	0	0.67	เหมาะสม
	5.ยกไม้ตีสูงหรือต่ำบ่อยครั้ง	1	1	0	0.67	เหมาะสม
	2 คะแนน เมื่อ 1.ปฏิบัติทักษะตามลักษณะของแบบฝึก สะดุดหรือ ติดขัดตลอดเวลาที่ดี	1	1	1	1	เหมาะสม
	2.ตีลูกปุ่มของลูกช่องวงใหญ่แต่โดนฉัตรหรือลูกช่อง ใกล้เคียงตลอดเวลาที่ดี	1	1	1	1	เหมาะสม
	3.บังคับหัวไม้ตั้งตรงเป็นฉากขนานกับลูกช่องวงใหญ่ มืองแขนหรือข้อมือตลอดเวลาที่ดี	1	1	1	1	เหมาะสม
	4.บังคับไม้ตีให้ตีลงบนลูกช่องให้เต็มปิ่นของไม้ตี แต่มี ตีไม่เต็มปิ่นของไม้ตีตลอดเวลาที่ดี	1	1	1	1	เหมาะสม
	5.ยกไม้ตีสูงหรือต่ำตลอดเวลาที่ดี	1	1	1	1	เหมาะสม
	1 คะแนนเมื่อ ปฏิบัติตามลักษณะของแบบฝึกได้แต่ไม่เป็นไปตาม เกณฑ์ที่กำหนด	1	1	1	1	เหมาะสม

ตาราง 5(ต่อ)

สิ่งที่ จะ ประเมิน	รายการประเมิน	ระดับการ พิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญคน ที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
คุณภาพ ของเสียง ห้องวงใหญ่	5 คะแนน เมื่อ 1. เสียงห้องมีความดังพอประมาณ ไม่ดังหรือเบาจนเกินไป	1	1	1	1	เหมาะสม
	2. เสียงห้องมีความดังเท่ากันหรือสม่ำเสมอขณะฝึก	1	1	1	1	เหมาะสม
	3. นักร้องมือของผู้เรียนลงพร้อมกันทั้งซ้ายและขวามีความดังเท่ากัน	1	1	1	1	เหมาะสม
	4 คะแนน เมื่อ 1. เสียงห้องมีความดังพอประมาณ ไม่ดังหรือเบาจนเกินไป	1	1	1	1	เหมาะสม
	2. เสียงห้องมีความดังสม่ำเสมอ มีดังหรือเบาจนเกินไป	1	1	0	0.67	เหมาะสม
	3. นักร้องมือของผู้เรียนลงพร้อมกันทั้งซ้ายและขวามีความดังเท่ากัน แต่ตีสองไม่พร้อมกัน 2-3 ครั้ง	1	1	1	1	เหมาะสม
	3 คะแนน เมื่อ 1. เสียงห้องมีความดังพอประมาณ ไม่ดังหรือเบาจนเกินไป	1	1	1	1	เหมาะสม
	2. เสียงห้องมีความดังสม่ำเสมอ มีดังหรือเบาจนเกินไป บ่อยครั้ง	1	1	0	0.67	เหมาะสม
	3. นักร้องมือของผู้เรียนลงพร้อมกันทั้งซ้ายและขวามีความดังเท่ากัน แต่ตีสองไม่พร้อมกัน 4-5 ครั้ง	1	1	1	1	เหมาะสม
	2 คะแนน เมื่อ 1. ไม่สามารถควบคุม เสียงห้องให้มีความดังพอประมาณได้	1	1	1	1	เหมาะสม
	2. ไม่สามารถควบคุมเสียงห้องให้มีความดังสม่ำเสมอ มีความดังและเบาสลับกันไปมาตลอดเวลา	1	1	1	1	เหมาะสม
	3. นักร้องมือของผู้เรียนลงไม่พร้อมกันทั้งซ้ายและขวามีความดังไม่เท่ากันตลอดเวลา	1	1	1	1	เหมาะสม
	1 คะแนนเมื่อ เสียงห้องดังมีความดัง แต่คุณภาพเสียงไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด	1	1	1	1	เหมาะสม

ตาราง 5 (ต่อ)

สิ่งที่ จะ ประเมิน	รายการประเมิน	ระดับการ พิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
ความ คล่องตัวใน การตีฆ้องวง ใหญ่	5 คะแนน เมื่อ 1. ปฏิบัติได้ตามเวลาที่กำหนดในแต่ละแบบฝึก	1	1	1	1	เหมาะสม
	2.ปฏิบัติทักษะการตีฆ้องตามแบบฝึกได้ทันทีและตีตามแบบฝึกได้อย่างสมบูรณ์	1	1	1	1	เหมาะสม
	4 คะแนน เมื่อ 1.ปฏิบัติได้ตามเวลาที่กำหนดในแต่ละแบบฝึก	1	1	1	1	เหมาะสม
	2.ปฏิบัติทักษะการตีฆ้องตามแบบฝึกได้และตีตามแบบฝึกได้อย่างสมบูรณ์	1	1	1	1	เหมาะสม
	3 คะแนน เมื่อ 1.ปฏิบัติทักษะตามแต่ละแบบฝึกได้แต่เกินเวลาที่กำหนด 1- 5 นาที	1	1	1	1	เหมาะสม
	2.ปฏิบัติทักษะการตีฆ้องตามแบบฝึกได้แต่สามารถตีตามแบบฝึกได้อย่างสมบูรณ์	1	1	1	1	เหมาะสม
	2 คะแนน เมื่อ 1.ปฏิบัติทักษะตามแต่ละแบบฝึกแต่เกินเวลาที่กำหนด 6-10 นาที	1	1	1	1	เหมาะสม
	2.ปฏิบัติทักษะการตีฆ้องตามแบบฝึกได้แต่ไม่สามารถตีตามแบบฝึกได้อย่างสมบูรณ์	1	1	1	1	เหมาะสม
	1 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติทักษะตามแบบฝึกได้ แต่ไม่เป็นไปตามที่เกณฑ์กำหนด	1	1	1	1	เหมาะสม
	2.ปฏิบัติทักษะการตีฆ้องตามแบบฝึกได้และตีตามแบบฝึกได้อย่างสมบูรณ์	1	1	1	1	เหมาะสม

ตาราง 5 (ต่อ)

สิ่งที่ ประเมิน	รายการประเมิน	ระดับการ พิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
การดูแล รักษาห้อง ใหญ่	5 คะแนนเมื่อ					
	1. เมื่อลูกห้องติดกันสามารถขยับลูกห้องได้ทันที และลูกห้องไม่ขยับมาติดกันจนจบการบรรเลง	1	1	1	1	เหมาะสม
	2. เมื่อเชือกหรือหนังร้อยลูกห้องหย่อนสามารถผูก ให้ตึงอย่างเหมาะสม	1	1	1	1	เหมาะสม
	3. เมื่อบรรเลงเสร็จจัดเก็บเข้าที่วางรานห้องใน แนวราบไม่ซ้อนกัน	1	1	1	1	เหมาะสม
	4 คะแนนเมื่อ					
	1. เมื่อลูกห้องติดกันสามารถขยับลูกห้องได้ทันทีแต่ ลูกห้องยังขยับมาติดกัน	1	1	1	1	เหมาะสม
	2. เมื่อเชือกหรือหนังร้อยลูกห้องหย่อนสามารถผูก ให้ตึงได้	1	1	1	1	เหมาะสม
	3. เมื่อบรรเลงเสร็จจัดเก็บเข้าที่วางรานห้องใน แนวราบไม่ซ้อนกัน	1	1	1	1	เหมาะสม
	3 คะแนนเมื่อ					
	1. เมื่อลูกห้องติดกันสามารถขยับลูกห้องได้แต่ไม่มี ความคล่องตัวมาก	1	1	1	1	เหมาะสม
	2. เมื่อเชือกหรือหนังร้อยลูกห้องหย่อนสามารถผูก ให้ตึงได้แต่ขาดความคล่องตัว	1	1	1	1	เหมาะสม
	3. เมื่อบรรเลงเสร็จจัดเก็บเข้าที่วางรานห้องใน แนวราบไม่ซ้อนกัน	1	1	1	1	เหมาะสม

ตาราง 5 (ต่อ)

สิ่งที่ จะ ประเมิน	รายการประเมิน	ระดับการ พิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
การดูแล รักษาห้อง ใหญ่	2 คะแนนเมื่อ					
	1. เมื่อลูกห้องติดกันสามารถขยับลูกห้องได้แต่ไม่มี ความคล่องตัวมาก	1	1	1	1	เหมาะสม
	2. เมื่อเชือกหรือหนังร้อยลูกห้องหย่อนไม่สามารถผูก ให้ตึง	1	1	1	1	เหมาะสม
	3. เมื่อบรรเลงเสร็จจัดเก็บเข้าที่วางรานห้องใน แนวราบไม่ซ้อนกัน	1	1	1	1	เหมาะสม
	1 คะแนนเมื่อ					
	1. เมื่อลูกห้องติดกันไม่สามารถขยับลูกห้อง	1	1	1	1	เหมาะสม
	2. เมื่อเชือกหรือหนังร้อยลูกห้องหย่อนไม่สามารถผูก ให้ตึง	1	1	1	1	เหมาะสม
	3. เมื่อบรรเลงเสร็จไม่จัดเก็บเข้าที่และวางรานห้องใน ลักษณะอื่นที่ไม่ใช่แนวราบ	1	1	1	1	เหมาะสม

4. ผลการความสอดคล้องของแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่

ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษาสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านประเมินความสอดคล้อง

ตาราง 6 ผลการประเมินความสอดคล้องแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่

สิ่งที่จะประเมิน	รายการประเมิน	ระดับการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
ด้านปัจจัยนำเข้า	1. ค่าชี้แจงของกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เข้าใจง่าย	1	1	1	1	สอดคล้อง
	2. มีเวลาเพียงพอสำหรับฝึกทักษะในแต่ละแบบฝึก	1	1	1	1	สอดคล้อง
	3. เนื้อหาที่เรียนมีความเหมาะสมและมีความน่าสนใจ	1	1	1	1	สอดคล้อง
2. ด้านกระบวนการ	1. แบบฝึกทักษะทำให้เกิดความชำนาญ	1	1	1	1	สอดคล้อง
	2. กิจกรรมการเรียนรู้การสอนส่งเสริมการเรียนรู้	1	1	1	1	สอดคล้อง
	3. แบบฝึกทักษะเรียนรู้จากความง่ายไปหาความยาก	1	1	1	1	สอดคล้อง
	4. แบบประเมินการปฏิบัติมีความเหมาะสม	1	1	1	1	สอดคล้อง
	3. บังคับหัวไม้ตั้งตรงเป็นฉากขนานกับลูกฆ้องวงใหญ่ มึงอแขนหรือข้อมือ 1-2 ครั้ง	1	1	1	1	สอดคล้อง
3. ด้านผลผลิต	1. นักเรียนได้ฝึกทักษะตามรูปแบบของแบบฝึกอย่างครบถ้วน	1	1	1	1	สอดคล้อง
	2. การฝึกด้วยแบบฝึกทักษะนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการตีฆ้องวงใหญ่ได้	1	1	1	1	สอดคล้อง
	3. แบบฝึกทักษะนี้ทำให้นักเรียนทราบถึงองค์ความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี	1	1	1	1	สอดคล้อง

แบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ กรณีศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น สำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์

คำอธิบาย

แบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ กรณีศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์เป็นแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ ใช้สำหรับการพัฒนาทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีทักษะการตีฆ้องวงใหญ่เบื้องต้น มีพื้นฐานในการอ่านโน้ตไทย และมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิธีการตีฆ้องวงใหญ่

แบบฝึกทักษะฆ้องวงใหญ่นี้ ได้ถอดองค์ความรู้การฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ สำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี มาสร้างเป็นแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ สำหรับฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. ปฏิบัติทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ในลักษณะคู่แปด
2. ปฏิบัติทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ในลักษณะการตีแยกมือ
3. ปฏิบัติทักษะการตีฆ้องวงใหญ่การแบ่งมือ
4. ปฏิบัติทักษะการตีฆ้องวงใหญ่การตีประคบมือ
5. ปฏิบัติทักษะการตีฆ้องวงใหญ่การตีเทคนิคขั้นสูง
6. ปฏิบัติทักษะการตีฆ้องวงใหญ่เป็นทำนองหรือรูปแบบทำนอง

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. แบบฝึกนี้ใช้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีทักษะการตีฆ้องวงใหญ่เบื้องต้น
2. การตีคู่แปด แบ่งออกเป็น 4 วิธีคือ
 - 2.1 การตีมือซ้าย 1 ครั้ง มือขวา 1 ครั้ง (ตีสลับซ้ายขวา)
 - 2.2 การตีมือซ้าย 1 ครั้ง มือขวา 2 ครั้ง (สำนักดนตรีไทยอรรถกฤษณ์เรียกว่า มือหลัก)
 - 2.3 การตีคู่แปด มือซ้ายและมือขวาตีพร้อมกัน 1 เสียง
 - 2.4 การตีคู่แปด มือซ้ายและมือขวาตีพร้อมกัน 3 เสียง
3. การตีแยกมือ
 - 3.1 การตีแยกมือขวา 2 ลูก การตีมือซ้าย 1 เสียง ตามด้วยมือขวา 2 เสียง

3.2 การตีแยกมือขวา 3 ลูก การตีมือซ้าย 1 เสียง ตามด้วยมือขวา 3 เสียง

3.3 การตีแยกมือซ้าย 3 ลูก การตีมือขวา 1 เสียง ตามด้วยมือซ้าย 3 เสียง

3.4 การตีตามเสียง การตีแยกมือขวาและมือซ้าย โดยเริ่มจากมือขวาเรียงเสียงขึ้น 4 เสียง และตามด้วยมือซ้าย 4 เสียงซึ่งทั้งสองมือจะห่างกัน แปรเสียง โดยนับจากมือซ้าย

3.5 การตีย้อนเสียง การตีแยกมือขวาและมือซ้าย โดยเริ่มจากมือขวาเรียงเสียงขึ้น 4 เสียง และตามด้วยมือซ้ายแต่มือซ้ายจะตีย้อนเสียงลง ซึ่งทั้งสองมือจะห่างกัน ห้าเสียง โดยนับจากมือซ้าย

4. การหมุนหัวไม้ตี หมายถึง การหมุนหัวไม้ตีเพื่อเป็นการถนอมไม้ตี

5. การตีแบ่งมือ

5.1 การตีแบ่งมือ 3 เสียง คือ การตี 3 เสียงเรียงกันโดยเริ่มจากมือซ้าย 1 เสียงแล้วตามด้วยมือขวา 2 เสียง

5.2 การตีแบ่งมือ 4 เสียง คือ การตี 4 เสียงเรียงกันโดยเริ่มจากมือซ้าย 2 เสียงแล้วตามด้วยมือขวา 2 เสียง

6. การตีประคบ

6.1. หนีด คือการตีลงไปที่ปุ่มของลูกช่องแล้วยังคงวางหัวไม้ตีตะไไไว้ที่ คือไม่ยกไม้ตีเพื่อไม่ให้เกิดเสียงกังวาน

6.2. หนาด คือ การตีลงไปที่ปุ่มของลูกช่อง ยกไม้ตีขึ้นเพื่อให้เกิดเสียงกังวานเพียงเล็กน้อย แล้วจึงใช้ไม้ตีกดลงไปเพื่อห้ามเสียงทันที

6.3. หนอด คือ การตีลงไปที่ปุ่มของลูกช่อง ยกไม้ตีขึ้นเพื่อให้เกิดเสียงกังวานยาวพอสมควร แล้วจึงใช้ไม้ตีกดห้ามเสียง

6.4. โหน่ง คือการตีเปิดมือหรือการตีให้เสียงช่องดังกังวานโดยไม่ต้องห้ามเสียง

7 การตีสะบัด

7.1 สะบัดเปิดเสียง คือการตีด้วยมือซ้ายก่อน 1 เสียง แล้วตาม มือขวา 2 เสียงเรียงติดกันอย่างรวดเร็ว

7.2 สะบัดปิดเสียง คือการตีด้วยมือซ้ายก่อน 1 เสียง แล้วตาม มือขวา 2 เสียงเรียงติดกันอย่างรวดเร็ว แต่จะตีเสียงหนีดในเสียงที่ 1 และเสียงที่ 3

8.การตีสะเดาะคือ การตี 1 เสียงให้เป็น 3 พยางค์อย่างรวดเร็วโดยใช้มือขวาตี 2 ครั้ง แล้วตามด้วยมือซ้าย 1 ครั้ง การตีในลักษณะนี้สำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์จะเรียกว่าการตีสะเดาะ

9. การตีกวาด การตีกวาดเป็นการใช้มือขวาตีในลักษณะลากมือจากเสียงต่ำขึ้นไปหาเสียงสูง พร้อมใช้มือซ้ายตีเสียงหนืดที่เสียงเริ่มต้นของมือขวาทันทีที่มือขวาลากไปถึงเสียงสุดท้ายของคู่แปด

10. การตีไขว้มือจะตีในลักษณะมือซ้ายทับมือขวาเป็นรูปกากบาทโดยมือขวาจะตีก่อนแล้วตามด้วยมือซ้าย

โครงสร้างการฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

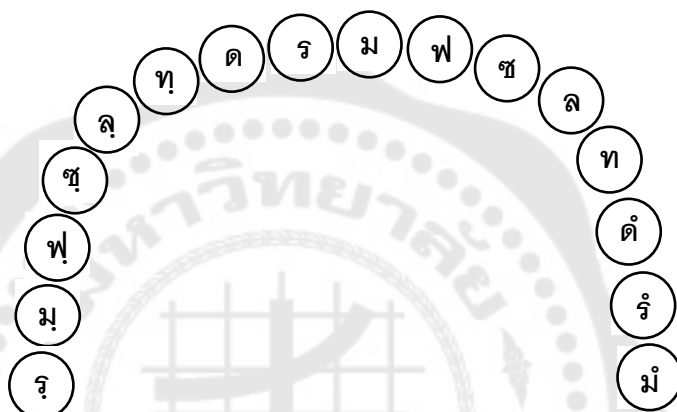
เวลา 12 ชั่วโมง

แบบฝึกทักษะที่	เรื่อง	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	การปฏิบัติทักษะ	เวลาเรียน (ชั่วโมง)
1	การฝึกทักษะคู่แปด	ปฏิบัติทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ในลักษณะคู่แปด	1.การตีสลับมือซ้ายขวาในลักษณะคู่แปด 2.การตีมือฆ้องหลักในลักษณะคู่แปด 3.การตีคู่แปด 4. การตีคู่แปดสามเสียง	2
2	การฝึกทักษะการตีแยกมือ	ปฏิบัติทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ในลักษณะการตีแยกมือ	1. การตีแยกมือขวา 2 ลูก 2. การตีแยกมือขวา 3 ลูก 3. การตีแยกมือซ้าย 3 ลูก 4. การตีแยกมือซ้ายและมือขวา (ตามเสียง) 5. การตีแยกมือซ้ายและมือขวา (ย้อนเสียง)	2
3	การฝึกทักษะการตีแบ่งมือและการฝึกหมุนไม้	ปฏิบัติทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ในลักษณะการตีแยกมือ ปฏิบัติทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ในลักษณะการตีแบ่งมือ	1. การแบ่งมือ 4 เสียง 2. การแบ่งมือ 3 เสียง 3. การฝึกหมุนไม้	1

แบบฝึกทักษะที่	เรื่อง	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	การปฏิบัติทักษะ	เวลาเรียน (ชั่วโมง)
4	การฝึกประคบเสียง	ปฏิบัติทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ในลักษณะคู่แปด ปฏิบัติทักษะการตีฆ้องวงใหญ่การตีประคบเสียง	1. การตีประคบเสียงขนาดและโหม่ง ในลักษณะการตีคู่แปด สลับซ้ายและขวา 2. การตีประคบเสียงหนีดและหนดในลักษณะการตีคู่แปด	1
5	การฝึกตีเทคนิคขั้นสูง	ปฏิบัติทักษะการตีฆ้องเทคนิคขั้นสูง	1. การตีสับัดเปิดมือ-ปิดมือ 2. การตีกวาด 3. การตีไขว้มือ	2
6	การฝึกบรรเลงเป็นทำนองหรือรูปแบบทำนอง	ปฏิบัติทักษะการตีฆ้องวงใหญ่เป็นทำนองหรือรูปแบบทำนอง	1. การตีเพลงจิ้งกระบอก 2. เดี่ยวแขกบรเทศ	4

คำอธิบายแบบฝึก

แบบฝึกทักษะการตี้องวงใหญ่สำหรับนักเรียนไทยบ้านอรรถกฤษณ์นี้จะใช้โน้ตไทยและให้สัญลักษณ์กำกับเสียงของลูกฆ้องดังนี้

☐ จุดล่างตัวอักษร หมายถึง เสียงต่ำ

☐ จุดบนตัวอักษร หมายถึง เสียงสูง

หมายเหตุ

โน้ตที่ใช้บอกเสียงในแบบฝึกทักษะนี้จะใช้ระดับเสียงของวงปี่พาทย์

แบบฝึกที่ 1 การฝึกตีคู่แปด

การฝึกตีคู่แปดเบื้องต้นจากการศึกษาสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์มีด้วยทั้งหมด 4 วิธีซึ่งเป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการตีฆ้องวงใหญ่ การตีในลักษณะคู่แปดนี้ถือเป็นทักษะที่มีความจำเป็นในการตีฆ้องวงใหญ่เนื่องจากกระบวนการตีฆ้องวงใหญ่จะต้องใช้การตีในลักษณะคู่แปดเป็นหลัก เพราะฉะนั้นทักษะการตีคู่แปดจึงเป็นพื้นฐานในการตีฆ้องวงใหญ่ที่สำคัญ

แบบฝึกที่ 1.1 การตีมือซ้าย 1 ครั้ง มือขวา 1 ครั้งในลักษณะคู่แปด

เป็นการฝึกใช้มือซ้ายและมือขวาในลักษณะคู่แปด เพื่อให้ผู้เรียน เรียนรู้ทักษะเบื้องต้นของการตีฆ้องวงใหญ่ โดยปฏิบัติดังนี้ ใช้มือข้างซ้ายตีก่อน และจึงตามด้วยข้างขวา โดยตีข้างละ 1 ครั้ง เรียงเสียงจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง แล้วเรียงจากเสียงสูงลงมาหาเสียงต่ำ

รูปแบบที่ 1 เรียงเสียงจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง

มือขวา	- - - ร	- - - ม	- - - ฟ	- - - ช	- - - ล	- - - ท	- - - ด	- - - รั
มือซ้าย	- รั - -	- ม - -	- ฟ - -	- ช - -	- ล - -	- ท - -	- ด - -	- รั - -
มือขวา	- - - ม							
มือซ้าย	- ม - -							

รูปแบบที่ 2 เรียงเสียงจากเสียงสูงลงมาหาเสียงต่ำ

มือขวา	- - - ม	- - - รั	- - - ด	- - - ท	- - - ล	- - - ช	- - - ฟ	- - - ม
มือซ้าย	- ม - -	- รั - -	- ด - -	- ท - -	- ล - -	- ช - -	- ฟ - -	- ม - -
มือขวา	- - - ร							
มือซ้าย	- รั - -							

ในการฝึกครูผู้ควบคุมจะต้องให้ผู้เรียนตีรูปแบบและรูปแบบที่ 2 ติดต่อกัน

แบบที่ 1.2 การตีมือซ้าย 1 ครั้ง และมือขวา 2 ครั้งในลักษณะคู่แปด

การตีมือซ้าย 1 ครั้ง และมือขวา 2 ครั้ง หรือสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์เรียกว่ามือ
ซึ้งหลักเป็นการฝึกใช้มือซ้ายและมือขวาในลักษณะคู่แปด เพื่อให้ผู้เรียน เรียนรู้ทักษะเบื้องต้น
ของการตี ซึ้งวงใหญ่ โดยปฏิบัติดังนี้ เริ่มจากข้างซ้ายก่อนและจึงตามด้วยข้างขวา เรียงเสียงจาก
เสียงต่ำไปหาเสียงสูง แล้วเรียงจากเสียงสูงลงมาหาเสียงต่ำ การตีในลักษณะนี้จะเป็นวิธีการตีโดย
ปกติของซึ้งวงใหญ่

รูปแบบที่ 1 เรียงจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง

มือขวา	- - ร ร	- - ม ม	- - ฟ ฟ	- - ซ ซ	- - ล ล	- - ท ท	- - ด ด	- - รั รั
มือซ้าย	- ุ - -	- ม - -	- ฟ - -	- ซ - -	- ล - -	- ท - -	- ด - -	- ุ - -
มือขวา	- - ม ม							
มือซ้าย	- ม - -							

รูปแบบที่ 2 เรียงจากเสียงสูงลงมาหาเสียงต่ำ

มือขวา	- - ม ม	- - รั รั	- - ด ด	- - ท ท	- - ล ล	- - ซ ซ	- - ฟ ฟ	- - ม ม
มือซ้าย	- ม - -	- ุ - -	- ด - -	- ท - -	- ล - -	- ซ - -	- ฟ - -	- ม - -
มือขวา	- - ร ร							
มือซ้าย	- ุ - -							

ในการฝึกครูผู้ควบคุมจะต้องให้ผู้เรียนตีรูปแบบและรูปแบบที่ 2 ติดต่อกัน

แบบฝึกที่ 1.3 การตีคู่แปด

เป็นการฝึกความแม่นยำของการตีคู่แปด และฝึกการใช้น้ำหนักมือทั้งซ้ายและขวาให้ลง
พร้อมกันเพื่อให้ได้เสียงเท่ากันทั้งสองมือ โดยเริ่มจากเสียงต่ำเรียงขึ้นไปหาเสียงสูง และเรียงจาก
เสียงสูงลงมาหาเสียงต่ำ

รูปแบบที่ 1 เรียงจากเสียงต่ำขึ้นไปหาเสียงสูง

มือขวา	- - - ร	--- ม	--- ฟ	--- ซ	--- ล	--- ท	--- ด	--- รั
มือซ้าย	- - - ุ	--- มุ	--- ฟู	--- ซุ	--- ลุ	--- ทุ	--- ดุ	--- ร
มือขวา	--- ม							
มือซ้าย	--- ม							

รูปแบบที่ 2 เรียงจากเสียงสูงลงมาหาเสียงต่ำ

มือขวา	- - - ม	--- รั	--- ด	--- ทุ	--- ล	--- ซ	--- ฟ	- - - ม
มือซ้าย	--- ม	--- ร	--- ุ	--- ฟู	--- ลุ	--- ซุ	--- ฟู	- - - มุ
มือขวา	- - - ร							
มือซ้าย	- - - ุ							

ในการฝึกครูผู้ควบคุมจะต้องให้ผู้เรียนตีรูปแบบและรูปแบบที่ 2 ติดต่อกัน

แบบฝึกที่ 1.4 การตีคู่แปดสามเสียง

เป็นการฝึกเพื่อเพิ่มความแม่นยำในการตีเสียงคู่แปด และฝึกการใช้น้ำหนักมือทั้งซ้ายและขวาให้ลงพร้อมกันเพื่อให้ได้เสียงเท่ากันทั้งสองมือ โดยเริ่มจากเสียงต่ำเรียงขึ้นไปหาเสียงสูง และเรียงจากเสียงสูงลงมาหาเสียงต่ำ

รูปแบบที่ 1 เรียงจากเสียงต่ำขึ้นไปหาเสียงสูง

มือขวา	- - - ร	- ม - ฟ	--- ม	- ฟ - ซ	--- ฟ	- ซ - ล	--- ซ	- ล - ท
มือซ้าย	- - - รุ	- มุ - ฟุ	--- ม	- ฟุ - ซุ	--- ฟุ	- ซุ - ลุ	--- ซุ	- ลุ - ทุ

มือขวา	- - - ล	- ท - ด	--- ท	- ด - วั	--- ด	- วั - มั
มือซ้าย	- - - ลุ	- ทุ - ดุ	--- ทุ	- ดุ - วั	--- ดุ	- วั - มุ

รูปแบบที่ 2 เรียงจากสูงลงมาหาเสียงต่ำ

มือขวา	- - - มั	- วั - ด	--- วั	- ด - ท	--- ด	- ท - ล	--- ท	- ล - ซ
มือซ้าย	- - - มุ	- วั - ดุ	--- วั	- ดุ - ทุ	--- ดุ	- ทุ - ลุ	--- ทุ	- ลุ - ซุ

มือขวา	- - - ล	- ซ - ฟ	--- ซ	- ฟ - ม	--- ฟ	- ม - ร
มือซ้าย	- - - ลุ	- ซุ - ฟุ	--- ซุ	- ฟุ - มุ	--- ฟุ	- มุ - รุ

ในการฝึกหัดนั้นให้ผู้เรียนตีรูปแบบที่ 1 และ 2 ติดต่อกัน โดยจะนับเป็น 1 เที้ยว หรือ 1 ชุด

แบบฝึกที่ 2 การฝึกตีแยกมือ

เป็นการฝึกความคล่องตัวในการใช้มือซ้ายและมือขวา โดยจะแบ่งฝึกเป็นมือซ้ายและมือขวาในการฝึกตีแยกมือนี้นี้ จะไม่ตีเป็นคู่ แต่จะเน้นไปที่มือใดมือหนึ่ง เพื่อให้ผู้เรียนมีความคล่องตัวในการใช้มือซ้ายและมือขวา และเป็นการเพิ่มความแม่นยำในการตีโดยจะแตกต่างจากการตีในลักษณะคู่แปด คือการตีในลักษณะคู่แปดจะตีในระดับเสียงเดียวกันแต่การตีแยกมือนี้นี้จะสลับเสียงไปมา

แบบฝึกที่ 2.1 การตีแยกมือขวา 2 ลูก

เป็นการฝึกความคล่องตัวโดยเน้นไปที่มือขวา คือ การตีมือซ้ายหนึ่งครั้งแล้วตามด้วยมือขวาสองครั้ง มือขวาจะตีสลับเสียงไปมาดังนี้

รูปแบบที่ 1 เรียงเสียงจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง

มือขวา	- - - ร	- ม - ร	--- ม	- ฟ - ม	--- ฟ	- ช - ฟ	--- ช	- ล - ช
มือซ้าย	- ร - -	--- -	- ม - -	----	- ฟ - -	----	- ช - -	----

มือขวา	- - - ล	- ท - ล	--- ท	- ด - ท	--- ด	- ร - ด	--- ร	- ม - ร
มือซ้าย	- ล - -	----	- ท - -	----	- ด - -	----	- ร - -	----

รูปแบบที่ 2 เรียงเสียงจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง

มือขวา	- - - ร	- ม - ร	--- ด	- ร - ด	--- ท	- ด - ท	- - - ล	- ท - ล
มือซ้าย	- ร - -	--- -	- ด - -	----	- ท - -	----	- ล - -	----

มือขวา	--- ช	- ล - ช	--- ฟ	- ช - ฟ	--- ม	- ฟ - ม	--- ร	- ม - ร
มือซ้าย	- ช - -	----	- ฟ - -	----	- ม - -	----	- ร - -	----

ในการฝึกทักษะนี้ให้ผู้เรียนตีรูปแบบที่ 1 และ 2 ติดต่อกัน โดยจะนับเป็น 1 เที้ยว หรือ 1 ชุด

แบบฝึกที่ 2.2 การตีแยกมือขวา 3 ลูก

เป็นการฝึกความคล่องตัวโดยเน้นไปที่มือขวา คือ การตีมือซ้ายหนึ่งครั้งแล้วตามด้วยมือขวาสามครั้ง มือขวาคะตีเรียงเสียงขึ้นไปสามเสียง ไปเรื่อยๆดังนี้

รูปแบบที่ 1 เรียงเสียงจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง

มือขวา	- - - ร	- ม - ฟ	--- ม	- ฟ - ซ	--- ฟ	- ซ - ล	--- ซ	- ล - ท
มือซ้าย	- รุ - -	-----	- มุ - -	-----	- ฟุ - -	-----	- ซุ - -	-----

มือขวา	- - - ล	- ท - ด	--- ท	- ด - วั	--- ด	- วั - มั
มือซ้าย	- ลุ - -	-----	- ทุ - -	-----	- ดุ - -	-----

รูปแบบที่ 2 เรียงเสียงจากเสียงสูงลงมาหาเสียงต่ำ

มือขวา	--- มั	- วั - ด	--- วั	- ด - ท	--- ด	- ท - ล	- - - ท	- ล - ซ
มือซ้าย	- ม - -	-----	- ร - -	-----	- ดุ - -	-----	- ทุ - -	-----

มือขวา	--- ล	- ซ - ฟ	--- ซ	- ฟ - ม	--- ฟ	- ม - ร	--- ม	- ร - ด
มือซ้าย	- ลุ - -	-----	- ซุ - -	-----	- ฟุ - -	-----	- มุ - -	-----

มือขวา	--- ร	- ด - ท
มือซ้าย	- รุ - -	-----

ในการฝึกทักษะนั้นให้ผู้เรียนตีรูปแบบที่ 1 และ 2 ติดต่อกัน โดยจะนับเป็น 1 เที้ยว หรือ 1 ชุด

แบบฝึกที่ 2.3 การตีแยกมือซ้าย 3 ลูก

ในการตีแยกมือซ้ายนั้นจะไม่มีการตีในลักษณะ 2 ลูกสลับไปมาเนื่องจากธรรมชาติในการตีของห้องวงใหญ่นั้นมักจะใช้มือซ้ายลงก่อนมือขวา จะพบเพียงแต่การตีแยกมือซ้ายเรียงเสียง 3 ลูก

รูปแบบที่ 1 เรียงจากเสียงต่ำขึ้นไปหาเสียงสูง

มือขวา	- ร - -	- - - -	- ม - -	- - - -	- ฟ - -	- - - -	- ช - -	- - - -
มือซ้าย	- - - ร	- ม - ฟ	- - - ม	- ฟ - ช	- - - ฟ	- ช - ล	- - - ช	- ล - ฟ

มือขวา	- ล - -	- - - -	- ท - -	- - - -	- ด - -	- - - -	- ร - -	- - - -
มือซ้าย	- - - ล	- ฟ - ด	- - - ฟ	- ด - ร	- - - ด	- ร - ม	- - - ร	- ม - ฟ

มือขวา	- ม - -	- - - -
มือซ้าย	- - - ม	- ฟ - ช

รูปแบบที่ 2 เรียงจาเสียงสูงลงมาเสียงต่ำ

มือขวา	- ม - -	- - - -	- - ม -	- - - -	- ม - -	- - - -	- ร - -	- - - -
มือซ้าย	- - - ช	- ฟ - ม	- - - ฟ	- ม - ร	- - - ม	- ร - ด	- - - ร	- ด - ฟ

มือขวา	- ด - -	- - - -	- ท - -	- - - -	- ล - -	- - - -	- ช - -	- - - -
มือซ้าย	- - - ด	- ฟ - ล	- - - ฟ	- ล - ช	- - - ล	- ช - ฟ	- - - ช	- ฟ - ม

มือขวา	- ฟ - -	- - - -
มือซ้าย	- - - ฟ	- ม - ร

ในการฝึกหัดนั้นให้ผู้เรียนตีรูปแบบที่ 1 และ 2 ติดต่อกัน โดยจะนับเป็น 1 เที้ยว หรือ 1 ชุด

แบบฝึกที่ 2.4 การตีแยกมือซ้ายและแยกมือขวาแบบที่ 1

การตีแยกมือซ้ายและมือขวาเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้ฝึกความคล่องตัว และความแม่นยำ โดยแบบฝึกนี้จะเป็นการฝึกความคล่องตัว และความแม่นยำมือซ้ายและมือขวาในคราวเดียวกัน โดยเริ่มจากมือซ้าย สี่ครั้ง และตามด้วยมือขวาสี่ครั้ง เรียงเสียง 4 เสียงทั้งซ้ายและขวาดังรูปแบบที่ 1 หลังจากตีเรียงจากเสียงต่ำขึ้นไปหาเสียงสูงเรียบร้อยแล้ว จะตีในลักษณะถอยมือให้เริ่มด้วยมือขวาก่อนและจึงตามด้วยมือซ้ายดังรูปแบบที่ 2

รูปแบบที่ 1 เรียงจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง

มือขวา	- - - -	ร ม ฟ ซ	- - - -	ม ฟ ซ ล	- - - -	ฟ ซ ล ท	- - - -	ซ ล ท ด
มือซ้าย	ร ม ฟ ซ	- - - -	ม ฟ ซ ล	- - - -	ฟ ซ ล ท	- - - -	ซ ล ท ด	- - - -

มือขวา	- - - -	ล ท ด ร	- - - -	ท ด ร ม
มือซ้าย	ล ท ด ร	- - - -	ท ด ร ม	- - - -

รูปแบบที่ 2 ตีในลักษณะถอยมือ

มือขวา	ท ด ร ม	- - - -	ล ท ด ร	- - - -	ซ ล ท ด	- - - -	ฟ ซ ล ท	- - - -
มือซ้าย	- - - -	ท ด ร ม	- - - -	ล ท ด ร	- - - -	ซ ล ท ด	- - - -	ฟ ซ ล ท

มือขวา	ม ฟ ซ ล	- - - -	ร ม ฟ ซ	- - - -
มือซ้าย	- - - -	ม ฟ ซ ล	- - - -	ร ม ฟ ซ

ในการฝึกทักษะนี้ให้ผู้เรียนตีรูปแบบที่ 1 และ 2 ติดต่อกัน โดยจะนับเป็น 1 เที้ยว หรือ 1 ชุด

แบบฝึกที่ 2.5 การตีแยกมือซ้ายและแยกมือขวาแบบที่ 2

การตีแยกมือซ้ายและมือขวาเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้ฝึกความคล่องตัว และความแม่นยำ โดยแบบฝึกนี้จะเป็นการฝึกความคล่องตัว และความแม่นยำมือซ้ายและมือขวาในคราวเดียวกัน แต่แบบที่ 2 นี้ลักษณะของมือจะสวนทางกัน โดยจะเริ่มจากมือขวาก่อน และตามด้วยมือซ้าย แบบฝึกนี้หากมือขวาตีเรียงเสียงขึ้น มือซ้ายจะตีเรียงเสียงลง เป็นการฝึกความคล่องตัวอีกแบบหนึ่ง

รูปแบบที่ 1

มือขวา	ร ม ฟ ช	- - - -	ม ฟ ช ล	- - - -	ฟ ช ล ท	- - - -	ช ล ท ด	- - - -
มือซ้าย	- - - -	ช ฟ ม ร	- - - -	ล ช ฟ ม	- - - -	ท ล ช ฟ	- - - -	ด ท ล ช

มือขวา	ล ท ด ร	- - - -	ท ด ร ม	- - - -
มือซ้าย	- - - -	ร ด ท ล	- - - -	ม ร ด ท

รูปแบบที่ 2

มือขวา	ม ร ด ท	- - - -	ร ด ท ล	- - - -	ด ท ล ช	- - - -	ท ล ช ฟ	- - - -
มือซ้าย	- - - -	ท ด ร ม	- - - -	ล ท ด ร	- - - -	ช ล ท ด	- - - -	ฟ ช ล ท
มือขวา	ล ช ฟ ม	- - - -						
มือซ้าย	- - - -	ม ฟ ช ล						

ในการฝึกทักษะนี้ให้ผู้เรียนตีรูปแบบที่ 1 และ 2 ติดต่อกัน โดยจะนับเป็น 1 เที้ยว หรือ 1ชุด

แบบฝึกที่ 3 การแบ่งมือ

การตีฆ้องวงใหญ่นั้นในแต่ละทำนองเพลงจะใช้มือในการตีอย่างเป็นสัดส่วนที่มีความเหมาะสม ในแบบฝึกที่ 3 นี้จะฝึกให้ผู้เรียนทราบถึงลักษณะในการแบ่งมือตามรูปแบบต่างๆ และเป็นการฝึกความคล่องตัวในการตีฆ้องวงใหญ่อีกด้วย

แบบฝึกที่ 3.1 เป็นการตี 4 เสียงในลักษณะเรียงเสียงกัน การแบ่งมือในลักษณะนี้จะใช้มือซ้าย 2 เสียง มือขวา 2 เสียง โดยเริ่มจาก มือซ้ายก่อนในการเรียงเสียงขึ้น

รูปแบบที่ 1

มือขวา	- - ฟุ ชุ	- - ชุ ลุ	- - ลุ ทุ	- - ทุ ดู	- - ดู รุ	- - รุ มุ	- - มุ ฟุ	- - ฟุ ชุ
มือซ้าย	รุ มุ - -	มุ ฟุ - -	ฟุ ชุ - -	ชุ ลุ - -	ลุ ทุ - -	ทุ ดู - -	ดู รุ - -	รุ มุ - -

มือขวา	- - ชุ ล	- - ล ทุ	- - ทุ ดู	- - ดู รุ	- - รุ มุ
มือซ้าย	มุ ฟุ - -	ฟุ ชุ - -	ชุ ล - -	ลุ ทุ - -	ทุ ดู - -

รูปแบบที่ 2 เป็นการตี 4 เสียงในลักษณะเรียงเสียงกัน การแบ่งมือในลักษณะนี้จะใช้มือซ้าย 2 เสียง มือขวา 2 เสียง โดยเริ่มจาก มือขวาก่อนในการเรียงเสียงลง

มือขวา	มู รุ - -	รุ ดู - -	ดู ทุ - -	ทุ ล - -	ล ชุ - -	ชุ ฟุ - -	ฟุ มุ - -	มุ รุ - -
มือซ้าย	- - ดู ทุ	- - ทุ ล	- - ล ชุ	- - ชุ ฟุ	- - ฟุ มุ	- - มุ รุ	- - รุ ดู	- - ดู ทุ

มือขวา	รุ ดู - -	ดู ทุ - -	ทุ ล - -	ลุ ชุ - -	ชุ ฟุ - -
มือซ้าย	- - ทุ ล	- - ล ชุ	- - ชุ ฟุ	- - ฟุ มุ	- - มุ รุ

ในการฝึกหัดนั้นให้ผู้เรียนตีรูปแบบที่ 1 และ 2 ติดต่อกัน โดยจะนับเป็น 1 เที้ยว หรือ 1 ชุด

แบบฝึกที่ 3.2 เป็นการตีในลักษณะ 3 เสียงในลักษณะเรียงเสียงติดกัน

รูปแบบที่ 1 การตี 3 เสียงเรียงติดกันเริ่มจากในรูปแบบที่ 1 จะเริ่มจากตีมือซ้าย 1 ครั้ง แล้วตามด้วยมือขวา 2 ครั้ง เรียงจากเสียงต่ำขึ้นไปหาเสียงสูง

มือขวา	-- มุ ฟ	-- ฟ ช	-- ช ล	-- ล ท	-- ท ด	-- ด ุ	-- ุ ม	-- ม ฟ
มือซ้าย	- ุ - -	- ม - -	- ฟ - -	- ช - -	- ล - -	- ท - -	- ด - -	- ุ - -

มือขวา	-- ฟ ช	-- ช ล	-- ล ท	-- ท ด	-- ด ุ	-- ุ ม
มือซ้าย	- ม - -	- ฟ - -	- ช - -	- ล - -	- ท - -	- ด - -

รูปแบบที่ 2 การตี 3 เสียงเรียงติดกันเริ่มจากในรูปแบบที่ 2 จะเริ่มจากตีมือขวา 1 ครั้ง แล้วตามด้วยมือซ้าย 2 ครั้ง เรียงจากเสียงสูงลงมาหาเสียงต่ำ

มือขวา	- ม - -	- ุ - -	- ด - -	- ท - -	- ล - -	- ช - -	- ฟ - -	- ม - -
มือซ้าย	- - ุ ด	- - ด ท	- - ท ล	- - ล ช	- - ช ฟ	- - ฟ ม	- - ม ุ	- - ุ ด

มือขวา	- ุ - -	- ด - -	- ท - -	- ล - -	- ช - -	- ฟ - -
มือซ้าย	- - ด ท	- - ท ล	- - ล ช	- - ช ฟ	- - ฟ ม	- - ม ุ

ในการฝึกหัดขั้นนี้ให้ผู้เรียนตีรูปแบบที่ 1 และ 2 ติดต่อกัน โดยจะนับเป็น 1 เที้ยว หรือ 1 ชุด

แบบฝึกหัดที่ 4 การฝึกหมุนไม้ตีส้อง

การฝึกหมุนไม้นี้เป็นการฝึกเพื่อถนอมอุปกรณ์ที่ใช้ในการตี คือการทำให้หัวของไม้ตีส้องที่ใช้ตีนั้นมีความนุ่มเท่ากับความนุ่มของไม้ นั้นจะส่งผลต่อในเรื่องของคุณภาพเสียง อีกทั้งยังเป็นการฝึกทักษะการฟังในเรื่องของเสียงที่มีความนุ่มหรือแข็งมีความแตกต่างกันอย่างไร และเป็นการฝึกเพื่อผ่อนคลายหรือคลายความเกร็งของกล้ามเนื้อในการฝึกให้ครูผู้สอนนำกระดากวมาแปะไว้ที่หัวไม้ดังนี้

จากนั้นครูผู้สอนใช้แบบฝึกที่ 2.3 ในการฝึกให้หมุนที่ตัวโน้ตแรกไปหาโน้ตตัวที่สอง ตามสัญลักษณ์ดังนี้

รูปแบบที่ 1 เรียงจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง

มือขวา	- - - -	ร ม ฟ ช	- - - -	ม ฟ ช ล	- - - -	ฟ ช ล ท	- - - -	ช ล ท ด
มือซ้าย	ร ม ฟ ช	- - - -	ม ฟ ช ล	- - - -	ฟ ช ล ท	- - - -	ช ล ท ด	- - - -

มือขวา	- - - -	ล ท ด ร	- - - -	ท ด ร ม
มือซ้าย	ล ท ด ร	- - - -	ท ด ร ม	- - - -

รูปแบบที่ 2 ตีในลักษณะถอยมือ

มือขวา	ท ด ร ม	- - - -	ล ท ด ร	- - - -	ช ล ท ด	- - - -	ฟ ช ล ท	- - - -
มือซ้าย	- - - -	ท ด ร ม	- - - -	ล ท ด ร	- - - -	ช ล ท ด	- - - -	ฟ ช ล ท

มือขวา	ม ฟ ช ล	- - - -	ร ม ฟ ช	- - - -
มือซ้าย	- - - -	ม ฟ ช ล	- - - -	ร ม ฟ ช

ในการฝึกทักษะนั้นให้ผู้เรียนตีรูปแบบที่ 1 และ 2 ติดต่อกัน โดยจะนับเป็น 1 เที้ยว หรือ 1 ชู โดยให้ครูผู้ควบคุมใช้ดุลพินิจในควบคุมความช้า-เร็วในการฝึก

แบบฝึกที่ 5 การประคบเสียง

การประคบเสียง เป็นเทคนิคสำคัญที่ทำให้เสียงร้องที่ตื้อออกไปนั้นมีความพอดีไม่ดังหรือเบาจนเกินไป การประคบเสียงนั้นจะมีชื่อเรียกตามสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์ ดังนี้

1. หนืด คือการตีลงไปตีปุ่มของลูกซ้องแล้วยังคงวางหัวไม้ตีตะไวไว้ที่ คือไม่ยกไม้ตีเพื่อไม่ให้เกิดเสียงกังวาน

2. หนาด คือ การตีลงไปตีปุ่มของลูกซ้อง ยกไม้ตีขึ้นเพื่อให้เกิดเสียงกังวานเพียงเล็กน้อยแล้วจึงใช้ไม้ตีกดลงไปเพื่อห้ามเสียงทันที

3. หนอด คือ การตีลงไปตีปุ่มของลูกซ้อง ยกไม้ตีขึ้นเพื่อให้เกิดเสียงกังวานยาวพอสมควรแล้วจึงใช้ไม้ตีกดห้ามเสียง

4. โหน่ง คือการตีเปิดมือหรือการตีให้เสียงร้องดังกังวานโดยไม่ต้องห้ามเสียง

ในการฝึกประคบเสียงซ้องนั้นมีดังนี้

แบบฝึกที่ 5.1 ให้ตีในลักษณะคู่แปดสลับมือซ้ายขวา โดยเริ่มจากมือซ้าย 1 ครั้งแล้วตามด้วยมือขวา 1 ครั้งดังนี้

มือขวา	- - - ซ	- - - ล	- - - ท	- - - ล	- - - ร	- - - ท	- - - ล	- - - ซ
มือซ้าย	- ซ - -	- ล - -	- ท - -	- ล - -	- ร - -	- ท - -	- ล - -	- ซ - -

หมายเหตุ ตัวอักษรหนาน แทนเสียง หนาด

ตัวอักษรเอียง แทนเสียง โหน่ง

แบบฝึกที่ 5.2 ให้ตีในลักษณะคู่แปดโดยให้มือทั้งสองข้างลงพร้อมกัน ดังนี้

มือขวา	- - - ฐ	- - - ม	- - - ฬ	- - - ซ	- - - ฐ	- - - ท	- - - ฐ	- - - ฐ
มือซ้าย	- - - ฐ	- - - ม	- - - ฬ	- - - ซ	- - - ฐ	- - - ท	- - - ฐ	- - - ร

หมายเหตุ ☐ เขียนเส้นใต้สองเส้น แทนเสียง หนืด

ตัวอักษรหนานและเอียง แทนเสียง หนอด

แบบฝึกที่ 6 เทคนิคขั้นสูง

เทคนิคขั้นสูงคือการตีฆ้องในรูปแบบต่างๆที่นำไปประยุกต์ใช้กับเพลงเดี่ยว และเป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีความพร้อมในเรื่องของเรียนเพลงเดี่ยว นอกจากนี้ยังฝึกให้ผู้เรียนเกิดความคล่องตัวสูงในการตีฆ้องวงใหญ่

ประกอบไปด้วย

- 1.การตีสะบัด 2.การตีสะเดาะ 3. การตีกวาด 4.การตีไขว้มือ

แบบฝึกที่ 6.1 การตีสะบัด

คือการตี 3 เสียงเรียงติดกันอย่างรวดเร็ว เป็นการฝึกการใช้กำลังและความคล่องตัวของผู้เรียน การตีสะบัดจะมีคล้ายกับการตี 3 เสียงเรียงติดกัน แต่การตีสะบัดนั้นจะตีด้วยความรวดเร็ว 3 เสียงซึ่งจะมีด้วยกัน 2 รูปแบบคือการสะบัดเปิดเสียง และปิดเสียง

รูปแบบที่ 1 การสะบัดเปิดเสียง

รูปแบบที่ 1.1 สะบัดเปิดเสียง คือการตีด้วยมือซ้ายก่อน 1 เสียง แล้วตาม มือขวา 2 เสียงเรียงติดกันอย่างรวดเร็ว เรียงเสียงขึ้นดังนี้

มือขวา	-- มุ ฟ	-- ฟ ช	-- ช ล	-- ล ท	-- ท ด	-- ด ร	-- ร ม	-- ม ฟ
มือซ้าย	-- ร --	-- ม --	-- ฟ --	-- ช --	-- ล --	-- ท --	-- ด --	-- ร --

มือขวา	-- ฟ ช	-- ช ล	-- ล ท	-- ท ด	-- ด ร	-- ร ม
มือซ้าย	-- ม --	-- ฟ --	-- ช --	-- ล --	-- ท --	-- ด --

รูปแบบที่ 1.2 สะบัดเปิดเสียง คือการตีด้วยมือขวาก่อน 1 เสียง แล้วตาม มือซ้าย 2 เสียงเรียงติดกันอย่างรวดเร็ว เรียงเสียงลงดังนี้

มือขวา	-- มั --	-- รื --	-- ด --	-- ท --	-- ล --	-- ช --	-- ฟ --	-- ม --
มือซ้าย	--- รื ด	--- ด ท	--- ท ล	--- ล ช	--- ช ฟ	--- ฟ ม	--- ม ร	--- ร ด

มือขวา	-- ร --	-- ด --	-- ท --	-- ล --	-- ช --	-- ฟ --
มือซ้าย	--- ด ท	--- ท ล	--- ล ช	--- ช ฟ	--- ฟ ม	--- ม ร

ในการฝึกทักษะนั้นให้ผู้เรียนตีรูปแบบที่ 1 และ 2 ติดต่อกัน โดยจะนับเป็น 1 เที้ยว หรือ 1 ชุด

รูปแบบที่ 2 การสะบัดปิดเสียง โดยใช้วิธีการตีเสียง ขนาด ในเสียงที่ 1 และ 3

รูปแบบที่ 2.1 สะบัดปิดเสียง คือการตีด้วยมือซ้ายก่อน 1 เสียง แล้วตาม มือขวา 2 เสียงเรียงติดกันอย่างรวดเร็ว เรียงเสียงขึ้นดังนี้

มือขวา	-- ม ฟ	-- ฟ ช	-- ช ล	-- ล ท	-- ท ด	-- ด ร	-- ร ม	-- ม ฟ
มือซ้าย	-- ร --	-- ม --	-- ฟ --	-- ช --	-- ล --	-- ท --	-- ด --	-- ร --

มือขวา	-- ฟ ช	-- ช ล	-- ล ท	-- ท ด	-- ด ร	-- ร ม
มือซ้าย	-- ม --	-- ฟ --	-- ช --	-- ล --	-- ท --	-- ด --

รูปแบบที่ 2.2 สะบัดปิดเสียง คือการตีด้วยมือขวาก่อน 1 เสียง แล้วตาม มือซ้าย 2 เสียงเรียงติดกันอย่างรวดเร็ว เรียงเสียงลงดังนี้

มือขวา	-- มั --	-- รื --	-- ด --	-- ท --	-- ล --	-- ช --	-- ฟ --	-- ม --
มือซ้าย	--- รื ด	--- ด ท	--- ท ล	--- ล ช	--- ช ฟ	--- ฟ ม	--- ม ร	--- ร ด

มือขวา	-- ร --	-- ด --	-- ท --	-- ล --	-- ช --	-- ฟ --
มือซ้าย	--- ด ท	--- ท ล	--- ล ช	--- ช ฟ	--- ฟ ม	--- ม ร

ในการฝึกทักษะนั้นให้ผู้เรียนตีรูปแบบที่ 1 และ 2 ติดต่อกัน โดยจะนับเป็น 1 เที้ยว หรือ 1 ชุด

แบบฝึกที่ 6.2 การตีกวาด

การตีกวาดเป็นเทคนิคในการตีฆ้องที่สามารถใช้ในเพลงทั่วไปและเพลงเดี่ยว การตีกวาดเป็นการฝึกความคล่องตัวและเป็นควบคุมน้ำหนักมือข้างขวาไม่ให้ดังหรือเบาจนเกินไป กวาด (มนตรี ตราโมท , น.๘๐ : ๒๕๔๕) กล่าวว่า เป็นวิธีการตีของเครื่องดนตรีประเภทตีที่ใช้ไม้ตีลากไปบนเครื่องดนตรีนั้นๆ จะเป็นเสียงสูงมาหาเสียงต่ำ หรือจากเสียงต่ำลงมาหาเสียงสูงก็ตาม

แบบฝึกที่ 6.2 การตีกวาดเป็นการใช้มือขวาตีในลักษณะลากมือจากเสียงต่ำขึ้นไปหาเสียงสูงพร้อมใช้มือซ้ายตีเสียงหนึ่งทีเสียงเริ่มต้นของมือขวาทันทีที่มือขวาลากไปถึงเสียงสุดท้ายของคู่แปด ดังนี้

หมายเหตุ → สัญลักษณ์แทนการกวาด

อักษรตัวหนา แทนเสียง หนึ่ง

มือขวา	- ฤ - ฤ	- - - -	- ม - ม	- - - -	- ฬ - ฬ	- - - -	- ฑ - ฑ	- - - -
มือซ้าย	- ฤ - ฤ	- - - -	- ม - ม	- - - -	- ฬ - ฬ	- - - -	- ฑ - ฑ	- - - -
มือขวา	- ฤ - ฤ	- - - -	- ฑ - ฑ	- - - -	- ฤ - ฤ	- - - -	- ฑ - ฑ	- - - -
มือซ้าย	- ฤ - ฤ	- - - -	- ฑ - ฑ	- - - -	- ฤ - ฤ	- - - -	- ฑ - ฑ	- - - -

แบบฝึกที่ 6.3 การตีสะเดาะ หรือการตีสะบัดเสียงเดียว 3 พยางค์

คือ การตี 1 เสียงให้เป็น 3 พยางค์อย่างรวดเร็วโดยใช้มือขวาตี 2 ครั้ง แล้วตามด้วยมือ

ซ้าย 1 ครั้ง การตีในลักษณะนี้สำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์จะเรียกว่าการตีสะเดาะ

ดังนี้

รูปแบบที่ 1 เรียงจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง

มือขวา	- รุ รุ -	- มุ มุ -	- ฟุ ฟุ -	- ชุ ชุ -	- ลุ ลุ -	- ทุ ทุ -	- ดุ ดุ -	- รร ร -
มือซ้าย	- - - รุ	- - - มุ	- - - ฟุ	- - - ชุ	- - - ลุ	- - - ทุ	- - - ดุ	- - - ร

มือขวา	- ม ม -	- ฟ ฟ -	- ช ช -	- ล ล -	- ท ท -	- ด ด -	- รั รั -	- มั มั -
มือซ้าย	- - - ม	- - - ฟ	- - - ช	- - - ล	- - - ท	- - - ด	- - - รั	- - - มั

รูปแบบที่ 2 เรียงจากเสียงสูงลงมาหาเสียงต่ำ

มือขวา	- มั มั -	- รั รั -	- ด ด -	- ท ท -	- ล ล -	- ช ช -	- ฟ ฟ -	- ม ม -
มือซ้าย	- - - มั	- - - รั	- - - ด	- - - ท	- - - ล	- - - ช	- - - ฟ	- - - ม

มือขวา	- รร ร -	- ดุ ดุ -	- ทุ ทุ -	- ลุ ลุ -	- ชุ ชุ -	- ฟุ ฟุ -	- มุ มุ -	- รุ รุ -
มือซ้าย	- - - ร	- - - ดุ	- - - ทุ	- - - ลุ	- - - ชุ	- - - ฟุ	- - - มุ	- - - รุ

ในการฝึกหัดนั้นให้ผู้เรียนตีรูปแบบที่ 1 และ 2 ติดต่อกัน โดยจะนับเป็น 1 เที้ยว หรือ 1 ชุด

แบบฝึกที่ 6.4 การตีไขว้มือ

การตีไขว้มือเป็นเทคนิคขั้นสูงจะใช้ดีในเพลงเดี่ยวหรือการตีเพื่ออวดฝีมือ ผู้ตีจะต้องมีความคล่องตัวเป็นอย่างมากจึงจะสามารถตีไขว้มือได้ เพราะฉะนั้นการฝึกตีไขว้มือเป็นการฝึกเพื่อให้ผู้เรียนมีความคล่องตัวและสามารถนำทักษะไปต่อยอดในการตีเพลงเดี่ยวได้

การตีไขว้มือจะดีในลักษณะมือซ้ายทับมือขวาเป็นรูปกากบาท ดังนี้

รูปแบบที่ 1 การตีไขว้มือเรียงจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง

มือขวา	ร ร ร - ✕	ร ร ร -	ม ม ม - ✕	ม ม ม -	ฟ ฟ ฟ - ✕	ฟ ฟ ฟ -	ช ช ช - ✕	ช ช ช -
มือซ้าย	- - - ม	- - - ร	- - - ฟ	- - - ม	- - - ช	- - - ฟ	- - - ล	- - - ช

มือขวา	ล ล ล - ✕	ล ล ล -	ท ท ท - ✕	ท ท ท -	ด ด ด - ✕	ด ด ด -	ร ร ร - ✕	ร ร ร -
มือซ้าย	- - - ท	- - - ล	- - - ด	- - - ท	- - - ร	- - - ด	- - - ม	- - - ร

รูปแบบที่ 2 การตีไขว้มือเรียงจากเสียงสูงลงมาหาเสียงต่ำ

มือขวา	ร ร ร - ✕	ร ร ร -	ด ด ด - ✕	ด ด ด -	ท ท ท - ✕	ท ท ท -	ล ล ล - ✕	ล ล ล -
มือซ้าย	- - - ม	- - - ร	- - - ร	- - - ด	- - - ด	- - - ท	- - - ท	- - - ล

มือขวา	ช ช ช - ✕	ช ช ช -	ฟ ฟ ฟ - ✕	ฟ ฟ ฟ -	ม ม ม - ✕	ม ม ม -	ร ร ร - ✕	ร ร ร -
มือซ้าย	- - - ล	- - - ช	- - - ช	- - - ฟ	- - - ฟ	- - - ม	- - - ม	- - - ร

ในการฝึกทักษะนั้นให้ผู้เรียนตีรูปแบบที่ 1 และ 2 ติดต่อกัน โดยจะนับเป็น 1 เที้ยว หรือ 1 ชุด

แบบฝึกที่ 8 เพลงฉิ่ง

การฝึกนั้นจะเริ่มจากเพลงฉิ่งเนื่องจากเป็นที่มีทำนอง ซ้ำทวน ง่ายต่อการจดจำของผู้ฝึก อีกทั้งยังเป็นการฝึกใช้ทักษะต่างๆที่ได้ฝึกมาเบื้องต้นได้เกือบครบถ้วน เพลงฉิ่งจะมีเครื่องประกอบจังหวะฉิ่งเพียงอย่างเดียว เพราะฉะนั้นจะสร้างความเข้าใจในเรื่องของจังหวะให้กับผู้เรียน อีกทั้งยังมีทำนองที่สั้น จบเพลงได้อย่างรวดเร็วถือเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียน ลักษณะของมือ เพลงฉิ่งกระบอกนี้จะเรียงเสียงเป็นส่วนใหญ่จะมีการข้ามเสียงเพียงไม่กี่เสียงเท่านั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเพลงฉิ่งกระบอกนี้เหมาะกับการเริ่มต้นฝึก และเหมาะสมกับการเรียนการสอนในปัจจุบันที่ถูกจำกัดด้วยกรอบของเวลาทั้งนี้ได้รับความเห็นชอบจากสำนักดนตรีไทยบ้านอรรถกฤษณ์

เพลงฉิ่งกระบอก อัตราจังหวะชั้นเดียว

ท่อนที่ 1

มือขวา	- - ร ร	- ม - ช	- ท - รั	- ท - ล	- - ร ร	- ม - ช	- ช - -	ล ล - ช
มือซ้าย	- ุ - -	- มุ - ชุ	- ทุ - ร	- ทุ - ลุ	- ุ - -	- มุ - ชุ	- ชุ - ลุ	- - - ชุ

มือขวา	- - ร ร	- ม - ช	- ท - รั	- ท - ล	- - ร ร	- ม - ช	- ช - -	ล ล - ช
มือซ้าย	- ุ - -	- มุ - ชุ	- ทุ - ร	- ทุ - ลุ	- ุ - -	- มุ - ชุ	- ชุ - ลุ	- - - ชุ

มือขวา	- - ช ช	- ล - ท	- ล - ท	- ด - รั	- รั - ม	- รั - -	ท ท - -	ล ล - ช
มือซ้าย	- ชุ - -	- ลุ - ทุ	- ลุ - ทุ	- ดุ - ร	- ร - ม	- ร - ทุ	- - - ลุ	- - - ชุ

มือขวา	- - ช ช	- ล - ท	- ล - ท	- ด - รั	- รั - ม	- รั - -	ท ท - -	ล ล - ช
มือซ้าย	- ชุ - -	- ลุ - ทุ	- ลุ - ทุ	- ดุ - ร	- ร - ม	- ร - ทุ	- - - ลุ	- - - ชุ

กลับต้น

ท่อนที่ 2

มือขวา	- - ร ร	- ม - ฅ	- ท - รั	- ท - ล	- - ร ร	- ม - ฅ	- ฅ - -	ล ล - ฅ
มือซ้าย	- ุ - -	- มุ - ฅ	- ทุ - ร	- ทุ - ล	- ุ - -	- มุ - ฅ	- ฅ - ล	- - - ฅ

มือขวา	- - ร ร	- ม - ฅ	- ท - รั	- ท - ล	- - ร ร	- ม - ฅ	- ฅ - -	ล ล - ฅ
มือซ้าย	- ุ - -	- มุ - ฅ	- ทุ - ร	- ทุ - ล	- ุ - -	- มุ - ฅ	- ฅ - ล	- - - ฅ

มือขวา	- - ท ท	ล ฅ - ล	- - ท ท	ล ฅ - ล	- - ท ท	ล ฅ - ล	- ร - ท	- ล - ฅ
มือซ้าย	- ทุ - -	ล ฅ - ล	- ทุ - -	ล ฅ - ล	- ทุ - -	ล ฅ - ล	- ุ - ทุ	- ล - ฅ

มือขวา	- - ท ท	ล ฅ - ล	- - ท ท	ล ฅ - ล	- - ท ท	ล ฅ - ล	- ร - ท	- ล - ฅ
มือซ้าย	- ทุ - -	ล ฅ - ล	- ทุ - -	ล ฅ - ล	- ทุ - -	ล ฅ - ล	- ุ - ทุ	- ล - ฅ

กลับต้น

ท่อนที่ 3

มือขวา	- - ร ร	- ม - ฅ	- ท - รั	- ท - ล	- - ร ร	- ม - ฅ	- ฅ - -	ล ล - ฅ
มือซ้าย	- ุ - -	- มุ - ฅ	- ทุ - ร	- ทุ - ล	- ุ - -	- มุ - ฅ	- ฅ - ล	- - - ฅ

มือขวา	- - ร ร	- ม - ฅ	- ท - รั	- ท - ล	- - ร ร	- ม - ฅ	- ฅ - -	ล ล - ฅ
มือซ้าย	- ุ - -	- มุ - ฅ	- ทุ - ร	- ทุ - ล	- ุ - -	- มุ - ฅ	- ฅ - ล	- - - ฅ

มือขวา	- - รั ด	- - - ล	- - รั ด	- - - ล	- - รั ด	- - - ด	- - รั ด	ท - รั -
มือซ้าย	- - - -	ท ล ฅ -	- - - -	ท ล ฅ -	- - - -	ท ล ฅ -	ท ล - -	- ล - ฅ

มือขวา	- - รั ด	- - - ล	- - รั ด	- - - ล	- - รั ด	- - - ด	- - รั ด	ท - รั -
มือซ้าย	- - - -	ท ล ฅ -	- - - -	ท ล ฅ -	- - - -	ท ล ฅ -	ท ล - -	- ล - ฅ

กลับต้น

เพลงแขกบรเทศ อัตร่าจังหวะ ชั้นเดียว

เพลงแขกบรเทศอัตร่าจังหวะชั้นเดียวที่ใช้ในแบบฝึกนี้ เป็นทางที่ครูดิเรก อรรถกฤษณ์ ประพันธ์ขึ้น โดยนำทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ที่ได้ฝึกในเบื้องต้น มาใช้ประพันธ์เพื่อให้ผู้เรียนมีความแม่นยำ และมีความคล่องตัวในทักษะต่างๆ สำหรับเพลงแขกบรเทศอัตร่าจังหวะชั้นเดียวทางนี้ครูดิเรก อรรถกฤษณ์ได้ประพันธ์ไว้ 2 เที้ยว ดังนี้

เที้ยวที่ 1

ท่อน 1

มือขวา	- ร ม - ม	- ช - ล	- ด - ล	- ช - ม	- - ล ช	- - ช ม	- - ม ร	- - ร ด
มือซ้าย	ด - - ม -	ช - ล -	ด - ล -	ช - ม -	ร ี ด - -	ด ล - -	ล ช - -	ช ม - -

มือขวา	- ร ม - ช	- ล - ด	- ช ล - ด	- ร - ม	- - ล ช	- - ช ม	- - ม ร	- - ร ด
มือซ้าย	ด - - ช -	ล - ด -	ฟ - - ด -	ร - ม -	ร ี ด - -	ด ล - -	ล ช - -	ช ม - -

ท่อน 2

มือขวา	- ร ม - ช	- ด - ล	- ช ล - ด	- ม - ร	- ช ล - ด	- ร ี - ม	- ช - ล	- ร - ด
มือซ้าย	ด - - ช -	ด - ล -	ฟ - - ด -	ม - ร -	ฟ - - ด -	ร - ม -	ช - ล -	ร - ด -

มือขวา	- ร ม - ช	- ร ม - ล	- ช ล - ด	- ช ล - ร	- ช ล - ด	- ร - ม	- ม - ม	- ร ี - ด
มือซ้าย	ด - - ช -	ด - - ล -	ฟ - - ด -	ฟ - - ร -	ฟ - - ด -	ร - ม -	ช - ม -	ร - ด -

เที้ยวที่ 2

ท่อนที่ 1

มือขวา	ช ช ช -	ช ช ช -	ช ช ช -	ช ช ช -	ช ช ช -	ช ช ช -	ช ช ช -	ช ช ช -
มือซ้าย	- - - ด	- - - ด	- - - ม	- - - ม	- - - ร	- - - ร	- - - ร	- - - ด

มือขวา	ช ล ท ด	- - - -	ท ด รื มื	- - - -	ล ท ด รื	- - - -	ช ล ท ด	- - - -
มือซ้าย	- - - -	ช ล ทุ ด	- - - -	ทุ ด ร ม	- - - -	ล ทุ ด ร	- - - -	ช ล ทุ ด

ตอนที่ 2

มือขวา	- ม <u>ม</u> รื	ม รื ด - ล	- <u>ช</u> <u>ช</u> - <u>ล</u> <u>ล</u>	- <u>ด</u> <u>ด</u> - รื รื	ม ม ม -	ช ช ช -	ล ล ล -	ด ด ด -
มือซ้าย	- <u>ม</u> - ร	ม ร ด <u>ล</u> -	<u>ช</u> - - <u>ล</u> - -	<u>ด</u> - - ร - -	- - - ล	- - - ช	- - - รื	- - - ด

มือขวา	- <u>ช</u> - <u>ช</u>	- <u>ล</u> - <u>ล</u>	- <u>ด</u> - <u>ด</u>	- <u>ร</u> - <u>ร</u>	- ช ล ด	- รื - มื	- มื มื มื	- รื - ด
มือซ้าย	- <u>ช</u> - -	- <u>ล</u> - -	- <u>ด</u> - -	- <u>ร</u> - -	ม - - ด	- ร - ม	- ล ช ม	- ร - ด

แบบประเมินการปฏิบัติทักษะการตีฆ้องวงใหญ่

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนในชั้นเชื่อมโยงทักษะของแต่ละแบบฝึก

แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนที่ตรงกับระดับคะแนน

สิ่งที่ประเมิน	ระดับคะแนน					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. ทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ตามลักษณะของแบบฝึก						
1.1 ปฏิบัติทักษะตามลักษณะของแบบฝึกอย่างคล่องตัวได้โดยไม่สะดุดหรือติดขัด						
1.2. ตีถูกปุมของลูกฆ้องวงใหญ่						
1.3. บังคับหัวไม้ตั้งตรงเป็นฉากขนานกับลูกฆ้องวงใหญ่						

1.4. บังคับไม้ดีให้ตีลงบนลูกช้องให้เต็มป็นของไม้ดี						
1.5. ยกไม้ดีสูงพอประมาณไม่สูงหรือต่ำจนเกินไป						
2. คุณภาพของเสียงฆ้องวงใหญ่						
1. เสียงฆ้องมีความดังพอประมาณ						
2. เสียงฆ้องมีความดังเท่ากันหรือสม่ำเสมอ						
3. น้ำหนักมือพร้อมกันทั้งซ้ายและขวามีความดังเท่ากัน						
3. ความคล่องตัวในการตีฆ้องวงใหญ่						
1. ปฏิบัติได้ตามเวลาที่กำหนดในแต่ละแบบฝึก						
2. ปฏิบัติทักษะการตีฆ้องตามแบบฝึกได้ทันทีและตีตามแบบฝึกได้อย่างสมบูรณ์						
4. การดูแลรักษาฆ้องวงใหญ่						
1. เมื่อลูกช้องติดกันสามารถขยับลูกช้องได้ทันทีและลูกช้องไม่ยับมาติดกันจนจบการบรรเลง						
2. เมื่อเชือกหรือหนังร้อยลูกช้องหย่อนสามารถผูกให้ตึงอย่างเหมาะสม						
3. เมื่อบรรเลงเสร็จจัดเก็บเข้าที่วางรานฆ้องในแนวราบไม่ซ้อนกัน						

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน				
	5=ดีมาก	4=ดี	3=ปานกลาง	2=พอใช้	1=ควรปรับปรุง
ทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ตามลักษณะของแบบฝึก	1.ปฏิบัติทักษะตามลักษณะของแบบฝึกได้โดยไม่สะดุดหรือติดขัด	1.ปฏิบัติทักษะตามลักษณะของแบบฝึกมีสะดุดหรือติดขัด 2-3 ครั้ง	1.ปฏิบัติทักษะตามลักษณะของแบบฝึกมีสะดุดหรือติดขัด 4-5 ครั้ง	1.ปฏิบัติทักษะตามลักษณะของแบบฝึกสะดุดหรือติดขัดตลอดเวลาที่ดี	ปฏิบัติตามลักษณะของแบบฝึกได้ แต่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

	2.ตีถูกปุ่มของลูก ห้องวงใหญ่โดยไม่ โดนฉัตร หรือลูกห้อง ใกล้เคียง	2.ตีถูกปุ่มของลูก ห้องวงใหญ่แต่ตีโดน ฉัตรหรือ ลูกห้อง ใกล้เคียง 2-3 ครั้ง	2.ตีถูกปุ่มของลูก ห้องวงใหญ่แต่โดน ฉัตรหรือ ลูกห้อง ใกล้เคียง 4-5 ครั้ง	2.ตีถูกปุ่มของลูก ห้องวงใหญ่แต่โดน ฉัตรหรือลูกห้อง ใกล้เคียง ตลอดเวลาที่ดี	ปฏิบัติตามลักษณะ ของแบบฝึกได้ แต่ไม่ เป็นไปตามเกณฑ์ที่ กำหนด
	3.บังคับหัวไม้ตั้งตรง เป็นฉากขนานกับลูก ห้องวงใหญ่ ตลอดเวลาที่ดี	3.บังคับหัวไม้ตั้งตรง เป็นฉากขนานกับลูก ห้องวงใหญ่ มือง แขนหรือข้อมือนานๆ ครั้ง	3.บังคับหัวไม้ตั้ง ตรงเป็นฉากขนาน กับลูกห้องวงใหญ่ มืองแขนหรือข้อมือ บ่อยครั้ง	3.บังคับหัวไม้ตั้ง ตรงเป็นฉากขนาน กับลูกห้องวงใหญ่ มืองแขนหรือข้อมือ ตลอดเวลาที่ฝึก	ปฏิบัติตามลักษณะ ของแบบฝึกได้ แต่ไม่ เป็นไปตามเกณฑ์ที่ กำหนด
	4.บังคับไม้ตีให้ตีสลง บนลูกห้องให้เต็มปื้น ของไม้ตี	4.บังคับไม้ตีให้ตีสลง บนลูกห้องให้เต็มปื้น ของไม้ตี แต่มีตีไม่ เต็มปื้นของไม้มานานๆ ครั้ง	4.บังคับไม้ตีให้ตีสลง บนลูกห้องให้เต็ม ปื้นของไม้ตี แต่มีตี ไม่เต็มปื้นของไม้ บ่อยครั้ง	4.บังคับไม้ตีให้ตีสลง บนลูกห้องให้เต็ม ปื้นของไม้ตี แต่มีตี ไม่เต็มปื้นของไม้ตี ตลอดเวลาที่ฝึก	ปฏิบัติตามลักษณะ ของแบบฝึกได้ แต่ไม่ เป็นไปตามเกณฑ์ที่ กำหนด
	5.ยกไม้ตีสูงพอประ มานไม่สูงหรือต่ำ จนเกินไป	5.ยกไม้ตีสูงหรือต่ำ นานๆครั้ง	5.ยกไม้ตีสูงหรือต่ำ บ่อยครั้ง	5.ยกไม้ตีสูงหรือต่ำ ตลอดเวลาที่ฝึก	ปฏิบัติตามลักษณะ ของแบบฝึกได้ แต่ไม่ เป็นไปตามเกณฑ์ที่ กำหนด

เกณฑ์การ ประเมิน	ระดับคะแนน				
	5 = ดีมาก	4 = ดี	3 = ปานกลาง	2 = พอใช้	1 = ควรปรับปรุง
คุณภาพของ เสียงห้อง	1. เสียงห้องมีความ ดังพอประมาณ ไม่ดัง หรือเบาจนเกินไป	1.เสียงห้องมีความ ดังพอประมาณ ไม่ดัง หรือเบาจนเกินไป	1.เสียงห้องมีความ ดังพอประมาณ ไม่ดัง หรือเบาจนเกินไป	1.ไม่สามารถควบคุม เสียงห้องให้มีความ ดังพอประมาณ ได้	เสียงห้องดังมีความ ดัง แต่คุณภาพเสียง ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ กำหนด

	2.เสียงร้องมีความดังเท่ากันหรือสม่ำเสมอขณะฝึก	2.เสียงร้องมีความดังสม่ำเสมอ มีดังหรือเบาเรื่อยๆครั้ง	2.เสียงร้องมีความดังสม่ำเสมอ มีดังหรือเบาจนเกินไปบ่อยครั้ง	2.ไม่สามารถควบคุมเสียงร้องให้มีความดังสม่ำเสมอ มีความดังและเบาสลับกันไปมาตลอดเวลา	เสียงร้องดังมีความดัง แต่คุณภาพเสียงไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
	3.น้ำหนักมือของผู้เรียนลงพร้อมกันทั้งซ้ายและขวามีความดังเท่ากัน	3. น้ำหนักมือของผู้เรียนลงพร้อมกันทั้งซ้ายและขวามีความดังเท่ากัน แต่ตีสองไม่พร้อมกัน 2-3 ครั้ง	3.น้ำหนักมือของผู้เรียนลงพร้อมกันทั้งซ้ายและขวามีความดังเท่ากัน แต่ตีสองไม่พร้อมกัน 4-5 ครั้ง	3.น้ำหนักมือของผู้เรียนลงไม่พร้อมกัน ทั้งซ้ายและขวามีความดังไม่เท่ากันตลอดเวลา	เสียงร้องดังมีความดัง แต่คุณภาพเสียงไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
ความคล่องตัวในการตีซองวงใหญ่	1. ปฏิบัติได้ตามเวลาที่กำหนดในแต่ละแบบฝึก	1.ปฏิบัติได้ตามเวลาที่กำหนดในแต่ละแบบฝึก	1.ปฏิบัติทักษะตามแต่ละแบบฝึกได้ แต่เกินเวลาที่กำหนด 1- 5 นาที	1.ปฏิบัติทักษะตามแต่ละแบบฝึกแต่เกินเวลาที่กำหนด 6-10 นาที	ปฏิบัติทักษะตามแบบฝึกได้ แต่ไม่เป็นไปตามที่เกณฑ์กำหนด
	2.ปฏิบัติทักษะการตีซองตามแบบฝึกได้ทันทีและตีตามแบบฝึกได้อย่างสมบูรณ์	2.ปฏิบัติทักษะการตีซองตามแบบฝึกได้และตีตามแบบฝึกได้อย่างสมบูรณ์	2.ปฏิบัติทักษะการตีซองตามแบบฝึกได้แต่สามารถตีตามแบบฝึกได้อย่างสมบูรณ์	2.ปฏิบัติทักษะการตีซองตามแบบฝึกได้แต่ไม่สามารถตีตามแบบฝึกได้อย่างสมบูรณ์	ปฏิบัติทักษะตามแบบฝึกได้ แต่ไม่เป็นไปตามที่เกณฑ์กำหนด

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน				
	5 = ดีมาก	4 = ดี	3 = ปานกลาง	2 = พอใช้	1 = ควรปรับปรุง
การดูแลรักษาซองวงใหญ่	1. เมื่อลูกซองติดกันสามารถขยับลูกซองได้ทันทีและลูกซองยัง	1. เมื่อลูกซองติดกันสามารถขยับลูกซองได้ทันทีแต่ลูกซองยังขยับมาติดกัน	1. เมื่อลูกซองติดกันสามารถขยับลูกซองได้แต่ไม่มีความคล่องตัวมาก	1. เมื่อลูกซองติดกันสามารถขยับลูกซองได้แต่ไม่มีความคล่องตัวมาก	1 คะแนนเมื่อ 1. เมื่อลูกซองติดกันไม่สามารถขยับลูกซอง

	ไม่ขยับมาติดกันจน จบการบรรเลง				
	2. เมื่อเชือกหรือหนัง ร้อยลูกซ็องหย่อน สามารถผูกให้ตึง อย่างเหมาะสม	2. เมื่อเชือกหรือหนัง ร้อยลูกซ็องหย่อน สามารถผูกให้ตึงได้	2. เมื่อเชือกหรือหนัง ร้อยลูกซ็องหย่อน สามารถผูกให้ตึงได้ แต่ขาดความ คล่องตัว	2. เมื่อเชือกหรือหนัง ร้อยลูกซ็องหย่อนไม่ สามารถผูกให้ตึง	2. เมื่อเชือกหรือ หนังร้อยลูกซ็อง หย่อนไม่สามารถผูก ให้ตึง
	3. เมื่อบรรเลงเสร็จ จัดเก็บเข้าที่วางราน ซ็องในแนวราบไม่ ซ้อนกัน	3. เมื่อบรรเลงเสร็จ จัดเก็บเข้าที่วางราน ซ็องในแนวราบไม่ ซ้อนกัน	3. เมื่อบรรเลงเสร็จ จัดเก็บเข้าที่วางราน ซ็องในแนวราบไม่ ซ้อนกัน	3. เมื่อบรรเลงเสร็จ จัดเก็บเข้าที่วางราน ซ็องในแนวราบไม่ ซ้อนกัน	3. เมื่อบรรเลงเสร็จ ไม่จัดเก็บเข้าที่และ วางรานซ็องใน ลักษณะอื่นที่ไม่ใช่ แนวราบ

เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	คำอธิบายระดับคุณภาพ				
	5 (ดีมาก)	4 (ดี)	3 (ปานกลาง)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
ช่วงคะแนน	65 – 53	52 – 40	39 – 27	26 – 14	13 – 1
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ณัฐพล เลิศวิริยะปิติ
วัน เดือน ปี เกิด	30 มกราคม 2538
สถานที่เกิด	ลพบุรี
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี สาขาดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	50/1 หมู่ 3 ตำบลลาดสาลี อำเภอท่าวุ้ง จังหวัดลพบุรี

